

PRED LETOŠNJIM SVETOVNIM DNEVOM ZDRAVJA

S tuberkulozo ni premirja!

S tem geslom gre letos ves svet pod okriljem Svetovne zdravstvene organizacije v intenzivnejši boj proti tuberkulozi, tej akciji pa se z vso vnemo pridružujemo tudi mi.

7. april že vrsto let imenujemo »Svetovni dan zdravja«. Ta dan zajame vsako leto — kot najširša svetovna akcija — neki prioriteten problem, ki ima

Piše primarij
dr. Ivo Smrečnik

vesplošni pomen. Svetovna zdravstvena organizacija, ki zbira in analizira vse, kar je v zvezi z zdravjem na območju celega sveta, izvaja potrebne ukrepe za zaščito vsega človeštva; to dela tam in takrat, ko je to najbolj pereče. Zaradi vsega tega je z letošnjim geslom prišla o pravem času. Sedanja načina zdravljenja tuberkuloze je res učinkovito posegel v zapletena dogajanja tuberkulozne problematike posameznih bolnikov. Večina bolnikov ozdravi, umrljivost zaradi tuberkuloze se je v zadnjih letih zelo zmanjšala. Toda ta uspeh je v glavnem rezultat medicinskega delovanja, učinkovitih zdravil, ki uničujejo bacile tuberkuloze v bolniku. Če zdravljenje dosledno izvajamo in če hkrati odstranimo druge čimtelje, ki vplivajo na uspešno zdravljenje, dosežemo resnično ozdravljenje. Tuberkuloza namreč ni samo zdravstveni, temveč mnogo širši socialni, individualno in družbeno ekonomski ter s tem vesplošni problem. Ker reševanje tuberkulozne problematike, kot smo jo pravkar našli, ne gre v korak z zdravstveno aktivnostjo, preti nevarnost, da bodo vse žrtve v skrajni liniji brezuspešne. Zato Svetovna zdravstvena organizacija opozarja cel svet, da se morajo uresničevanju intenzivnega in jasno začrtanega programa protituberkulozne službe pridružiti vsi odgovorni čimtelji in celotno prebivalstvo. Vsi morajo sodelovati s prav takšno prizadevanostjo in temeljitostjo, kot to čela protituberkulozne službe.

Tuberkuloza predstavlja za velik del sveta še vedno enega najresnejših zdravstvenih in družbenih problemov. Naša država je kljub velikim naporom še vedno med tistimi državami v Evropi, ki imajo največjo smrtnost in obolenje zaradi tuberkuloze. Ta ugotovitev za Slovenijo sicer ni več tako zaskrbljujoča, kot je bila še pred kakimi desetimi leti. Umrlijivost zaradi tuberkuloze je bila leta 1962 za celo državo 45 oseb na 100.000 prebivalcev, v naši republiki pa 24 prebivalcev. Edino v Sloveniji že lahko govorimo o postopnem in stalnem zmanjševanju števila novoodkritih tuberkuloznih oseb. Zato se moramo zahvaliti zadovoljujočemu omrežju protituberkuloznih ustanov, jasnemu

konceptu, kako se zatira tuberkuloza, in prizadevanosti naše protituberkulozne službe pri izvajanju temeljito proučenega programa dela. Intenzivno in zgodnje odkrivanje boleznih, dosledno in uspešno zdravljenje ter preprečevanje obolenja, kar sistematično uresničujemo naše protituberkulozne ustanove, je našo republiko uvrstilo med tiste evropske države, ki so na sredini po številu umrlih in tuberkuloznih bolnikov. Jugoslavija kot celota je v tem pregledu žal na predzadnjem mestu v Evropi.

Kako pa je glede tega v naših krajih?

Letošnji svetovni dan zdravja nam daje prilož-

»Tuberkulozi lahko spodkopljemo tla — pri tem pa mora poleg zdravstvene službe sodelovati tudi vsa javnost!« trdi dolgoletni strokovnjak primarij dr. Ivo Smrečnik, predstojnik pljučnega oddelka novomeške bolnišnice.

nost, da javno pregledamo naše dosedanje delo, ugotovimo in analiziramo dejansko stanje glede boleznih, kakor tudi, kar zadeva poslovanje naših protituberkuloznih ustanov. Poiščimo vzroke, zakaj smo še tako daleč od postavljene cilja in zlasti še vzroke za vse doslej neizkoriščene možnosti. Na podlagi teh ugotovitev postavimo naše delo na solidne temelje dobro premišljenega načrta!

Zato bomo poleg drugih akcij najprej obravnavali krajevne probleme tuberkuloze na širokih posvetovanjih z odgovornimi družbenimi, političnimi in javnimi delavci ter s predstavniki podjetij. Seznanili jih bomo s programom boja proti tuberkulozi na področjih posameznih občin, kritično bomo pregledali dosedanje pomanjkljivosti in iz vsega izluščili

konkretno problematiko. Tako bomo na podlagi dejanskega stanja napravili skupen načrt za boj proti tuberkulozi in izkoristili vse možnosti za sodelovanje organov oblasti, družbenih in delovnih organizacij, družbenih služb, pa tudi prebivalstva samega. O poteku teh posvetovanj, o vsestranskih ugotovitvah dejanskega stanja tuberkuloze na našem področju in o sklepih bomo še pisali v Dolenjskem listu. Objavili bomo tudi bolj natančno osnovne dejavnosti protituberkulozne službe. Tako bo najširša javnost seznanjena z delom, na katerem temelji zatiranje tuberkuloze.

Z doslednim iskanjem in ob vsestranski proučitvi posameznega bolnika, s pravilnim zdravljenjem v bolnici in doma in hkrati z odstranjevanjem vseh škodljivih čimteljev pri posameznem bolniku bomo prav gotovo tuberkulozi izpodkopali tla. Seveda bo povsod treba hkrati izvajati vse preventivne ukrepe, ki preprečujejo nova obolenja pri ljudeh, ki so ogroženi, kakor tudi ponovna obolenja že ozdravljenih oseb. Nedosledno uresničevanje zdravstvenih in drugih ukrepov kaj rado hitro pripelje do tuberkuloznega obolenja. Končno bomo morali tudi poslej vsako novo obolenje brezkompromisno obdelovati tako, kot to delamo v zadnjih letih, pa bo uspeh zanesljiv. Prav gotovo pa bomo dosegli več, če se bodo bolniki in ogrožene osebe ravnali po napačnih protituberkulozne službe in če bodo tudi sami odstranjevali številne negativne čimtelje nemedicinskega značaja. Pri tem bo vsestransko sodelovanje javnosti resnično v pomoč zdravstveni službi.

Večina naših občin je v smislu gesla letošnjega svetovnega dneva zdravja že pripravila program za daljše obdobje s pomočjo koordinacijskih odborov, v katerih so zajete vse tiste panoge našega javnega življenja, ki morajo sodelovati s protituberkulozno službo.

Prepričani smo, da bomo ob letošnjem protituberkuloznem tednu jeseni lahko pokazali rezultat vseh skupnih akcij, ki se bodo 7. aprila — ob svetovnem dnevu zdravja — začele intenzivneje izvajati s podporo vse naše javnosti.

V preteklih dneh so bila v Ribnici, Krškem in Novem mestu področna posvetovanja političnega akta, namenjena obravnavanju številnih problemov pred VIII. kongresom ZKJ. O tem poročamo danes na 1., 6. in 10. strani našega časnika. — Na sliki: skupina udeležencev iz spodnjeposavskih občin v dvorani tovarne papirja na Vidmu

Nova trebanjska šola že dobiva končno obliko. Čeprav gradbena dela na njej še niso končana, je vendarle možno soditi, da bo šola kmalu sprejela obiskovalce. To so učenci in učitelji, ki poleg vseh občanov trebanjske občine nestrno pričakujejo, da bodo slišali šolski zvonec. Po družbenem planu občine za leto 1964 je dograditev te šole na prvem mestu med objekti, ki jih gradijo s sredstvi negospodarskih investicij.

PREDKONGRESNO POSVETOVANJE DOLENJSKIH KOMUNISTOV

Ne ukazovati - le prepričevati!

Predkongresnega področnega posveta komunistov občin Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje, ki je bil 30. marca v Novem mestu, sta se udeležila tudi predstavnik CK ZKS Rudi Čačinovič in predstavnik OZ ZKS Ljubljana inž. Marko Bulc. Uvodno poročilo je podal predsednik Obs Sergej Thorževskij. V poročilu in v razpravi so prisotni komunisti razčlenili uspehe in slabosti dosedanje investicijske politike ter dosežke na vseh področjih družbenega življenja. Dolenjska z Belo krajino šteje med nerazvita področja. Za naš razvoj je zelo značilna nagla rast gospodarstva, kakršno je omogočalo pospešeno investiranje in spremljal velik odliv prebivalstva iz podeželja v mesta in krajevna središča. Razprava se je pomudila najdlje ob investicijah v industrijo in v kmetijstvo. Diskutanti so ugotovili, da so bile mnoge investicije nesmotne, da pa hkrati s tem delavsko samoupravljanje in družbeno upravljanje še nista nosilec razvoja v takšni meri, kot bi morala biti. Zaradi pohlepne želje po dohitetvanju razvitejših področij smo investirali predvsem v gospodarstvo, sorazmerno premalo pa v družbene službe. Večino napak in slabosti lahko pripišemo slabi kadrovske politiki, ki ni zagotovila dovolj strokovnjakov. Razprava se je strnila v zaključku, da bodo komunisti pri odpravljanju napak in pri uresničevanju sprejetih stališč iskali podporo vseh občanov.

Tovariš Sergej Thorževskij je v uvodnem poročilu poudaril, da se v razvoju področja srečujemo z gospodarsko nerazvitostjo in z zaostalo miselnostjo prebivalcev, ki še nimajo industrijske tradicije. Ob takšnih pogojih se morata tako delavsko samoupravljanje in družbeno upravljanje uveljaviti hitreje in čvrsteje, in ne počasneje, kot sodijo nekateri. Za to pa je potrebnih veliko več naporov, saj je mnogo lažje ukazovati, kot pa prepričevati in dokazovati. Gospodarski razvoj pri nas je v zadnjih letih veliko hitrejši kot v slovenskem in okrajnem povprečju, kljub temu pa še vedno v narodnem dohodku na enega prebivalca zaostajamo za republiko za 33, za okrajem pa za 47 odstotkov.

Industrija je glavna panoga, sledi pa ji kmetijstvo, razen v občini Trebnje, kjer je obratno. Industrija je še

nedograjena in je bila doslej usmerjena v ekstenzivno proizvodnjo. V bodoče jo bo treba intenzivirati in naložbe usmeriti v dograjkate objektov ter v specializirano proizvodnjo. V težnjah za čim hitrejšim razvojem smo nemalokrat zavestno zamenjali naložbe v družbeni standard, prelivanje sredstev znotraj panog pa ima za posledico velika nesorazmerja v razvitosti posameznih panog. Če bi vztrajali pri takšnem razvoju še naprej, bi bile posledice lahko zelo hude. Uslužnostna obrt, trgovina, šolstvo in zdravstvo močno zaostajajo.

Ob tem se moramo vprašati: mar je res edina rešitev

v investiranju, kakršnega smo uveljavljali doslej? Izkoristiti obstoječih proizvodnih zmogljivosti kaže, da ne. Delovne organizacije naj torej iščejo vire za povečanje proizvodnje predvsem v boljši organizaciji dela, v večji produktivnosti in v sodobnejših proizvodnih postopkih! Investiranju se seveda ne bomo odrekli, vendar bomo investirali smotrneje, pa tudi pomoč širše družbene skupnosti bomo še potrebovali. Hkrati s tem pa bo treba povsod dosledno uveljaviti delitev dohodka po delu in s smotnejšo kadrovske politiko zagotoviti dovolj strokovnjakov. (Nadaljevanje na 3. str.)

Pripravlja se zvezni posvet pokrajinskega tiska

28. marca so se v Banjaluki na pobudo hrvaškega združenja lokalnega in tovarniškega tiska sestali predstavniki nekaterih pokrajinskih tiskov iz vseh republik SFRJ. Načeli so zelo pereč problem financiranja pokrajinskega tiska, se pogovorili o odnosu organov SZDL do pokrajinskih časnikov, ugotovili, da imajo pokrajinski časniki vedno večjo vlogo pri informiranju občanov, in pripravljali tudi o novinarskih kadrih, ki delajo v uredništvih pokrajinskih tiskov. Na posvetu so se dogovorili, da bodo do 15. junija v vseh republikah sklicali posvete, ki bodo obravnavali enako problematiko, nato pa se bodo udeleženci banjalukškega

posveta 27. junija zbral v Sremski Mitrovici, kjer bodo razpravljali o ugotovitvah republiških posvetov. Ta odbor bo nato v sodelovanju z zveznimi organi SZDL pripravil posvet jugoslovanskih pokrajinskih časnikov, ki bo najbrž letos oktobra.

VREME

OD 2. DO 12. APRILA

V začetku aprila za nekaj dni izboljšanje, sicer nekako od 4. aprila dalje nestalno s padavinami in ohlaiditvami. Sneg včasih do nižin, a ob razjasnitvah slana. Dr. V. M.

So ljudje, ki si delajo iluzije, češ: Pri nas bi se lahko cedila med in mleko, če... Preveč je gospodarskega kriminala. Razločki med prejemki so preveliki. Slabo gospodarstvo. Nočejo. In tako dalje. Nekje bi bilo treba nekaj sprostiti, spraviti v tek, pa bi bilo vse v najlepšem redu. Ker pa tega nočejo storiti, se ubadamo s težavami, češ: ni tega in onega, nizki prejemki, visoke cene...

Res je: napake so, celo preveč jih je. Marsikaj bi lahko hitreje in uspešneje uredili, če ne bi bilo na poti toliko raznih ovir. Pri nekaterih ljudeh je premočno razvit občutek odgovornosti. Ukrepajo po svoji pameti, morda celo dobronamerno, pri tem pa pozabljajo, da tudi širši krog ljudi, občanov ni brez pameti. Posledica tega je dvojna škoda: po eni strani sproži tako ukrepanje plaz, nejevolje pri ljudeh, po

razliki v osebnih dohodkih, da pa vseeno ne verjamem v realnost njegovega sklepanja. Ali bi iskali rešitev za povečanje osebnih dohodkov samo v tej smeri, bi tako spremljali druge, še dosti večje možnosti za hitrejšo rast osebnih dohodkov — predvsem seveda naraščanje produktivnosti dela. Preveliki razponi osebnih dohodkov so problematični v moralnopoličnem pogledu, ker vzbujajo duhove in ker pačijo socialistična merila delitve po delu. To velja kajpak za razpone, ki izvirajo predvsem iz nominalnih razločkov v položajih in funkcijah, ne pa iz razlik v delovnem učinku, kvaliteti dela, osebni prizadevnosti itd.

Ali pa drugi primer: nekdo se zgraža zaradi velikih razločkov v razvitosti komun. Pogled, mi je dejal, ali je pošteno, da ima ta in ta občina toliko sredstev, da lahko gradi veličastne stavbe, v naši občini pa nimamo denarja za šole! Ali je to socialistično? — Vprašal sem sobesednika, kaj bi bilo treba po njegovem storiti, da bi kar najuspešneje rešili ta problem. Odvrnil je, da bi bilo pač treba jemati tam, kjer je, in dajati tja, kjer ni... Z drugimi besedami: uvesti bi bilo treba centralizacijo sredstev in vpeljati spet administrativno delitev. Le kaj bi to pomenilo? Prav gotovo bi s tem zavrhil uspešen razvoj komun, saj bi s pomovno centralizacijo sredstev spet zanemarili pobude delovnih ljudi. Pri takem sistemu, ko bi bile škarje in platno samo na enem mestu — v centru, tudi manj razvite komune ne bi obogatele.

S tem seveda ne mislim, da problema ni in da je prav, da obstajajo primeri, ko v občini ni sredstev niti za osnovno šolstvo. Samo rešitve ne bi smeli iskati tam, kjer je ni, vsaj ne zadovoljive in uspešne. Stvarne možnosti za napredek tudi manj razvitih komun so v naporih za povečanje produktivnosti dela. O tem je govoril tovariš Tito na zadnjem plenu CK ZKJ, ko je dejal, da je treba videti tudi razločke v produktivnosti, ne pa le razlike v osebnih dohodkih.

Iluzija je tudi, če kdo misli, da bi lahko rešili problem kmetijstva s krepitvijo zasebnih kmetijskih gospodarstev. Tako rešitev zagovarjajo in njeni posamezniki, ki so na polna usta fraz o humanizmu in svobodi. Toda pri vsem tem leporečju, ki

Velike scene z beograjske konference septembra 1961 se bodo ponovile oktobra letos v Kairu, prestolnici Združene arabske republike, Piemontu arabskega osvobodilnega gibanja, največjem mestu Afrike. Kakor je predsednik Tito sprejemal na beograjskem letališču visoke goste, tako bo predsednik Nasser stisnil roko vsem predsednikom republik, vsem kraljem.

Kajti na veliko konferenco v al Kairo, moderni Kairo, so povabili vse države, ki so sodelovale na beograjski konferenci, 31 držav iz Afrike, vse arabske države, sedem držav iz Latinske Amerike, iz Evrope pa Finsko, Švedsko, Avstrijo in še nekatere druge. Organizatorji konference mislijo predvsem na Njaso in Severno Rodezijo v Afriki pa Britansko Gvajano v Južni Ameriki, če bo postala do oktobra samostojna. Konferenca v Kairu bo imela torej mnogo širšo osnovo, kot jo je imela beograjska. Ne gre samo za geografsko razširitev, samo za to, da bo sodelovalo več držav. Kairska konferenca bo tudi manifestacija evolucije v svetu.

Vse več je držav, ki se zavzemajo za politiko sožitja in obračajo hrbet blokovskim koncepcijam. Celotne države, ki so v zahodnih vojaških blokih, kot npr. Pakistan na Malaja, bi rade sodelovale na konferenci, želele bi prodrati s svojo besedo v svet. Kajti kairska konferenca bo glas novih držav, sveta, ki nastaja in se vse močneje uveljavlja v mednarodni politiki.

Kitajska diplomacija si močno prizadeva, da bi bila še letos tudi konferenca azijsko afriških držav. Za to se zavzema tudi Indonezija. Del indonezijskega tiska zadnje ča-

se odkrito ironizira pripravljajoči se sestanki nezveznih držav v Kairu, pri tem poliva tudi našo državo z gnojnico. Seveda ne gre za uradno stališče Indonezije, vendar je ton pisanja vse prej kot prijateljski. — Nobena skrivnost ni, da je KP Indonezije, pod katere vplivom

Oktobra v Kairu

je ta tisk, orodje kitajske partije, njena transmisija. Pekingu je močno do te konference, saj bi bila z nje sovjetska delegacija izključena. Kitajska bi tako popolnoma dominirala na njej. Degradirala bi Indijo na drugo mesto in se pokazala kot voditelj bloka azijsko afriških držav.

Kaže, da bo do oktobra, ko bo Kairo sprejel visoke goste, že rešenih nekaj pomembnih vprašanj v Afriki. Ze v sredo so se začele umikati somalske in etiopske čete od meje, tako se polagoma normalizirajo odnosi tudi na afriškem rogu. Seveda premirje še ne pomeni miru, vendar je upanje realno, da se bodo do takrat zacelile vse doseđanje rane. Etiopski minister za informacije je nedavno povedal, da je v dosedanjih bojih padlo 170 Somalcev, čez 200 pa je bilo ranjenih.

Ze julija bo postala neodvisna Njasa, britanska kolonija južno od ekvatorja. Imenovala se bo Malawi. Veliki dan pričakuje tudi Severna Rodezija, vendar ni gotovo, če se

bo že letos osvobodila. Je pa to samo še vprašanje časa. — Razvoj afriškega kontinenta se ne bo ustavil niti tu, tudi Portugalska bo morala slej ali prej priznati, da njeno mesto ni v Afriki in da je prišel čas, ko se mora umakniti v svoje nacionalne meje. Tudi Britanija se je praktično že, tudi Francija, Italija, Španija, Kolonije so bila zgodovinska kategorija, odraz političnih razmer v preteklih stoletjih. Danes je praktično že uresničeno načelo, da ima vsak narod pravico do svoje lastne strehe, nihče ne more več govoriti v imenu drugih.

Afrške države ne potrebujejo nobenih advokatov, kar potrebujejo, je le ekonomska pomoč, so krediti, so strokovnjaki, so sporazumi o kooperaciji. Zele se vključiti v svetovno trgovino. Ne pomoč, trgovina — to je njihovo geslo. Kajti pomoč ne razvija produktivnih sil, trgovina pa stimulira produkcijo, produktivnost, zahteva novo organizacijo. Trgovina je boj, pomoč pa je le pomoč — toda ta je le redko brez vseh pogojev.

Se en moment moramo v zvezi z Afriko zabeležiti. Med nedavnim sestankom v Franciji sta se de Gaulle in Ben Bela sporazumela tudi o tem, da se bo večji del francoskih čet umaknil iz Alžirije še junija. Francoske čete se bodo umaknile iz vseh oporišč, razen treh v Sahari. Ker je libijski parlament ondan izglasoval tudi predlog o odpravi vseh oporišč v Libiji, je zdaj praktično vsa Afrika izven vseh vojaških blokov. Tako polagoma zore pogoji za veliko konferenco v Kairu. Mračna kolonialna preteklost se umika v pozabo, geslo novega časa je: vsakemu dostojno življenje.

NAŠ AKTUALNI KOMENTAR

drugi strani pa so s tem izjubljene številne koristne pobude, ki tičijo v ljudeh, samo treba jih je usmeriti h koristnemu. Če nič drugega, javno obravnavanje aktualnih problemov lahko prinese to korist, da sprejemajo ljudje odločitve za svoje, ker ni razlogov za občutek, češ vsiljujejo nam nekaj, o čemer so sklepali za zaprtimi vrati.

Pogostokrat pa skriva kritika v sebi tudi iluzije, ki so škodljive prav zato, ker zastirajo pogled na stvarnost in možnosti, kakršne v resnici obstajajo, in ki jih je mogoče tudi uresničiti, če se jih družbena akcija loteva s prave strani. Iluzije nastajajo na živem drevesu človeških želja, le da so to jalovi cvetovi, iz katerih se nikoli ne razvijajo plodovi. Narobe: iluzije so nasprotje akcije, ker demobilizirajo, saj usmerjajo pričakovanja na nekaj, česar ne bo mogoče uresničiti, namesto da bi ostajali na teh stvarnih možnostih, kjer ima družbena akcija dobre pogoje za uspeh.

Nedolgo tega mi je delavec zatrjeval, da bi v podjetju, kjer dela, lahko imeli precej večje osebne dohodke, če ne bi bilo takšnih razločkov med največjimi in najmanjšimi prejemki. Odgovoril sem mu, da so v njegovem podjetju morebiti res preveliki

nima nobene zveze s stvarnostjo, se noče in noče zgoditi čudež, da bi razdrobljena, majhna kmetijska zasebna gospodarstva lahko dvignila produktivnost in s tem rešila problem naraščajočega prebivalstva in večjih potreb po hrani in surovinah. S takim humanizmom, rešenim zemeljske težnosti, tudi ni mogoče pripraviti kmete do tega, da bi se brez preprirov in tragedij pogovorili med sabo, kdo naj bo velik farmar in katerim sedanjim kmetom naj pripada vloga hlapcev. Očitno ni druge poti, če hočemo biti zares človeški, kakor nadaljevati s politiko krepitve družbenega sektorja kmetijstva ter kooperacije med zadrugami in zasebnimi kmeti. Najbolj nehumano bi bilo, če bi dopustili, da bi kmetijstvo še nadalje ostajalo zaostalo, takšno, kakršno je bilo včeraj in kakršno je v dobri meri tudi

še danes. Ne želimo pa, da bi bilo takšno tudi jutri. Rekonstrukcija kmetijstva ni potrebna samo zato, da bi povečali pridelke, temveč tudi zato, da bi tisti, ki delajo na zemlji, živeli bolje, kot so živeli doslej.

To je bilo le nekaj stvari,

s katerimi smo skušali pojasniti škodljivost iluzij, s katerimi si zapiramo vrata pred stvarnimi možnostmi hitrejšega napredovanja, namesto da bi si jih s stvarno in realistično presojo problemov še bolj na široko odpirali.

J. B.

V Novoteksu presegajo plan za 13 odst.

V Novoteksu se proizvodnja v redu odvija. V letošnjem letu delajo samo kamgarne, in to največ iz mešanice volne in sintetičnih prediv. V prvem četrtletju so s proizvodnjo za približno 13 odst. presegli plan. Posebnih težav ni, le zaloge surovin so sorazmerno majhne, vendar sproti prihajajo nove.

Gradnja novih ašedov ob starih prostorih se v lepem spomladanskem vremenu dobro odvija. Te dni so položili na zidove nosilce za stre-

ho. V prihodnjih dneh bodo začeli s prekrivanjem strehe. Če bo vreme gradnja naklonjeno, bodo novi proizvodni prostori do konca maja vseiljivi. V Novoteksu bodo nato veliko na boljšem glede prostora

Prve mednarodne čete že na Cipru. Finci, Švedi, Kanadčani in Irski so že na Cipru. Prebivalci tega lepega otoka so tolopo pozdravili smodre čelade. Vsi bi želeli, da bi se čim prej vrnil red in mir na otok in da bi Irki in Turki spet našli skupen jezik.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

Hruščov na Madžarskem. Sovjetska partijsko-vladna delegacija je prispela na prijateljski obisk na Madžarsko. Delegacija vodi sekretar CK KP SZ in predsednik sovjetske vlade Hruščov. Menijo, da bo prišlo te dni, ko slavi Madžarska svoj nacionalni praznik, v Budimpešti več voditeljev socialističnih držav.

Unita obseja antisemitski pamflet v ZSSR. Več italijanskih listov, med njimi tudi Unita, glasilo KP Italije, je te dni ostro obsodilo brošuro o židovski veri, ki so jo izdali v Sovjetski zvezi. Brošura je objavila celo ilustracije, izposojene iz Streicherjevega »Stürmerja«. Predsednik mednarodne organizacije pisateljev Vigorelli je pozval sovjetske pisatelje, naj obsodijo to publikacijo, ki je izšla pod pokroviteljstvom same ukrajinske Akademije znanosti.

Nov sekretar za tisk v Bell hiši. Ker bo prejšnji tiskovnik šef Bele hiše Pierre Salinger kandidiral za senatorja v Kaliforniji, je postal novi šef dosedanj osebni sekretar Johnsona George Reedy. Tako odhaja polagoma stara Kennedyjeva garda. Salinger je bil še četrti iz Kennedyjeve ekipe, ki je zapustil Belo hišo.

Katastrofalen potres na Aljaski. Najsevernejši del Azije — Sibirija — je relativno najbolj mirno področje na svetu. Aljaska je znano potresno področje, njen relief je zelo razgiban, tu so visoke gore, pred obalo je polno otokov, vmes globoki morski prelivi. Nedavni potres v Anchorage je povzročil zelo veliko škodo — 500 milijonov dolarjev. Po uradnih podatkih je izgubilo življenje 75 ljudi, veliko pa jih še pogrešajo, saj jih še niso mogli potegniti izpod razvalin. Ameriška vlada bo dodelila Aljaski posebno pomoč za obnovo. Zanimivo je, da so nekaj dni zatem zamanzovali manjši potres v Čilu, strokovnjaki menijo, da je bil to refleks potresa na Aljaski.

Manjši pujski so bill cenejši

Tridesetega marca je bil v Novem mestu običajni prasičji sejem, na katerem je bilo na voljo 741 pujskov, prodati pa so jih 663. Manjši so veljali od 8.500 do 12.500 din, večji pa od 13.000 do 22.000 din. Kupci so prišli od daleč in so se znali dobro pogajati za ceno, tako da so živinorejci s ceno nekoliko popustili.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Prejšnje tui je bil kar nekaj bazenskin posvetovanj komunistov širom po Sloveniji. Na teh delovnih shodih so se komunisti pogovarjali o aktualnih problemih svojega področja v luči smernic za VIII. kongres ZKJ. Tako posvetovanje je bilo tudi v Sočanju in udeležil se ga je med drugimi tudi sekretar CK ZKS Miha Marinko, ki je sodeloval v razpravi. Ko je govoril o nadaljnjem ublaževanju napetosti akumulacije, je rekel, da si je treba prizadevati za ustvaritev čimveč sredstev in za njih racionalno izkoriščanje. Občine so orientirane v prvi vrsti na gospodarske investicije, ne pa na tisto, kar bi bilo najpomembnejše. Gospodarske investicije naj bodo predvsem skrb gospodarskih organizacij, ki naj se povezujejo med seboj na vseh ravneh in ob sodelovanju oziroma pomoči gospodarskih zbornic. Občine pa bi morale biti zainteresirane, da podpirajo tisto politiko, ki bo dajala čimvečje osebne dohodke ob večji produktivnosti.

Sekretar Miha Marinko je govoril tudi o dopolnilnih virih dohodkov, do katerih pridejo občine po poti fakultativnih obdavčitev. Dejal je, da so fakultativne obdavčitve možne in smiselne takrat, kadar grede za določene namene in morajo volivci to izglasovati. Sedaj pa se dogaja, da grede proračunska sredstva drugam, s fakultativnimi obdavčitvami pa rešujejo tista osnovna vprašanja (na primer financiranje šolstva), ki bi jih sicer morali urejati iz rednih virov.

V razpravi tovariša Marinka je bil poudarek na misli, da je neogibno treba iti na pot modernizacije in racionalizacije proizvodnje, zaradi

česar je treba opuščati razdrobljeno proizvodnjo. Tudi v gradbeništvu je mogoča velikoserijska proizvodnja, ki pa narekuje potrebo po določeni koncentraciji sredstev za nabavo mehanizacije, katero je treba po nekem programu čim bolj intenzivno izkoriščati. V tesni zvezi s temi problemi je naloga, kako z ustreznim kadrovsko

PODPIRATI POLITIKO: ČIMVEČJI OSEBNI DOHODKI OB VEČJI PRODUKTIVNOSTI

politiko pospeševati izobraževanje strokovnih kadrov. Strokovnjake je treba dobro nagradjevati zato, da bodo nizki dohodki čimprej odpravljeni, ker je to v veliki meri odvisno tudi od strokovnih kadrov.

Tovariš Marinko se je v svoji razpravi dalj časa zadržal pri nalogi, kako čimprej izboljšati materialni položaj borcev in upokojenecv. Bil bi škandal za našo republiko — je dejal — če ne bi mogli zadovoljivo urediti tega problema.

Sedanje osebne izkaznice bodo verjetno še letos zamenjali z novimi, ki bodo poenostavljene, z najosnovnejšimi podatki, veljavne dalj časa kot sedanje. Novost novih osebnih izkaznic bo tudi ta, da bodo zadoščale kot dokaz za jugoslovansko državljanstvo. Osebna izkaznica bo

rabila tudi kot dokument oziroma uradno potrdilo o rojstvu. Po novem bodo morale imeti osebne izkaznice osebe, ki so dopolnile 18. leto starosti in vsi tisti, ki so zaposleni nepolnoletni, oziroma tudi drugi, če bodo to želeli.

Republiški in gospodarski zbor sta te dni razpravljala o investiranju družbenega denarja ter o vlogi zavarovalništva in gospodarskih zbornic. V razpravi je povsem prevladovalo mnenje v prid ugotovitvi, da je treba nalagati denar bolj smotorno in da je treba pri tem čimbolj varčevati. Družbeni denar je treba nalagati v investicije, ki so vsestransko dobro proučene in ki bodo dajale največ in najhitreje koristi družbi.

Zvezni izvršni svet je nedolgo tega sprejel vrsto ukrepov za stabilizacijo pogojev za gospodarski razvoj. Tako je podprl prizadevanja, da bi dosledno uveljavljali ukrepe kreditne politike, da se onemogoči nastanek kupne moči, ki nima osnov v proizvodnji in dohodku. Nadalje so bili storjeni posebni ukrepi, da bi ustvarili in povečali družbene rezerve na vseh ravneh. ZIS je sklenil storiti razen teh še več drugih ukrepov. Analize gospodarskih gibanj s predloženimi ukrepi bodo poslali zvezni skupščini, da jih prouči.

V torek, 24. marca, je umrl v 85. letu življenja beograjski nadškof dr. Josip Ujčić. Vse svoje delo in življenje je posvetil blaginji Cerkve in naše dežele. Zavzemal se je za dobre odnose med državo in rimsko-katoliško cerkvijo, zato ga je predsednik SFRJ pred petimi leti odlikoval z redom zasluge za narod I. stopnje.

Ne ukazovati - le prepričevati!

(Nadaljevanje s 1. str.)

ZAGOTOVITI JE TREBA SMOTRNOST NALOŽB

O investicijskih so poleg drugih razpravljali Ivo Novšak, ing. Rado Dvoršak, Franc Vrvišar, Ivan Kočevar, Ludvik Golob in Franc Hrovatič. Poudarili so, da se smotrno investiranje začne že pri programiranju. Program ne sme biti izdejan zgolj v želji zadostiti zahtevam banke in natočaja. Prav zaradi takšnih investicijskih programov so ostali mnogi objekti pri nas nedograjeni, saj predračunska sredstva marsikdaj niso zadoščala niti za polovico del. S premostitvenimi in s kratkoročnimi krediti, ki smo jih najemali v čezmerni želji po investicijskih, smo zgrajene obrate nemalokrat preveč obremenili z odplačili.

Smotrno investiranje upošteva gospodarnost naložbe, razvojno stopnjo gospodarstva, obstoječo surovinsko osnovo, možnosti specializacije in proizvodnega sodelovanja, hkrati s tem pa mora zagotoviti naj sodobnejše postopke. S premišljenim in zavestnim oročevanjem sredstev v bankah bodo vse delovne organizacije zagotovile udeležbo za gradnjo osrednjih objektov. Z informacijskimi razgovori o investicijskih bomo še preden naročimo načrte, uskladili potrebe z možnostmi in pogoji. Združevanje sredstev pa bo imelo v bodoče pri investiranju največji pomen.

INFORMIRANOST JE POGOJ SAMOUPRAVLJANJA

Delovni človek mora videti svojo bodočnost v povečevanju produkcije dela. Če je ne spremljajo družbeni premiki, pa produktivnost ne pomeni veliko. Vse pogostejši primeri prekinitve dela, uravnilih težav in nagrajevanju in poskusi omejevanja samoupravnih pravic v kolektivih dokazujejo, da je mezna miselnost še močno zakoreninjena. Primeri samovoljnih odpuštov delavcev kažejo na precejšnjo politično pasivizacijo. Informiranost delavcev je še vedno zelo majhna, tem problemom pa je treba posvečati več pažnje zlasti tistim, ki izdelujemo statuse. Samo dobro informiran proizvajalec lahko zavestno odloči o gospodarjenju v svojem podjetju. Statuti, kar je izdelanih doslej, pa so dolžnost informiranja obdelani večji del zelo načelno in površno. Ker jih še nismo sprejeli, je še vedno čas, da v poglavju, ki govori o informiranju, točno določimo naloge in organe, ki naj zagotovijo informiranost delavcev in s tem tudi hitrejšo rast samoupravljanja.

Tako sta o delavskem samoupravljanju in o informiranju menila Franc Kojnik in Vinko Bambič.

V KMETIJSTVU JE KONEC ISKANJA IN POIZKUSOV

O težavah, nalogah in dosegih v razvoju kmetijske proizvodnje so razpravljali Tone Pirč, Alojz Huter, in ing. Branko Voljč.

Za žužemberški vodovod še 300 tisočakov!

Da bi dokončali vodovod na desnem bregu v Žužemberku, potrebujejo še okoli 300.000 dinarjev. Glavna dela so tu že opravljena, vodovod pa potrebuje še nekaj hiš v delu Žužemberka, ki mu po domače pravijo Ilovec. Nekaj sredstev so vaščani že zbrali, razen tega so pripravljene pomagati s prostovoljnimi delom pri novi izkopih. Pričakujejo pa pomoč iz občinskega sklada za komunalno dejavnost.

na Dolenjskem je značilna razdrobljenost površin, ekstenzivnost proizvodnje, pa tudi s poskusi v sodobnem kmetijstvu smo se vse preveč ukvarjali. Investicijski programi so bili vrsto let premalno jasni, posledica tega pa so razdrobljene investicije. Petletni perspektivni program v novomeški občini je npr. predvidel podružbljenost 7050

»Komunisti smo kot prvi poklicani in dolžni zastaviti ves svoj vpliv za zagovarjanje stališč, ki so na današnji stopnji družbenega razvoja nujna,« je na posvetu poudaril tovariš Sergej Thorževski.

hektarov ali 25 odstotkov zemljišč, resnejši pregled pa kaže, da je za sodobno družbeno proizvodnjo primernih le 3000 hektarov ali 13 odstotkov vseh zemljišč. Več razgovorov v aktivnih komunistov kmetijev, ki smo jih sklicali lani in predlani, je pripomoglo k jasnejšim pogledom. Davčna politika že ustvarja pogoje za podružbljanje v nižinskih predelih. Hribovskim kmetom, ki so ostali brez delovne sile, pa bi kazalo s krediti omogočiti nakup enostavnejših kmetijskih strojev za obdelavo zemlje.

Ne gre prezreti zunanjih vplivov, ki še vedno ovirajo razvoj družbene kmetijske proizvodnje. Politika cen kmetijskih pridelkov, investicije v več obročih, pomanjkanje kreditov za mehanizacijo, plafonirane cene za odkup zemljišč in podobno v marsičem onemogočajo kmetijskim organizacijam razvoj.

ŠOLSTVO, IZOBRAŽEVANJE IN KADRI SO GLAVNA TEŽAVA

Večjo produktivnost in sodobnejšo proizvodnjo bomo lahko uveljavljali samo s strokovnjaki in z izobraženimi delavci. V naglem razvoju je čutili precejšen vpliv zaostale miselnosti, ki so jo v podjetja prinesli ljudje s podeželja. Oboje zahteva načrtno in zavestno programiranje kadrov, ki bodo proizvodnjo vodili, ter izobraževanje nesposobnih proizvajalcev. V večjih organizacijah se z obojim resno ukvarjajo, v manjših pa je veliko slabše. Porazen je podatek, da je kljub ogromnim potrebam po izobraževanju in šolanju ostalo lani v podjetjih kar 38,5 odstotkov sredstev za kadre neporabljenih. Večina podjetij je brez organiziranih služb vodenja, kot so komercialna, analitičnoplanska, priprava dela, kadrovske, socialna itd. Ker bomo strokovnjake vedno bolj potrebovali, je skrajni čas, da izdelamo dolgoročne programe izobraževanja in štipendiranja, hkrati s tem pa morajo podjetja posvetiti več pažnje izrednemu šolanju in izobraževanju. Tako je povedal Peter Ivanetič.

ISKRA skrbi za kadre

Obrat »Iskra« v Žužemberku je razpisal 19 štipendij, ki jih namerava podeliti študentom in dijakom elektrotehničnih in ostalih strok. Zdej je imela »Iskra« le šest študentov.

Ena Muser je v razpravi načela zelo pereč problem šolstva. Poudarila je, da je šolstvo kot služba, ki daje strokovnjake in izobražuje ljudi, popolnoma enakovredno gospodarstvu. Splošno izobraževalne šole so temelj izobraževanja, zato jim tudi ustava posveča veliko pozornost. Stanje v šolstvu na Dolenjskem pa je nadvse kritično. Sredstva, ki jih daje družba šolskim kolektivom, ustvarjajo zato, ker so premajhna, psihološko, v kateri je nemogoče poglobljeno pedagoško delo. Ceo tako daleč gre, da morajo šolski kolektivi tehtati, ali naj šola izobražuje v okviru potreb in zahtev šolske reforme, ali pa naj podredi pouk sredstvom, ki so na razpolago... V šolstvu smo torej z novim sistemom naredili korak nazaj, namesto korak naprej. Poseben problem je vrednotenje dela prosvetnih delavcev, ki so s svojimi osebnimi dohodki v močno nezavidljivem položaju. Nemogoče in nevdružno je, da ima učitelj tolikšne osebne dohodke kot učencem repetent potem, ko se zaposli v tovarni. S podcenjevalnim odnosom do prosvetnih delavcev je treba prenehati. Zagotoviti treba stalnejši vir sredstev za finansiranje šolstva in delitveni sistem izpremeniti tako, da bodo komune imele za uveljavljanje šolske reforme sredstva, in ne zgolj besed v svojih statutih.

DOKAZATI MORAMO UPRAVIČENOST DECENTRALIZACIJE

Zaradi pomanjkanja prostora ne moremo danes podrobneje poročati o vsem, kar je bilo na posvetu načeto. O nekaterih pomembnejših problemih bomo zato pisali še v posebnih sestavkih. Na koncu razprave sta spregovorila tudi oba gosta Rudi Čačinovič in inž. Marko Bulc. Tovariš Čačinovič je poudaril, da so ob sprejemanju novega sistema bili mogli v strahu, da bodo delovni kolektivi sredstva vse preveč uporabili za osebne dohodke in standard in zanemarili reprodukcijo. Praksa je pokazala prav nasprotno. Našel je več zakonitih izprememb, ki so v pripravi in bodo odpravile razne slabosti v sistemu. Poudaril je, da bomo naloge VI. plenuma lahko uresničili v daljšem razdobju, in ne čez noč. Zlasti je podčrtal velik pomen združevanja sredstev, saj bomo sami s tem lahko dokazali upravičenost decentralizacije v investiranju. Ing. Marko Bulc pa je podčrtal, da se boj za nova stališča ne bo bil v ZK, pač pa ga morajo komunisti prenesti v organe družbenega upravljanja, delavskega samoupravljanja, na zbor volivcev, na sejo občinskih skupščin in pred podobne organe ter tam uveljavljati napredna stališča.

Poslej: Zveza kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije

V petek in soboto je bil v Ljubljani IV. kongres Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije, ki se ga je udeležilo 321 delegatov in blizu 200 gostov. Uvodno poročilo o nekaterih problemih kulture v našem družbenem življenju je prebral Branko Babič, nato pa se je razvila zanimiva in plodna razprava, o čemer bomo obširneje poročali prihodnji teden.

Ob koncu kongresa so delegati izvolili 89-članski republiški svet in petletni nadzorni odbor ter sprejeli novi statut, v katerem je tudi določilo o preimenovanju Zveze Svobod in prosvetnih društev v Zvezo kulturno-prosvet-

Kmet vprašuje:

»Kako in kje naj dobim posojilo?«

Ni še dolgo tega, ko se je na seji občinske skupščine v Brežicah oglašil odbornik — kmet in vprašal, kje naj zasebni kmetovalec dobi posojilo za obnovo hleva ali kakega drugega gospodarskega poslojja. Postavil je vprašanje, ki nanj nismo kos odgovoriti. Možnosti za najetje kredita je v praksi zelo malo. Pa vendar bi nekako le morali podpirati zasebno iniciativo kmeta, predvsem tistega, ki živi v višinskih predelih, kjer zemlja ni primerna za podružbljanje.

Če izhajamo s stališča, da je v današnjih pogojih nujno treba dopoljevati družbeno kmetijsko proizvodnjo z raznimi oblikami sodelovanja z zasebniki, potem so investicije za obnovo dela upravičena in jih moramo kmetu-kooperantu kakorkoli zagotoviti. Ena izmed možnosti je, da zadruga kreditira kmeta iz dela hranilnih vlog, vendar teh vsaj v brežiški občini ni veliko in za večje zneske to ne pride v poštev.

Kmetje vlagajo prihranke pri hranilnih odsekih kmetijskih zadrug, na pošti in v komunalnih bankah. Za občino Brežice smo zvedeli, da je vlagatelj s podeželja več kot tistih v rednem delovnem razmerju in da so tudi po vrednosti hranilnih vlog na prvem mestu. Posojila za obnovo stanovanjske hiše, gospodarskega poslojja ali nakup strojev pa v komunalni banki ne morejo dobiti. Mnogi si pomagajo tako, da najame kredit tisti član družine, ki je zaposlen.

Za obnovitvena dela imajo možnosti dobiti kredit kmetje, ki so člani Zveze borcev, NOV, in tisti, ki so socialno šibki. Zanje najema posojilo občinska skupščina. Nekateri kmetje se zanimajo tudi za turistične kredite, ki jih lahko najemajo gostinci. Ti krediti pa niso najbolj ugodni. Rok vrčila je dve leti, obresti so visoke in razen tega je še določena zgornja meja kreditne vsote. Toda boljše nekaj kot nič. Morda bi se našli tudi taki, ki bi te pogoje lahko izpolnili.

Komunalna banka lahko loži za kredite 20 odstotkov od hranilnih vlog (na vpogled), ugodnejši vir pa so hranilne vloge z daljšim »odpovednim rokom«, ki se takoj lahko uporabijo za investicije. Za kmete bi verjetno morala najemati posojilo ali občina ali kmetijska zadruga. Zadruga sicer zasebnike že kreditirajo, vendar le z manjšimi zneski. Najmanjše večjih kreditov prek kmetijskih zadrug bi bilo morda res najbolj primerno, če bi jih kmetje dobili pod enakimi pogoji, kot jih dobe zadruga.

Sicer pa bi morali te možnosti proučiti. Verjetno bi jih našli še več. Morda bi kazalo tudi v statutih občin dati več poudarka razvijanju zasebnih pobud v kmetijstvu, če vodijo te pobude k zadovoljevanju splošnih družbenih potreb. Kmeta naj bi zadruga vključile v tako sodelovanje, da bodo obojestranske koristi kar največje. Take oblike že imamo, ponekod bolj uspešne, ponekod manj uspešne, in morali bi jih širiti z večjo zavzetostjo in z računice v roki.

Ljudje v hribovitih predelih vedno pogosteje tarnajo, da ni ljudi za delo. Mladina zapušča te kraje in se zaposluje v dolini. Na posestvih ostajajo v glavnem starejši ljudje, ki ne utegnejo vsega obdelati, zato želijo nabaviti manjše stroje, ki bi nadomestili živo delovno silo. Najbrž teh želja hribovskim prebivalcem ne bi bilo tako težko uresničiti. Tu bi spet lahko nastopila kot posrednik zadruga, ki bi hkrati pomagala s strokovnimi nasveti.

O vprašanju, ki ga je postavil odbornik občinske skupščine v Brežicah, bi bilo torej vredno razmisliti in ga temeljito proučiti. To ni samo vprašanje posameznika, to je vprašanje vseh hribovitih krajev, ki zdaj pomanjkljivo obdelujejo zemljo, ki pa želijo delati in bi jim pomoč v obliki posojila sprostila zasebno aktivnost ter jih trdneje vključila v kooperacijske odnose.

Jl.

Mladi italijanski komunisti v Novem mestu

20. marca je mladino novomeške občine obiskala delegacija mladih italijanskih komunistov iz Trsta. V Novem mestu so si gostje ogledali zgodovinske znamenitosti, Studijsko knjižnico in Dolenjski muzej. Z zanimanjem so si ogledali tisti oddelek muzeja, ki prikazuje Novo mesto in Dolenjsko med NOB. Na številna vprašanja o NOB sta jim odgovarjala Bogo Komelj in Jože Zarnjen.

Italijanska delegacija je potem obiskala Otočec in navdušena ogledovala naravne lepote ob Krki. Da bi bilo srečanje popolnejše, so gostje na otoškem igrišču odigrali nogometno tekmo z mladinskimi aktivom z Otočca. Zmagali so gostje 3:2.

Na zaključnem večeru v Smarješkem Toplicah so se zahvalili za prisrčen sprejem

in prijetno bivanje. Hkrati so povabili mladino novomeške občine na tradicionalno srečanje mladine Italije, Avstrije in Jugoslavije, ki bo junija letos v Trstu. Povabilo je novomeška občina sprejela.

Pesmi »Kje so tiste stezice?« in »Bandiera rossa«, ki so ju gostje in mladinci novomeške občine zapeli ob slovesu, povedo več, kakor bi mogli z opisom samega srečanja tržaške in novomeške mladine.

Obisk italijanske delegacije je bil namenjen spoznavanju dela in življenja mladine v novomeški občini.

H. V.

Jutri bo sprejet statut novomeške občine

Slavko Dožl, predsednik občinskega odbora Socialistične zveze, in Sergij Thorževski, predsednik občinske skupščine, sta sklicala za jutri skupno sejo občinske skupščine in plenuma občinskega odbora Socialistične zveze, ki se bo začela ob 9. uri v Domu ljudske prosvete v Novem mestu. Odborniki obeh teles bodo obravnavali in sprejeli statut občine Novo mesto, o katerem so teklo zadnje mesec obsežne razprave med občani in vodstvi organizacij, društva in drugih kolektivov. Na seji bodo sprejeli tudi odlok o razglasitvi občinskega statuta, hkrati pa bodo obravnavali statute delovnih organizacij z gospodarskega področja.

»NOVOLES«

LESNI KOMBINAT - NOVO MESTO

razpisuje na podlagi sklepa delavskega sveta podjetja

JAVNO LICITACIJO ZA PRODAJO

naslednjih osnovnih sredstev:

1. MOPED TOMOS VS-50 v nevoznem stanju,
2. SLAMOREZNICA TEMPO,
3. VPREŽNI VOZ — ZAPRAVLJIVCEK,
4. MÖSKO KOLO,
5. HIDRAVLICNA TRIETAŽNA PRESA, popolnoma nova, za furnir v velikosti 2.500 x 1.300 — znamke Vittorio-Alberti,
6. OSTALA OSNOVNA SREDSTVA (ciklostil-aparat, šapirograf, razno pohištvo, istosmerni elektromotorji, razne strojne dele).

Licitacija bo v soboto, 11. aprila 1964, od 8. do 10. ure za socialistični sektor, od 10. ure dalje pa za ostale interesente, na obratu parketarne v Straži. Interesenti dobijo vse informacije v zvezi s prodajo vsak dan v upravi podjetja, Novo mesto, Prešernov trg 9.

Doklej bo cesta Sevnica-Planina taka?

Tovaris urednik!

Prebivalci iz Zabukovja, Podgorja in ostalih vasej, ki so odvisni od ceste Sevnica-Planina, se sprašujejo, do kdaj bodo morali čakati na popravilo ceste, ki jo že leta 1954 poskodovala povodenj. Vsako leto so vzporedno z regulacijo potoka Sevnice sicer popravljali cesto, kljub temu je še vedno neuporabna in škrlta za ves težki promet.

Ze leta 1929 je na tej cesti redno vozil avtobus, zdaj pa, 19 let po zadnji vojni, morajo ljudje v Sevnico peš. Šolski avtobus, ko vozi otroke iz Podgorja v šolo, lahko vzame največ 10 potnikov, vsi ostali pa morajo na dolgo pot peš. Celjsko avtobusno podjetje je pripravljeno uvesti redno avtobusno progo na relaciji Planina-Sevnica, vendar bi morali prej cesto popraviti.

Prosimo pristojna cestna podjetja, naj vendarle to cesto uredijo, posebno se zato, ker so govorili o asfaltiranju ceste Rimske Toplice-Zidani most, zaradi česar bo del tovrstnega prometa preusmerjen tudi na to cesto.

Za množične organizacije Zabukovja in Podgorja
FRANJO PIPAN

Priporočal bi studenec pri Črmošnjicah

Tovaris urednik!

V časopisju smo brali o nevarnosti, ki je nastala v Dolenjskih Toplicah zaradi nesadne vode, ki jo odpoda črpa iz izvira Radešce v Podturnu. Ta nenaadni in nevsakdanji pojav, da ima voda premočve in druge primese, je za Dolenjske Toplice kot turističen kraj zelo neugoden. Vode prej ne bo moči uporabljati, dokler zajetje ne bo imelo biološko kemičnega čistilnika.

Ze pisec članka omenja, da bi vodovod dobil novo zajetje v studencu v Gabrju pri Soteski, kjer je že izpred vojne manjše zajetje, uporablja pa ga kmetijsko gospodarstvo v Soteski. Kolikor vem, tudi ta izvir nima jamstva za neoporečno vodo. Menda se voda, ki tu priče, zbere v globodolski dolini pri Mirni peči, ki je precej naseljena. Studenec sam je tudi tako nizko, da ga narasla Krka zalije. Zajetje bi bilo

treba primerno urediti, čeprav sicer nima najboljšega položaja med cesto in Krko. Zelen bi opozoriti še na možnost, po kateri bi lahko uredili vodovod v Dolenjskih Toplicah. Pred leti sva s prof. inž. Stojanom Guzeljem, načelnikom za hidrotehniko pri CHZ SRS v Ljubljani, preiskovala studence in izvire na območju Črmošnjic, med drugim tudi izvir studenca Srnjak. Izvir je pod Črmošnjicami na levi strani ceste, ki gre proti Podturnu. Leži v gozdni globeli, njegova nadmorska višina pa je približno 380 metrov. Po takratni približni oceni je iz studenca prišlo 7 litrov vode v sekundi s stalno temperaturo 10°C. Pri cestnem mostu pod vasjo Novi tabor se potok izliva v Črmošnjico. Za zajetje in tudi za ureditev zbirnika ima izvir ugoden položaj in zelo majhno kalnost. Ker so Dolenjske Toplice na nadmorski višini 179 m, bi bila višinska razlika kakih 200 m, voda pa bi prosto dotekala. Trasa vodovoda po tej inaciji bi bila sicer še enkrat daljša kot iz Gabrja, vendar pa ne veliko dražja. Če bi upoštevali kakovost vode ter nepotrebno prečrpavanje vode in vzdrževanje črpalnih naprav, bi prejšnji predlog vsekakor kazalo pričeti.

Da stanje glede kadrov v gospodarstvu celjskega okraja ni najbolj rožnato, je pokazala analiza, sestavljena na osnovi kadrovskih problemov v 10 gospodarskih organizacijah iz 9 gospodarskih panog. Čeprav analiza vsebuje podatke tistih gospodarskih organizacij, ki imajo najbolje urejeno kadrovsko službo, so podatki vse prej kot zadovoljivi. To pomeni, da je stanje v celotnem gospodarstvu še slabše in da se bo v prihodnje treba bolj zavzeti za ureditev kadrovskih služb.

Iz podatkov za 10 gospodarskih organizacij je razvidno, da je v teh podjetjih izmed vseh 14.820 zaposlenih le 1,1 odst. z visoko izobrazbo,

LOJZE MIRTIC
Novo mesto

Celje: kakovostna rast je povezana s kadri

Preteklih štirinajst dni je za celjski okraj značilnih zaradi intenzivnega prizadevanja v občinah in delovnih organizacijah, da bi statute sprejeli do določenega roka. Začela so se bazenska posvetovanja komunistov o pripravah za predkongresno dejavnost Zveze komunistov, pri okrajni Gospodarski zbornici v Celju pa so v tem času kar dvakrat obravnavali probleme kadrov v gospodarstvu. Prvič so kadrovska vprašanja obravnavali člani predsedstva Gospodarske zbornice, prejšnji petek pa je o njih razpravljala še upravni odbor te zbornice in sprejel sklepe o nalogah zbornice pri reševanju tega vprašanja.

Da stanje glede kadrov v gospodarstvu celjskega okraja ni najbolj rožnato, je pokazala analiza, sestavljena na osnovi kadrovskih problemov v 10 gospodarskih organizacijah iz 9 gospodarskih panog. Čeprav analiza vsebuje podatke tistih gospodarskih organizacij, ki imajo najbolje urejeno kadrovsko službo, so podatki vse prej kot zadovoljivi. To pomeni, da je stanje v celotnem gospodarstvu še slabše in da se bo v prihodnje treba bolj zavzeti za ureditev kadrovskih služb.

Iz podatkov za 10 gospodarskih organizacij je razvidno, da je v teh podjetjih izmed vseh 14.820 zaposlenih le 1,1 odst. z visoko izobrazbo,

0,2 odst. z višjo in 7,8 odst. s srednjo izobrazbo. Evidenca in načrtovanje kadrov ni v skladu s potrebami delovnih organizacij in ne upošteva dovolj vseh čimteljev, ki vplivajo na izpolnitev poslovnih in proizvodnih načrtov.

Poseben problem je fluktuacija zaposlenih, pri vsem tem pa gospodarske organizacije zanemarjajo ugotavljanje dejanskih vzrokov odpovedi delovnega razmerja. Iz 10 podjetij, za katere so pri gospodarski zbornici izdelali analizo, je odšlo lani 23 odst. vseh zaposlenih. Vzroke za zapuščenje dela ugotavljajo v podjetjih predvsem na osnovi pismenih ali ustnih odpovedi, ki pa ne odkrivajo vselej resničnih vzrokov. Po podatkih na tej osnovi naj bi največ ljudi zapustilo te delovne organizacije predvsem zaradi nizkih osebnih dohodkov, medtem ko so vse dosežene anketne pokazale, da je največji vzrok fluktuacije v neurejenih medsebojnih in notranjih odnosih v delovnih organizacijah.

V izobraževanju kadrov so v tem okraju zabeležili pre-

težnja leta precejšen napredek, niso pa še v celoti izdelali profilov potrebnih kadrov in programe izobraževanja. Iz tega je razvidno, da je v izobraževanju še vedno premalo načrtnega dela. Zaradi tega se zastavlja vprašanje, če so sredstva za izobraževanje tudi vedno najbolj in koristno uporabljena. Glede štipendiranja so poudarili, da najmanj štipendirajo prav gospodarske organizacije s slabšo strokovno sestavo kadrov. Vsekakor bo v prihodnje potrebna pogumnejša politika štipendiranja, javno razpisovanje štipendij in pravičen odnos do štipendistov.

Nobena izmed gospodarskih organizacij nima temeljiteje izdelanega sistema za napredovanje. Vse to povzroča, da je usmerjanje zaposlenih dokaj nejasno in ne spodbuja članov delovnega kolektiva k izobraževanju.

V zvezi s tem so sprejeli sklepe o nalogah Gospodarske zbornice na kadrovskem področju. Ta naj bi v prihodnje stalno spremljala kadrovske gibanje v gospodarskih organizacijah in sproti

opozarjala na slabosti, skupaj z delovnimi organizacijami pa bi morala vplivati tudi na oblikovanje takšnih učnih programov v strokovnih šolah, da bo gospodarstvo dobilo kadre z ustreznim profilom. Ker bi sedanje stanje glede kadrov v celjskem okraju najlaže popravili z ureditvijo šol II. stopnje, naj bi delovne organizacije proučile program okrajne skupščine za ureditev teh šol in vložile sredstva za njihovo ureditev.

S. P.

TOVARNA PIL
»TRIGLAV«
TRŽIČ
zaposli
- več nekvalificiranih
DELAVCEV

Pogoj: vojaščine prosti. Pismene ponudbe, s točnim naslovom, sprejema kadrovski oddelek podjetja.

„KONIM“
LJUBLJANA

inozemski industrijski zastopstva
LJUBLJANA
MAISTROVA 8a
(telefon 32-420)
priporoča svoje usluge!

»HRAST«: odlično ob prvem četrtletju

Podjetje »Hrast« v Sentlovcu bo po letošnjem planu ustvarilo za 35 milijonov dinarjev brutoprodukta, kar je za okoli 10 odstotkov več kot lani. Kot kažejo rezultati prvega tromesečja v tem letu, ko je »Hrast« dosegel že 35,4 odstotka letnega finančnega plana, bo ob koncu leta proizvodni plan precej presežen. Seveda bi bili uspehi lahko še večji, če bi podjetje ne imelo težav. Med drugim ne dobi novih delavcev za dobavno službo, ker v Sentlovcu ni možno upati na stanovanje. Ker kraj ni zazidalni okoliš, tudi ni mogoče upati na zidanje zasebnih stanovanjskih hiš. Spričo tega se delovna sila odseljuje, na čemer trpi tudi podjetje »Hrast«.

Kri, ki rešuje življenja

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Vinko Kapler, mlinar iz Skočjana; Slavka Čeh, član kolektiva Novoteks, Novo mesto; Sergej Sekač, Ivan Stepec, Ivan Vidic, člani kolektiva Pionir, Novo mesto; Marija Pavšič, gospodinja iz Orešja; Stane Maričič, delavec iz Skočjana; Marija Zorka, gospodinja iz Skočjana; Marijan Ban, član kolektiva Pošta Skočjan; Roman Celesnik, Cvetka Stanisa, Slavka Mazovec, člani kolektiva osnovna šola Skočjan; Alojzija Peterlin, gospodinja iz Stopna; Franc Bratko, Anica Peterlin, Ivan Debevc, Anton Virant, Alojz Lužar, člani kolektiva KZ Novo mesto; Lojzka Šterk, delavka iz Hrastulj; Danilo Natek, mizar iz Grmovelj; Janez Zupet, član kolektiva Standard, Novo mesto; Tončka Hočevar, delavka iz Skočjana; Ivon Erian, posestnik iz Hrastulj; Marija Cezar, delavka iz Orešja; Alojz Oberč, posestnik iz Grmovelj; Ivan Globevnik, posestnik iz Grmovelj; Anton Mušič, član kolektiva kmetijske šole Grm; Janez Gorenc, delavec iz Orešja; Anton Hočevar, posestnik iz Skočjana.

Predzadnji teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Marija Povše, gospodinja iz Dobindola; Lojzka Rapuš, Stane Makše, Marija Butala, Marjeta Potočar, Jože Murn, člani kolektiva, Novoteks, Novo mesto; Franc Medle, delavec iz Smarjete; Vera Mavsar, dijakinja novomeškega učiteljskega; Ciril Beretič, upokojenec iz Smarjete; Albina Beretič, gospodinja iz Smarjete; Ivan Bobič, Anton Pevec, člani kolektiva KZ Novo mesto; Janez Mrgole, član kolektiva GO Mokronog; Magda Poreber, gospodinja iz Laz; Rudi Katič, posestnik iz Zaloga; Franc Prudič, član kolektiva osnovna šola Smarjete; Cecilija Gabriel, gospodinja iz Smarjete; Pavla Strajnar, delavka iz Zbur; Kristina Bobek, gospodinja iz Skočjana; Ivan Bobek, Marica Blažič, člani kolektiva Državno posestvo Klevež; Jožica Prudič, član kolektiva osnovna šola Bela cerkev; Julka Anderlič, gospodinja iz Zbur; Jožefa Dolensek, gospodinja iz Zbur; Ana Mešojednik, gospodinja iz Spodnjega Lakenca; Viktor Matko, posestnik iz Zbur; Ivanka Gorenc, gospodinja iz Zbur; Jožefa Mrgole, gospodinja iz Zbur; Ana Blažič, delavka iz Dola; Kristina Kirn, delavka iz Dola; Franc Muhič, član kolektiva Komunalno podjetje, Novo mesto; Viljem Granda, delavec iz Celevca; Pavel Kirn, Leopold Cvelbar, člani kolektiva Gozdno gospodarstvo Novo mesto; Alojz Zgajnar, posestnik iz Poljan; Anton Debevc, delavec iz Dola; Branko Turk, delavec iz Bršlina.

70 inšpekcijskih pregledov

V občini Črnomelj je tržni inšpektor lani opravil 70 inšpekcijskih pregledov od 192 objektov, kolikor jih sodi v pristojnost kontrole. V trgovini je bilo opravljenih 18 pregledov, v gostinstvu 33, v obrti in kmetijstvu pa 9 ter 1 v komunalni dejavnosti.

Tržna inšpekcija je največ pozornosti posvečala gostinstvu, kar je ob naraščajočem turizmu v Beli krajini tudi najbolj potrebno. Komisija je vzela 30 vzorcev vin, od teh jih je 7 poslala v analizo Kmetijskemu inštitutu Slovenije. Vseh 7 vzorcev je bilo ocenjenih kot neprimernih za široko potrošnjo! Tako kaže, da nudijo gostom najslabša vina prav v Beli krajini, in to v času, ko si občina na vse načine prizadeva privabiti turiste. Izletnik bo samo enkrat prišel v pokrajino onkraj Gerjancev. Ko bo ugotovil, da je vino neužitno, ceste do kritično, ga ne bomo več vide-

li tako kmalu. Gostilničarji se izgovarjajo, da nabavljajo vino v Metliški kleti ali v Vivodini, kar pa v največ primerih ni res. Vino iz metliške kleti je dobro, v Vivodini pa je toča lani močno potokla in je nemožno, da bi lahko kmetje prodali toliko vivodinsčana, kolikor ga je pod tem imenom naproday.

Kontrolni pregledi v obrti so ugotovili, da občanom zelo primanjkuje zidarskih, krojaških, življskih, kolarskih in čevljarjskih uslug. Teh obrtnikov je na območju občine zelo malo, zato so občani prisiljeni zatekati se k šušmarjem. Obrtno kontrolo pa bo treba v prihodnje še zaostriti, če bomo hoteli, da se bo obrt bolj razvijala.

V letošnjem letu bodo organi tržne inšpekcije še tesneje sodelovali z občinsko skupščino, zato lahko pričakujemo še boljše uspehov.

Žive stike je treba še nadalje krepiti in razvijati

Uspeli razgovor med štipendisti in štipenditorji družbenih služb

Šolska skupnost novomeškega učiteljskega je dala pobudo za posvet med štipendisti in predstavniki štipenditorjev, ki je bil 26. marca v novomeškem mladinskem klubcu. Od štipenditorjev so se posveta udeležili zastopniki: OLO Ljubljana, občinski skupščin Črnomelj, Metlika, Brežice, Videm-Krško, Novo mesto, Ribnica in Kočevje, štipendiste pa so zastopali predstavniki razrednih socialnih komisij in ravnatelj učiteljskega. Navzoči so bili tudi predstavniki občinskega komiteja ZMS Novo mesto ter upravni internativ in dijaške kuhinje.

O štipendijski politiki posameznih občin smo slišali dokaj občirna poročila. Navedeni podatki so pokazali, da je štipendiranje pravzaprav še najbolj urejeno v občinah Kočevje in Črnomelj, za njima sta na vrsti občina Novo mesto in Videm-Krško,

najnižje štipendije pa nudijo v občinah Trebnje, Metlika, Sevnica in Brežice.

Predsednik socialnih komisij so navedli niz dokazov, da se s štipendijami pod 10.000 din skoro ne da živeti, vendar prejemajo nekateri dijaki še vedno le po 4000 dinarjev od posameznih občin. Teh vsot pa ni smatrati kot štipendije, temveč podpore, ki jih dajejo občine zaradi tega, da bi reševali socialne probleme in hkrati pomagale do poklica večjemu številu mladine. Vsem je jasno, da se s tem denarjem ne da živeti, jasno pa mora postati tudi to, da ni samo družba dolžna šolati otrok in da morajo tudi starši nekaj prispevati.

Zvedeli smo za nekatere zelo kritične primere, kjer starši k skromni občinski podpori ne morejo prav nič primakniti in zaradi tega grozi dijakom prečinitelj študij.

Pristojni predstavniki štipenditorjev so obljubili, da bodo te primere raziskali in stvar uredili.

Pretežni del razprave se je sukal okoli povišanja štipendij. Nekateri občine so svojo pomoč dijakom že zvišale, nekateri pa tega zaradi silno pičilih proračunskih sredstev še niso mogli storiti. Vsi so poudarjali, da je na občinah za dijake razumevanja dovolj, le sredstev je malo. Ker eno brez drugega nima nobene vrednosti, bo treba tudi v teh občinah le najti sredstva in omogočiti dijakom vsaj osnovne pogoje za študij. Uspehi pri učenju so pokazali, da se v pretežni večini bolje uče dijaki z urejenimi razmerami, medtem ko socialno šibki učenci ne dosežajo zaželenih šolskih uspehov.

O načinu zviševanja štipendij so bila mnenja deljena. Dijaki so se zavzemali za to,

da bi občine same zvišale štipendije vsem štipendistom, ne le nekaterim, štipenditorji pa so bili mnenja, da to ne bi bilo prav. Razen tega so kritizirali obliko in vsebino nekaterih prošelj, ki so bile občinam že poslane. S tem v zvezi so govorili o odgovornosti dijakov, ki sklene pogodbo o štipendiranju z občinsko skupščino. Iz dosedanje prakse je videti, da so nekateri povsem neodgovorno podpisali pogodbe in da so že ob sklenitvi računali na to, da jim po študiju ne bo treba nastopiti službe v domačem kraju. Tako so morale občine v nekaterih primerih s tožbo izterjati štipendije.

BO NADALJEVALNI STUDIJ OMOGOČEN ALI NE?

Priporočilo republiškega sekretariata za šolstvo in nekatera stališča glede nadaljevalnega študija je posredoval ravnatelj novomeškega učiteljskega Milan Smerdu. Z

ozirom na velike potrebe po predmetih in razrednih učiteljih naj bi štipenditorji omogočili učiteljskimom takoj po diplomski nadaljevati študij na pedagoški akademiji. Po reformi učiteljskega študija bodo tako morali vsi učitelji, ki z učiteljsko diplomou poučujejo predmetno, opraviti nadaljevalni študij. Vemo pa, da je izredni študij dosti dražji od rednega, zato bi bilo ceneje, če bi diplomantom učiteljskega takoj podaljšali štipendije še za leto ali dve študija na pedagoški akademiji.

Predstavniki nekaterih občin so se za predlog ogreli, drugi pa so zaradi izredno težkih okoliščin in pogojev na nekaterih podeželskih šolah izrazili bojazni, da tega ne bodo mogli storiti.

Po predlogu ravnatelja učiteljskega naj bi učiteljskim kandidatom ob nastopu službe omogočili mesta na takih šolah, kjer je že nekaj učnih moči, da bi se mladi pedagogi ob pomoči izkušenih starejših tovarišev pravilno izoblikovali. Prenehati pa je treba s prakso, po kateri so neizkušeni učitelji dobivali

najtežja mesta na šolah s kombiniranim poukom. Po možnosti naj bi štipenditorji še za časa šolanja predvideli, na kateri šoli bo štipendist poučeval, da bi lahko še prej navezali stike s tamkajšnjimi učitelji. Ti bi se lahko za študij učiteljskega kandidata zanimali, dijak pa naj bi med počitnicami pomagal pri urejanju arhivov, da bi vsaj nekoliko spoznal okolje in delo, ki ga čaka.

Posvet je vsekakor zelo uspel, zato bi kazalo z živimi stiki nadaljevati tudi v bodoče; to so poudarjali vsi udeleženci posveta. V prihodnje naj bi se šolske skupnosti in mladinska organizacija na šoli sistematično ukvarjale s problematiko štipendiranja. Kot vse kaže, se bodo nevezljive razmere dijakov zaradi nizkih štipendij občirno spremenile šele prihodnje leto, ko bomo več viagnali v družbeni standard in ko bo določena nova delitev sredstev med občino, republiko in zvezo. Do takrat pa bodo morale občinske skupščine voditi štipendijsko politiko v skladu s svojimi možnostmi.

PROF. JANKO JARC: Pred sto leti v Novem mestu

13

Po umetnem ognju, ki ga je v začetku noči prižgal Novomeščan Jože Mavrič, so se množice ob pesmi in godbi vrnile v mesto, kjer so Sokoli in čitalnični pevci v kasni noči priredili besedo in z njo podali Novomeščanom vzorec, kako se lahko tudi tako imenovana boljša družba zabava ob petju in igrokazih — v domačem jeziku. Beseda se je vršila v dvorani kazine in je obsegala te točke: Jenko: Na preji (zbor); Ipavec: Ilirija oživljena (zbor); Mašek: Strunam (kvartet); Ipavec: Domovini (duet s spremljavo zbor); Chan-son de berceau (violina — J. Kos); Vašák: Radostno potovanje (zbor). Pohvalno je omenjen tudi nastop ge. K-ove (Krausove?), zaključila pa je besedo spevoigra »Advokata«.

so že povabljeni k meščanom. Banketa se je udeležilo 50 zastopnikov občine, uradov, šol in gostov, ki so izgovorili 24 napitnic in popili poleg drugega tudi 25 steklenic šampanjca. Sokoli so se popoldne zbirali v Brunerjevi gostilni na Bregu na takratno največjo novomeško delikateso — rake. Priključilo se jim je mnogo meščanov, prišli so pa tudi župan, dr. Rozina, F. V. Langer, glavar Ekel in drugi. Razvil se je nekak neoficialni podaljšek banketa, samo s to razliko, da so bile vse napitnice govorne v slovenščini in se je napolnilo vsemu, »kar je našemu narodu ljubega in dragega«. Tu sta imela Zarnik in Erjavca veliko besedo in razumljivo je, da je čitalnica tvorila srčiko vseh navdušenih in navdušujo-

neka časa visoko vzplapolal naš narodni prapor, na katerem je zmagoslavno blestelo geslo narodnih buditeljev šestdesetih let: »narodna čitalnica!«

ODMEVI

»Jubilejne svečanosti so končane. S ponosno samozavestjo lahko gleda Novo mesto na nje, sebe vredno jih je praznovalo«, je pisal Kastelec v Lajbaherico, ki je z mešanimi občutki gledala, kako se ji je izmaličil novomeški »Landesfest«, medtem ko so »Novice«, »Slovenec« in »Triglav« prekipevali v pohvali in navdušenju. Župan Fichtenau se je 27. avgusta pisмено zahvalil Sokolom, »da so se tako prijazno in obilno udeležili svečanosti petstoletnice in so »pri tej priliki s slovensko blagodušnostjo v dobrotni namen

določilo, da je treba za loterijo izdati 120.000 srečk po 50 krajcarjev, izključilo od dobitkov denar in vrednostne papirje ter določilo, da ne sme loterije izvesti kaka trgovska hiša, žrebani pa se mora izvršiti do konca junija 1866 ob navzočnosti komisarja, ki se mora prepričati, ali je bil čisti dohodek res porabljen v namene, navedene v prošnji. Občinski odbor si seveda dovoljenja ni zamisljal tako, zato je takoj poslal na Dunaj A. pl. Lehmannu, da izprosi ugodnejše pogoje in se obenem pogodi s tvrdko J. C. Sothena, kar mu je učividno uspelo. Poročal je o tem na seji 4. decembra in prejel pooblastilo, da še nadalje, do uspešnega konca vodi vse posle za loterijo. Februarja 1866 je župan prosil Sothena, naj doseže podaljšanje roka in decembra istega leta sam prosi ministrstvo še za enoletno podaljšanje termina.

Medtem se je Novomeščanom naveličala tudi dunajska tvrdka, zakaj v marcu 1867 je mestna občina ponudila odkup loterije ljubljanskemu trgovcu Bučarju, čigar brat je bil znani novomeški narodnjak dr. Ziga Bučar. Ljubljanski trgovec je bil pripravljen sprejeti ponudbo, a le v zvezi s kako dunajsko firmo; občina mu je svetovala zopet Sothena, ki je vse skupaj odločno odklonil, nakar je odpoval prevzem tudi Bučar. Zdej se je ponudil J. Jenkner, da bo skušal pridobiti za prevzem kakega svojega poslovnega prijatelja na Dunaju, pa tudi to ni rodilo uspeha. Občinskemu odboru je začelo sedaj že vse skupaj presedati in 11. februarja 1868 je pozval župana, naj se za prevzem te loterije kamorkoli je mogoče obrne in naj potem odboru o uspehu poroča. Medtem se seveda zopet potekel rok in loterija je ostala na papirju. Občinski odbor se z njo ni več bavil.

O novem slovenskem nazivu mesta je prvi spregovoril dr. H. Costa in predlagal spako »Rudolfovo berdo«, sklicujoč se na verze dr. Jakoba Zupana: »Berdo vojvoda Rudolfa« itd. »Novice« so dvomile, da bi imela opustitev »Novega mesta« sploh kak praktičen pomen, Peter Hicinger pa je zavrnil Costo, da se Rudolfswerth glasi v pravilnem prevodu le »Rudolfovo otoka«, bolje bi pa bilo, če naj se že od prvih časov udomačeni naziv spremeni, imenovati mesto po češki ali hrvaško-skrbski analogiji Rudolfovo ali Rudolfovec.

Franjo Stiplovšek:

LASTNA PODOBA

(lesorez, 1960)

Reprodukcijo objavljamo ob prvi obletnici njegove smrti, čeravno nam je skoraj nemogoče verjeti, da bo 6. aprila minilo že leto, odkar smo zvedeli, da je končal svojo življenjsko pot človek, ki je skoraj štiri čela deset letja požrtvovalno opravljal nelahko poslanstvo umetnika v Posavju.

Avtoportretu se je pokojni umetnik pogosto posvečal in ohranjena nam je vrsta njegovih lastnih upodobitev v olju na platnu, v risbi in lesorezu. Najzgodnejša njegova lastna upodobitev je iz dijaške dobe v Trstu iz obdobja dvajsetih let in izraža značilne izpovedi takratne napredne revolucionarne povojne mladine, ki jo karakaterizirata globoka narodna zavest in izredno izostren čut za socialno pravičnost. Ti dve kvaliteti, ki sta se izoblikovali v umetniku v težkih preizkušajah prve svetovne vojne in v krizi povojnih let, sta vseskozi ostali osnovni komponenti Stiplovška — človeka in Stiplovška — umetnika. Tako bo iz lastnih upodobitev tridesetih in štiridesetih let, ko se je Stiplovšek razvil v priznanega umetnika, umetnostni zgodovinar lahko razbral njegov kritični odnos do dogajanj med obema vojnoma in do dehumaniziranega obdobja druge vojne.

Da je umetniku avtoportret prav tako kot ostale zvrsti umetnostnega izražanja pomenil globoko življenjsko in umetnostno izpoved, nam nedvomno dokazuje tudi njegova zadnja lastna upodobitev, ki jo je označil z letnico 1960. Kdor mu je bil blizu zadnja leta njegove življenjske poti, bo to njegovo poslednjo izpoved razumel vsekakor še globlje in celoviteje. Tistega leta smo lahko opazili, da se je umetnik za nekaj časa umaknil skrbem vsakdanjih dni in se spet globlje posvetil svojemu življenjskemu poklicu. Sele po daljšem času se mi je izdal. Prav na kratko in skromno — to je bila vedno značilnost tega bohema — mi je povedal, da reže lastno podobo, ki jo bo odtisnil samo v petih izvodih.

Kaže pa, da je umetnik izpopolnjeval in dopolnjeval življenjsko in umetnostno izpoved svojega zadnjega avtoportreta. Čeravno je datiran z letnico 1960, je napravil prve poskusne odtise šele pozneje, na žalost pa nikoli na vseh petih signiranih odtisih, kakor nam je to obljubljal. Kruta usoda je namreč hotela, da je življenjska in umetnostna izpoved zadnjega Stiplovškovega avtoportreta postala njegov testament in memento.

Značilnost in vrednost vsake resnične umetnine — in Stiplovšek je bil takšen umetnik — pa je v njeni bogati in plemeniti govorici, ki ima to čudovito lastnost, da je njena izpoved — neminljiva. Zato smo našemu umetniku za vso njegovo umetnostno zapuščino in kulturno tvornost resnično globoko in iskreno hvaležni.

S. SKALER

Spominski list ob petstoletnici Novega mesta (leta 1865)

»Smem izjaviti, da je bila Beseda v vseh točkah zelo posrečena in je žela obilo odobravanja«, pravi Kastelec in obzaluje, da je moral velik del občinstva oditi, ker ni bilo več prostora. Vstopnino — 77 goldinarjev — so izročili občini »v dobrodelne namene«, ta jih je pa porabila za kritje stroškov za proslavo, kar je bil napovedal dr. Costi že B. Jeni, »kar pa oznaniti ne bi bilo lepo«.

Nedejske slavnosti so bile tako pravi narodni praznik, ponedeljek pa je bil namenjen uradni proslavi, h kateri je meščane že ob petih zjutraj budila godba meščanske garde. Ob 9. se je pričela slavnostna seja občinskega odbora, na kateri so podelili častno meščanstvo kranjskemu deželnemu namestniku J. baronu Schloissniggu, nižjeavstrijskemu dež. nam. G. grofu Chorinskemu, dež. in drž. poslanca dr. J. Suppanu, dež. sod. svet. dr. Ernestu pl. Lehmannu in ravnatelju Zgodovinskega društva dr. H. Costi. Vmes so grmele salve in pokali možnarji, po seji pa so odšli vsi v kapiteljsko cerkev, pred katero so gardisti in Sokoli tvorili častno četo. Po maši in po defileju na Glavnem trgu sta v imenu občine pozdravila Sokole župan Fichtenau in dr. Rozina ter njihovo deputacijo povabila k banketu, kar so pa Sokoli odklonili, češ da

čih besed. Njena ustanovitev je bila to popoldne že sklenjena stvar, in napivali so že njenemu predsedniku F. V. Langerju.

Ples v kazini je zvečer zaključil jubilejno slavje. Meščanstvo, dva dni že plavajoče v razigranosti neprestanega praznika, po pesmi in godbi, razsvetljava in paradi, veselici in velikih besedah vedno iznova prekipevajoče v navdušenju, katelega so rdeče srajce Sokolov prepletale s plamenj narodnega zanosu, je vsaj za eno noč osvojilo kazinsko plesišče in na posvečenih tleh nemške govornice celo kadriljo plesalo po — slovenski napovedi in pri damskih toaletah so prevladovala belo-moderdeče barve. Bil je eden najsijajnejših balov novomeških prvokrat polnoma naroden, le »Kola« je še manjkalo.

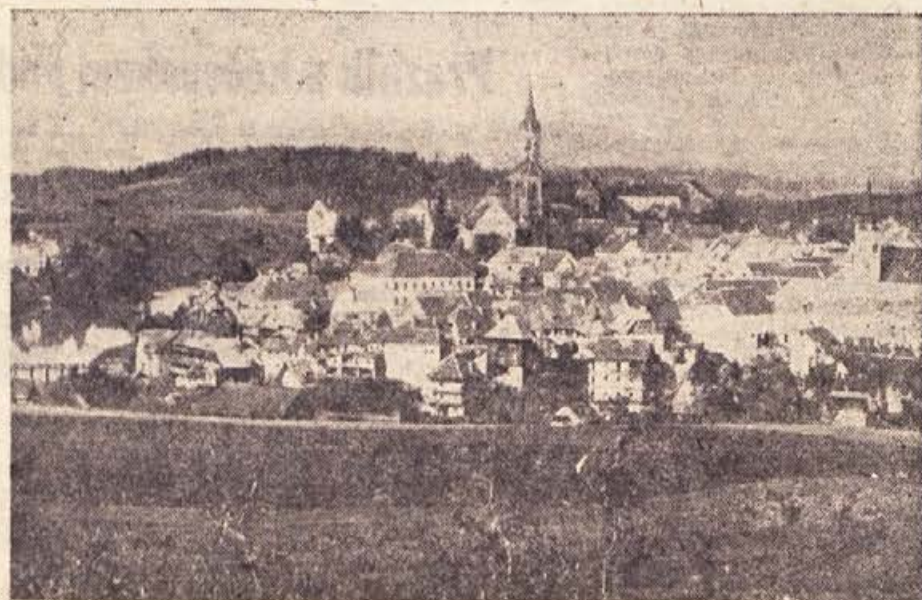
V torek, 22. avgusta, so odhajali Sokoli na vozovih in v spremstvu številnega meščanstva, ki se je šele v kake pol ure oddaljeni Ločni ločilo od svojih gostov. Po Zarniku je bil povratek Sokolov prek Sentjerneja, Kostanjevice in Krškega pravi triumf narodne misli v dremljivo Dolenjski.

Tako so minile novomeške jubilejne slavnosti, ki so se res spremenile v eno samo pristno dolensko radovanje, iz katerega pa je po zaslugi tistih, ki so organizirali prihod »Južnega Sokola«, in zaradi nastopa Zarnika in Erjavca vsaj za

napravili nepozabljivo nam besedo«, nakar so Sokoli »domoljubnim novomeškim prebivalcem« poslali na pergament pisano, v modro svilo in rdeče usnje vezano zahvalnico. 9. septembra šele je Lajbaherica našla svoj prvi ton in v podlistku napadla »velikega moža, ki je v nekem mestu odkril petstoletno temo in jo takoj tudi razgnal« (= Valentin Zarnik). Obenem si je privoščila še župana, občinski svet in L. Ravnikarja v prisposobi o liliputanski državi.

V Novem mestu so ta čas pričakovali dovolj nje za loterijo in prekrstitev imena, obenem pa se je že v nemalo razpravljanje ali bi kazalo tudi slovenski naziv mesta prekrstiti po imenu ustanoviteljevem. Na seji 9. oktobra je občinski odbor odobril obračun stroškov in dohodkov proslave, po katerem je imelo mesto 611 goldinarjev, 48 krajcarjev stroškov in 263,33 gold. dohodkov ter moralo tako iz občinske blagajne doplačati 348 gold., 15 krajcarjev. 3. novembra je prišlo težko pričakovano dovoljenje za loterijo in dan na to tudi za spremembo mestnega naziva, kar so meščani 19. novembra proslavljali z baklado in zahvalno mašo, občinskemu odboru pa je v kupo radosti kanila grenka kaplja z odlokom finančne direktorije, da je treba pred žrebanjem plačati polovico običajne takse v višini 3000 goldinarjev.

Finančno ministrstvo je

Novo mesto okoli leta 1890

Vsak komunista naj bo tvorec napredne politike

V ponedeljek je bilo v Ribnici predkongresno posvetovanje komunistov občin Ribnica, Kočevje in Grosuplje. Posvetovanje, ki so se ga med drugim udeležili tudi člani centralnega in okrajnega komiteja Albert Jakopič-Kajtimir, Leopold Krese, Janez Japel, Ignac Nagode in Janez Čemažar, je vodil sekretar ribniškega občinskega komiteja Alojz Petek, uvodni referat pa je podal sekretar ObK ZK Kočevje in republiški poslanec v organizacijsko-političnem zboru Miro Hegler. Povzemamo nekaj misli iz referata tov. Heglerja.

Osnovno karakteristiko našega ekonomike daje nedvomno sistem delitve dohodka, kjer pridejo lahko do izraza ustvarjalne težnje proizvajalcev, ki v prejšnjem dokaj administrativnem režimu niso imele tolikšne možnosti afirmiranja. Glavni smoter sistema delitve dohodka je v tem, da omogoča večjo interno akumulacijo sredstev, ki so bila ustvarjena v delovnih organizacijah... Iz podatkov bančne službe za ribniško in kočevsko občino je razvidno, da si bo treba tudi v prihodnje prizadevati za kvalitetnejšo strukturo skupnega dohodka in njegovo delitev. Nekoliko neugodna struktura skupnega dohodka je predvsem rezultat visokih proizvodnih stroškov, kar je v glavnem spet posledica slabe organske sestave proizvodnih sredstev.

Važna sta namen in delitev investicij

Delež internih skladov podjetij je v primerjavi z dokajšnjimi potrebami majhen. Od skupno 392 milijonov skladov delovnih organizacij leta 1963 je odpadlo na poslovni sklad le 149 milijonov (Kočevje 74, Ribnica 66 milijonov) ali slabe 3 odst. Poslovni sklad pa se deli na osnovna in obratna sredstva, torej ostane za nabavo dodatnih osnovnih sredstev največ 2 odst. čistega dohodka. Podjetja pa bi morala s skladi formirati najmanj toliko sredstev, da bi povečala osnovna sredstva za 5-7 odst. letno in obratna sredstva za 3-4 odst., s čimer bi bil omogočen normalen potek razširitvene reprodukcije z lastnimi sredstvi za 8-10 odst. letno. Bolje je bilo lani s skladom skupne porabe (sredstva so namenjena za gradnjo stanovanj ipd.), v katerega so namenili 5 odst. čistega dohodka (Kočevje 175, Ribnica 57 milijonov).

Ob delitvi dohodka moramo nehati tudi vprašanje investicij. Nedvomno so težnje za povečano produktivnost dela in s tem v zvezi boljše življenjske pogoje v veliki meri odvisne od sredstev, ki jih namenimo za razširjeno reprodukcijo. Sem ne spada le količina investicijskih sredstev, pač pa je predvsem odvisen tudi njihov namen in njihova delitev. Za preteklo obdobje je posebno značilno, da smo pri tem imeli precej slabosti, pomanjkljivosti, dostikrat celo premalo čista odgovornosti pri razporejanju tistega dela sredstev, ki so bila ustvarjena v delovnih organizacijah. Takšen način gospodarjenja nam povzroča težave in posledice, ki jih ni mogoče rešiti slučajno, hitro ali pa jih celo sprejdati. Rešitev proizvodnega problema tudi ni vedno le v novih investicijah.

Ko je tov. Hegler govoril o skrbi za dvig življenjskega standarda, je dejal, da bi morali pomisliti, predvsem na to, ali ostane delovnim organizacijam dovolj sredstev za osebne dohodke, družbeni standard in razširjeno reprodukcijo, ali smo vsako investicijo dovolj proučili, so vse dosežanje kapacitete dovolj izkoriščene, so dani vsi pogoji, da ob manjših vlaganjih ustvarjamo boljše rezultate in ali je človek kot glavni faktor proizvodnje dovolj stimuliran za to, da bo proizvajalna sredstva kar najbolj izkoristil. Kot primer je navedel rudnik Kočevje, kjer je bila lani zavest komunistov in samoupravnih organov dovolj močna, da so v skoraj vseh teh vprašanjih našli odgovor; s konkretnimi ukrepi in akcijami. Rezultati njihovih prizadevanj so že kažejo v boljših življenjskih in delovnih pogojih in dokaj preprosti rešitvi 42-urnega delavnika ter najnižjih osebnih dohodkov. Letos je v primerjavi z lanskim letom porasla tudi produktivnost; lani je v osmih urah nakopal rudar 1,9 tone, letos pa že 2,5 tone.

Kaj so povedali o kmetijstvu

Govorec o kmetijski politiki je poudaril, da je treba na dosežani stopnji razvoja kmetijstvu preiti na hitreje urejanje dostej pridobitnih zemljišč, izboljšati tehnološke postopke in organizacijo dela, skratka, na osnovi moderne organizacije dela in tehnologije izdelati ureditvene načrte in jih tudi realizirati. Ob skrbi za družbeno kmetijsko proizvodnjo pa ne smemo zanemarjati zasebnega kmetijstva, kar poraja še precej problemov. Komunisti bi se morali zavzemati predvsem za naslednja načela: še razširjati družbeno kmetijsko proizvodnjo, kjer so za to pogoji, razširiti solidno na ekonomski osnovi zasnovano kooperacijo med družbenimi posestvi in zasebnimi proizvajalci v tistih področjih, ki imajo še osnovo za blagovno izmenjavo in z ozirom na pogoje ni v družbenem interesu, da izpraznimo pretežen del hrbovitih področij, vključujemo zemljo v skrajno nerentabilno družbeno proizvodnjo in ustvarjamo vrsto socialnih problemov. V danih naravnih pogojih je zasebni proizvajalec sposobnejši ceneje in intenzivneje obdelovati, čemur je treba prilagoditi tudi davčno politiko. Samo zniževanje davečnih obveznosti pa ne bo obdržalo kmeta v hrbovitih predelih. Mnogokrat ostane neodkupljeni celo proizvod, ki jih kmet pridelata, vrednost teh pridelkov pa je večkrat večja kot vsota znižanih davkov.

Tov. Hegler je razen tega govoril še o kadrovski politiki in štipendiranju, informiranosti

S seje občinske skupščine

Občinska skupščina Kočevje je na zadnji seji (v četrtek, 26. marca) obravnavala več važnejših stvari. Odborniki so poslušali poročilo sveta za blagovni promet, gostinstvo in turizem o problemih trgovine, turizma, gostinstva in javne prehrane. Precej na široko so obravnavali tudi izdelovanje statutov delovnih organizacij, razen tega pa so še sprejeli odlok o gradnjah, za katere ni potrebno gradbeno dovoljenje, razpravljali o razširitvi poslovanja Vrtnarije ter o prenosu osnovnih sredstev bivšega Elektro Kočevje na Elektro Ljubljana.

Tečaji za prvo pomoč

Mestni odbor Rdečega križa v Kočevju je organiziral 80-urni tečaj za prvo pomoč, ki ga obiskuje 33 tečajnikov. Poseben 20-urni tečaj prve pomoči je organiziran za podmladnike Rdečega križa na šoli Jožeta Šeška v Kočevju (za višje razrede). Enak tečaj pripravljajo tudi za učence nižjih razredov osemletke na tej šoli.

kolektivov ter vlogi komunistov v samoupravnih organih.

Predkongresne smernice so napolile za konkretno akcijo

V prvem delu posvetovanja je sodeloval tudi Albert Jakopič-Kajtimir, ki je poudaril, naj osnovne organizacije ne jemljejo danih smernic za nadaljnji razvoj kot navaden študijski material, ampak kot konkretno družbeno-politično akcijo, se pravi, da morajo te smernice vzporediti s konkretnim stanjem v vsaki gospodarski organizaciji, občini itd. Vsak komunista naj bo tvorec napredne politike na svojem delovnem mestu, v gospodarski organizaciji, društvu, na zboru volivcev, skratka povsod, povsod naj pomagajo iskati najboljše in najbolj napredne rešitve. Ko je govoril o tendencah za zvišanje cen, je dejal, da gre to navadno vedno mimo samoupravnih organov.

Vprašanja večjih osebnih dohodkov ne smemo jemati socialno, ampak ekonomsko akcijo. Uspeh je tam, kjer so se stvari lotili resno, na podlagi analiz in računov. Za tem se skriva moderna proizvodnja, izpopolnjena tehnologija, strokovni delavci. Nagrajevanje po delu je višja produktivnost, osebno prizadevanje, rezultat dela vsakega posameznika. Ko govorimo o

standardu in večjemu deležu, ki smo ga namenili človeku, ne smemo pozabiti na nadaljnji gospodarski razvoj in obratno, se pravi: ali bomo bolj in ekonomičneje izkoristili to, kar imamo ali pa bomo gradili novo. Pri tem pa naj bo naša nadaljnja skrb posvečena v veliki meri tudi strokovnjakom, štipendiranju. Žalostno je, da je najbolj oster, »mojstrski« odnos do strokovnih kadrov opaziti prav v nerazvitih krajih! Zanimivo bi bilo vedeti, kolikokrat na primer razpravlja delavski svet o štipendiranju in kako skrbe podjetja skladno z razvojem za strokovnjake.

V razpravi so sodelovali še Jaka Perovšek, direktor Agrokombinata v Grosupljem, ki je govoril o kmetijski problematiki v občini, Franci Korelec, direktor kočevskega rudnika, ki je govoril o problemih Rudnika in vlogi komunistov v skrbi za nadaljnji razvoj standarda vzporedno z rastjo produktivnosti. Drago Benčina, predsednik OBS Kočevje, je razpravljal tudi o vplivu občine na družbeni standard, kadrih, investicijah in integraciji; Jože Košir, direktor Kemične iz Kočevja, in inž. Savo Vovk, direktor KGP, sta poročala o delitvi dohodka, investicijah, strokovnjakih, štipendijah ipd., Vinko Mate, računovodja Zdravstvenega doma Ribnica o zdravstveni službi v občini, France Ilc, predsednik OBS Ribnica in inž. Vlado Mihelič o problemih nadaljnega razvoja lesne industrije (Inles) ter Ignac Karničnik, direktor Kočevskega tiska, o vprašanjih delitve dohodka in čistega dohodka.

Mater je zatajil

Ce Ju je vprašal zastran pietete do staršev. Mojster je dejal: »Današnji dan jo vidijo v tem, da daje staršem hrano. Toda hrano imajo tudi psi in konji. Če ni spoštljivosti, v čem je potem razloček?«

(Tisočletja stara kitajska modrost.)

Pustimo ob strani zločine, kriminal. Tega je polno časopisje, na vsakem koraku zavedamo obenj. Postal je že nujno zlo, ki se ga trudimo odpraviti, pa, kaže, brez uspeha. Zamislimo se nad drugim, kar ni prav nič manjši »zločin« in česar so naša sodišča, poravnalni sveti in kar je še takih institucij, polni, prepolni. Spoštovanje do staršev. Ljubzen, odnos do njih, preživnine, preužitki itd.

Mater je nagnal, zatajil, ne pusti je več domov, tja, kjer je preživela vse življenje in tudi njemu podarila življenje, skrbela z vso ljubeznijo zanj, si odtrgovala od ust, da je on lahko raste in postal to, kar je danes. Ko je ni več potreboval, ko je postala stara in betežna, ko bi se moral izkazati s sinovsko ljubeznijo, je ne pozna več, postala mu je odveč. Tako večkrat slišim, primerov je vedno več.

Vse niti ne pride pred sodišče; mati ali oče, stara, zgarana in zgubana človeka, ki sta se vse življenje veselila počitka ob koncu svoje poti, raje obdržita zase, nočeta s svojo bolečino na dan, med ljudi, ki njune nesreče morda niti razumeli ne bi. Zgubila sta vero v pravičnost ali pa svojega otroka še vedno ljubita in upata, da se bo »spametovala«.

Kje je tu morala, tisto človeško, kar nas loči od živali, dviga nad vse drugo živo? Kakšen je človek, ki ga ne gane pogled na starega, zagrenjenega človeka, posebno še, če sta to njegov oče ali mati. In čemu še greni jesen življenja na vsakem koraku, ga morda nažene od doma, k tujim ljudem, v dom onemoglih? Ve, kaj je ljubezen, kaj je sovraštvo? Stari Kitajci so dejali: »Le kdor je sam resnično človek, je sposoben človeka ljubiti in je sposoben človeka sovražiti.« In še: »Komur je zares do človečnosti, se ogiba zlu.« In kaj je večja ljubezen kot spoštovanje do roditeljev in večje sovraštvo kot slabo ravnanje z očetom in materjo?

Slovenci znamo to lepo povedati s pregovorom: »Oče lahko vzredi tudi deset otrok, deset otrok pa ne more poskrbeti za enega očeta!« F. Grivec

DO SPREJEMA STATUTOV JE ŠE 7 DNI

Občinska skupščina statutov delovnih organizacij ne potrjuje niti ne daje k njim soglasja, ampak jih le obravnava s širšega družbeno-političnega vidika. Svoja mnenja sporoča delovnim organizacijam v obliki pripomb in priporočil, ki pa niso pravno obvezni akti.

Zbor delovnih skupnosti OBS se je na seji proti koncu februarja zavzel, da je treba v delovnih organizacijah aktivirati vse politične in samoupravne organe ter vodilne uslužbence za pospešeno delo pri izdelavi statutov in da jim je treba posredovati ugotovitve zbora o pomanjkljivostih v dotle predloženih osnutkih statutov. Občinska statutarna komisija je ugotovila, da se je stanje od tedaj precej spremenilo. Komisija se je sestala šestkrat; vsak predložen statut podrobno obdelata dva člana, enkrat tedensko pa se sestane komisija, ko poročajo o primernosti, ustreznosti in družbeno-politični orientiranosti posameznega statuta. Do 24. marca je komisija predložila osnutke statutov od 37 gospodarskih organizacij in zavodov 21, 15 gospodarskih organizacij in šest zavodov. Dotlej so predložili osnutke statutov Rudnik, Melamir, Itas, Inkop, Trgopromet, Hotel Pugled, Kočevski tisk, Komunala, Tekstilarna, Vrtnarija, Zavod za zaposlovanje delavcev, DU, Pekarna in slaščičarna, Glasbena šola, Lekarna, Zidar, KGP, DUR Kočevje, Kino Jadran, šola Vaš Fara in šola Mirka Bračiča,

Komisija je menila, da bo statut Rudnika zrel za sprejem, ko bodo upoštevali nekatere njene pripombe. Poglavlje o delovnem kolektivu in pravicah in dolžnostih članov kolektiva je treba predelati tako, da se bo videlo, kakšen je položaj delavca v kolektivu. O zboru članov delovne skupnosti bi bilo treba spregovoriti pri samoupravnih organih, in ne na tem mestu. Predelati je treba tudi poglavje o načelih in strukturi samoupravljanja. Vnesti morajo še načela organizacije samoupravljanja, ki jih doseje v statutu ni. Organe samoupravljanja naj določijo ne le z golim naštevanjem, ampak tudi z razmejitvijo pristojnosti. V poglavju o ustvarjanju sredstev, poslovanju in planiranju ni razvidno, kaj so splošna sredstva delovne organizacije in kako se pridobivajo. Iz sredstev in razpolaganja z njimi ter iz poslovanja in planiranja naj bo razvidna vsebina samoupravljanja.

Statut Tekstilane je s pravno-tehnične strani dober, v družbeno-političnega vidika je preveč abstrakten, odmaknjen od življenja, delavcem preveč tuj. Premalo je določil, kako so zagotovljene pravice žena in mater. Nobenih določil tudi ni o delovnem času, vse preveč načelne pa so tudi nekatere druge pravice. Kaže, da je pri sestavi statuta premalo sodeloval kolektiv.

Statut kemične Melamin dobro označuje delovno skupnost in tudi nakazuje perspektivni razvoj podjetja, je pa nekoliko preobsežen in vsebuje tudi določila, ki sicer sodijo v druge akte organov samoupravljanja.

V Lekarni in Zavodu za zaposlovanje delavcev bodo morali prilagoditi sedanja osnutka statutov novemu zakonu o organih upravljanja v zavodih, statuti Trgoprometa pa je po mnenju komisije še vse preveč formalno pravni akt. Preveč našteva razne pristojnosti, da se človek v spletu določil kar težko znajde in spozna svoje pravice in dolžnosti. Statut tudi premalo konkretno govori o zaščiti na delovnem mestu, o zdravstveni zaščiti, o stanovanjskih vprašanjih, socialni skrbi za onemogle delavce, rekreaciji itd.

Statut gostinskega podjetja Hotel Pugled mora predvsem razčistiti odnose med delovnimi enotami in podjetjem ter obratno, kar je v sedanjem osnutku zelo nejasno povedano. Enotam mora dati večje pravice, vsaj pri delitvi ustvarjenih osebnih dohodkov. S tem v zvezi morajo biti v statutu vsaj načelno rešena vprašanja, kakšna merila naj uporabljajo za obračun po delovnih enotah. Pri sestavi statuta so izhajali le iz sedanjega stanja in ni zanjeto kompleksno in perspektivno. V osnutku so spregledali predvsem vprašanja delovnega časa, izobraževanja, o gostinski službi s ozirom na želje turistov, o tem, kdo in kako bo urenil delovno statutarna načela. Treba bi bilo določiti ključ za volitve v DS in podobno.

S 304 člani je po mnenju komisije statut podjetja INKOP preobsežen; marsikaj iz statuta bi lahko bilo v drugih samoupravnih aktih. Ni jasno, kdo vodi zbor članov delovne skupnosti; tudi ni potrebno razpisovati referendum, če je o stvari povedal svoje mnenje zbor delovne skupnosti. V statutu bi morali povedati, kdaj se razpiše referendum. Bolj točno bi morali tudi našteti organe upravljanja; zbori članov delovnih enot namreč niso omejeni kot organi upravljanja. Prilagoditvi bodo morali še nekatere določbe o volitvah delavskega sveta in nekatere druge. Disciplinske določbe n.p. ne spadajo v statut. Če pa pogledamo statut INKOPA, opazimo, da ima kljub nekaterim pomanjkljivostim precej dobrih strani. Predvsem je lepo obdelana organizacija podjetja in tudi nekatere druge določbe so izvršne. Če bodo upoštevali pripombe komisije (kar velja tudi za ostale statute), ga bodo lahko sprejeli v predvidenem roku.

Komisija je že analizirala tudi statute ostalih delovnih organizacij in zavodov, ki so jih dobili v pregled, niso pa do tedaj še dobili osnutkov statutov od Avta, Opreme, Kovinarja, Zavoda za zaposlovanje invalidov, Krovništva, Čevljarstva, Šole Jožeta Šeška, Doma Dušana Remiša, Poselne šole, Računovodskega biroja, Glavnice, Zdravstvenega doma, obeh obratnih ambulanz, ljudske knjižnice in pokrajinskega muzeja.

Praznik v kočevskem podjetju »AVTO«

»Danes je pri nas pravi praznik,« so dejali v podjetju Avto v Kočevju. Na začetno vprašanje, kako to, so pojasnili: »Danes (v soboto) smo namreč dobili sedem novih kamionov OM Titano. To pa po dobrih dveh letih truda, prošnji, poti in velikih stroškov. Končno smo, vsaj deloma, uspeli...«

Novi kamioni pomenijo za to renomirano prevozno podjetje, ki ga poznajo kot solidnega prevoznika tudi izven meja, resničen praznik. Kolektiv se jih je razveselil, saj vidijo v njih jamstvo za doseganje novih, še boljših poslovnih uspehov.

Sedem kamionov je malo v primerjavi z velikimi po-

trebami. Vozila, s katerimi prevažajo tovore po jugoslovanskih in drugih evropskih cestah so izstrošena že 60 odstotno. Kljub temu pa so

v preteklem letu dosegli zelo lepe rezultate. Izkoristek vseh sposobnih avto dni je 81 odstotkov, prevožene poti 83 odstotkov, nosilne kapacitete pa so izkoristili do skrajnih možnosti — 96 odstotkov.

Prvo mesto po doseženih rezultatih je dosegel šofer

Vlado Žurga z realizacijo 28 milijonov, na drugem mestu pa je šofer Alojz Ličen s 27,7 milijona realizacije.

Sedem novih kamionov sicer ni veliko, pomenijo pa začetek novega obdobja, ko bo podjetje, potem ko bodo dobili še nove kamione in s tem svoj park »pomladilo«, lahko s še večjim uspehom poseglo v mednarodni cestni transport. Za nove kamione imajo že pripravljeno potrebno opremo in prikolice (Itas), kar bodo sedaj le še montirali in takoj vključili v delo.

Berite in razširjajte Dolenjski list!

Zaključni račun, komunalne zadeve,

urbanizem

Med najpomembnejšimi točkami dnevnega reda seje občinske skupščine, ki je bila 26. marca, je bilo poročilo o zaključnem računu proračuna občine za preteklo leto. Od planiranih 114.458.000 din je bilo doseženih 107.952.326 din. Za prosveto in kulturo je bilo izdanih 4.711 milijona din, za socialno varstvo 11.742 milijona, za zdravstvo zaščito nekaj nad 17 milijonov, državno upravo 10.334 milijona din, komunalno dejavnost 4.778.518 dinarjev, za dotacije samostojnim zavodom nekaj manj kot pol milijona, skladom 9,5 milijona, družbenim organizacijam 850 tisoč, za skupno financiranje (medobčinske službe) 14 milijonov itd.

Odborniki so poslušali tudi poročilo sveta za komunalne zadeve in urbanizem. Svet je posvetil posebno pozornost pripombam občanov na zbirih volivcev na račun slabega vzdrževanja cest četrtega reda. Komunalna je bila v zadnjih dveh letih angažirana v glavnem pri izgradnji bencinskega servisa, pri izgradnji obvozne ceste Lašče-Grigor-Sodražica ter pri asfaltiranju naselij. Letos bodo te pomankljivosti odpravljene in Komunalna bo pričela redneje popravljati ceste na svojem območju. Lani je bila v Ribnici asfaltirana večina cest in ulic, prav tako so bile asfaltirane ceste skozi Dolenjo vas in Prigorico itd. Pri tem so sodelovali tudi občani. Na prvem mestu je vsekakor potrebno urediti cesto Zlebič-Sodražica ter cesto skozi Ribnico za Gorenjo vasjo.

Da bi bilo urejevanje komunalnih in urbanističnih nalog čim uspešnejše, je skupščina sprejela več odlokov, kot so odlok o gradbenih delih, za katere ni potrebno gradbeno dovoljenje, odlok o pokopališkem redu, dodatni odlok o imenovanju cest 4. reda ter sklep o določitvi vplivnih območij in rok za izdelavo urbanističnih projektov za Rib-

nico in Sodražico ter dele Hriba - Loškega potoka, Dolenje vasi, Goriče vasi, Gorenje vasi in Jurjevice. Urbanistični programi morajo biti letos dokončani za vsa ta naselja, kar marsikatera gradnja čaka prav na urbanistični načrt. Z urbanistično dokumentacijo bo rešen tudi problem zasebnih gradenj.

Letos bo treba povečati sredstva za komunalno dejavnost. Ceste 4. reda, ki jih je bilo v začetku le 60 km, so se razširile že na 100 km, kar vsekakor zahteva večja sredstva, posebno še, če upoštevamo višje cene materiala in višje osebne prejemke zaposlenih pri Komunalni. Za gradnjo komunalnih naprav in za njihovo vzdrževanje bo vložnih letos predvidoma okrog 70 milijonov din. Med največ-

je investicije sodijo modernizacije cest, ulic, mostov v Dolenji vasi, Sodražica, ureditev javna razsvetljave, zelenice in parki, vodovodi, električne omrežje itd. Pri izvajanju teh del naj bi sodelovale tudi krajevne skupnosti, gospodarske organizacije na določenem območju in občani.

Razen tega so odborniki imenovali upravni odbor sklada za urejanje kmetijskih in gozdnih zemljišč ter preživetne prizadetim posestnikom, potrdili so pravila sklada za

REŠETO

kulturo in prosveto ter telesno vzgojo, rešili več zadev splošnega ljudskega premoženja, imenovali komisijo za likvidacijo gostišča Majolika v Sodražici (preide v zasebne roke) itd.

RAKITNICA: v čem je sodelavec na boljšem

Prebivalci Rakitnice so med razpravo o osnutku občinskega statuta opozorili na to, da bi jih prišlo še več, če bi imeli primeren prostor. Tako pa so se sestali kar v zasebni kuhinji, ki je kmalu postala pretalna. V razpravi so veliko govorili o razvoju kmetijstva, čemur daje statut poseben poudarek. Zanimalo jih je, kako bo v prihodnje organizirana družbena kmetijska proizvodnja na primernih površinah, kakšen bo odnos do lastnika zemlje, predvsem pa, kako bo urejeno vprašanje starih ljudi, ki zemlje ne bodo mogli več

obdelovati, ni pa primerna za družbeno proizvodnjo. Poudarili so, da bi morali na Dolenjevaškem polju najprej urediti vodni režim, da zemlja ne bi bila vsako pomlad in jesen pod vodo. Ko so govorili o gozdarstvu, so se zanimali, v čem je prednost tistega, ki podpisuje pogodbo za sodelovanje z gospodarsko organizacijo. Je prednost le 1.000 din višja odkupna cena ali še kaj drugega, in če je potem še lastnika gozda.

Zanimalo jih je tudi, zakaj morajo starši plačevati del stroškov za prevoz otrok v šolo in če se to ne bi dalo kako urediti, čeprav občina za to nima dovolj sredstev. Opozorili so tudi na to, da so po njihovem mnenju pooblastila referendumov in statutu preširoka. Referendum naj bi predstavljal glas in jeljo vseh ali večine volivcev z določenega območja, ne le večine udeleženih volivcev.

Glasbena šola v Ribnici: uspeh skoraj odličen

Glasbena šola v Ribnici, ki je bila osnovana jeseni lani, obiskuje 76 otrok. Uspeh v prvem polletju je bil, kakor pravi ravnatelj šole Andrej Puhar, med prav dobrim in odličnim. Mladi ribniški glasbeniki so tudi že prestali »ognjeni krsta«, ko so nastopili za dan žena, sodelovali pa so z nekaj točkami tudi na akademiji v počastitev občinskega praznika 25. marca zvečer.

Zanimivo povest, ki se godi v Ljubljani med okupacijo, je pod naslovom »ANDREJ IN KATJA« napisal Jože Dular, izdala pa Dolenjska založba. Dobite jo v vseh knjigarnah.

Na akademiji na večer pred občinskim praznikom so nastopili tudi učenci jeseni ustanovljene glasbene šole in pevski zbor osnovne šole pod vodstvom prof. Andreja Puharja in Toneta Petra (Foto: Mohar)

RAKITNICA: z gledna solidarnost

V Kotu pri Rakitnici v ribniški občini živi mati s sedmimi otroki (najstarejši je star devet let!), ki žive, milo rečeno v revščini. Zgodilo se, da nimajo niti kruha, da bi se do sitega najedli. Vaščani so se zbrali in sklenili: nesrečni družini bomo pomagali! Še isti dan so odpeljali tja za dober voz živil, naslednji dan veliko drv, kar vse so zbrali med seboj. Marsikdo je tudi kupil v trgovini, da je lahk sodeloval pri človekoljubni akciji. Usoda dru-

žine, ki niti ni iz njihovih krajev (mož je trenutno zaprt) jih je močno ganila in ni bilo vaščana, ki ne bi vsaj z malenkostjo pomagal. Ko so mladi pripovedovali, so jim oči ponosno žarele, in upravičeno. — Kmalu nato so pričeli podobno akcijo pionirji v šoli v Dolenji vasi (dva otroka sta njihova sošolca) in naslednji dan prinesli od doma veliko hrane, obleke, obutve. Stvar, na katero so Rakitničanje in šolski otroci lahko upravičeno ponosni!

RIBNIŠKE ŽALE

Ze dalj časa, posebno zaradi gradnje stolpičev v Ribnici, se kaže potreba po ureditvi mrliških vežic in razširitvi pokopališča v Hrovači. Za mrliške vežice je že predvidena lokacija, prav tako je izdelana idejna dokumentacija za razširitev pokopališča. Treba je le še zagotoviti potrebna sredstva za gradnjo. Prav v tem bi lahko prispevali nekaj tudi občani iz vasi, ki uporabljajo to pokopališče. Popravila so potrebna tudi ostala pokopališča v občini.

Velike Poljane: šola naj ostane!

Na sestanku, kjer smo razpravljali o občinskem statutu, je bilo rečeno, da bodo šola na Velikih Poljanah ukinili in da se bodo otroci prešolali v Ribnico. Ta vest pa je zelo razburila vaščane, zato bi morali, ko bo do tega prišlo, oskrbeti prevoze, sicer bodo otroci in tudi starši zelo prizadeti.

Iz Ribnice in Sodražice

Organizacija ZROP v Ribnici pripravljala je aprilu orientacijski pohod proti Mali gori (pri Ribnici) z zaključkom pri Francetovi jami. V Jeseni pa bodo vse člane testirali.

Novo vodstvo v občinskem strelskem odboru je precej poživilo športno dejavnost. Strelske družine v Ribnici, Sodražici, Ortneku, Loškem potoku, Dolenji vasi in Grčaricah, ki so bile do sedaj prepuščene same sebi, pa so na novo zaživele. 1. maja bo na sodraškem strelišču, ki je med najlepšimi v občini, tekmovanje v streljanju z vojaško puško. Predviden je tudi strelski dvoboj s kočevskimi strelci.

Medved se je prebudil

Zgodnji potniki, ki so pred kratkim prišli na postajo v Ortneku, so povedali, da so na poti s Hudega konca zasledili medvedje stopinje. Kljub temu, da so lovci oskrbeli hrano na mrhoviščih, bo treba na medvede zelo paziti in lovce o vsaki sledi sproti obveščati.

Medved se je prebudil

Zgodnji potniki, ki so pred kratkim prišli na postajo v Ortneku, so povedali, da so na poti s Hudega konca zasledili medvedje stopinje. Kljub temu, da so lovci oskrbeli hrano na mrhoviščih, bo treba na medvede zelo paziti in lovce o vsaki sledi sproti obveščati.

SLAVNOSTNA SEJA RIBNIŠKE OBČINSKE SKUPŠČINE

V počastitev občinskega praznika - 26. marca - je bila v četrtek opoldan slavnostna seja občinske skupščine Ribnice. Seje so se med drugimi gosti udeležili tudi poslanec ribniške občine v republiknem zboru Matija Maležič, poslanca v prosveto-kulturnem zboru Milena Borovac in predstavnik ribniškega garnizona major Petar Navarin. Predsedniku Obs Francetu Icu in članom skupščine so v imenu vseh ribniških pionirjev čestitali in jim zaželeli še veliko uspehov pri njihovem nadaljnjem delu za razvoj občine širje pionirji PO Anton Majnik na ribniški osemletki.

Predsednik skupščine F. Ilic je v slavnostnem govoru poudaril pomen praznika in dolej dosežene uspehe predvsem na gospodarskem področju. S tem pa se ne smemo zadovoljiti, je dejal. Treba je še hitreje napredovati, pri čemer je potrebno tesno sodelovanje vseh gospodarskih organizacij. Večje gospodarske uspehe si bomo zagotovili tudi s kooperacijskimi odnosi s podjetji izven občine. Občno čakajo velike naloge tudi v kmetijstvu, družbenem in zasebnem, pri razvoju družbenih služb, uslužnostnih dejavnosti.

sti, trgovine, turizma, gostinstva - družbenega in zasebnega itd.

V imenu garnizona narodnega heroja Mirka Bračiča v Ribnici je goste in člane skupščine pozdravil major Petar Navarin. »Ko učimo vojske, kako je treba ljubiti in braniti domovino,« je dejal, »jih seznanjamo tudi s prispevkom ljudi iz teh krajev v narodno-osvobodilni vojni. Ta borba se ni končala 1945. leta, še sedaj jo bijemo, tu, v Ribnici, v vseh krajih naše domovine. To je borba za lepše življenje, borba za gospodarski napredek in ustvarjanje pristanih socialističnih družbenih odnosov... V ribniški občini je veliko možnosti za še hitrejši napredek. Ena od garancij je novi občinski statut, ki smo ga tudi mi temeljito preštudirali.« Tov. Navarin je tudi poudaril, kako pristni tovariški odnosi so med garnizonom in občani, predvsem družbeno-političnimi delavci občine. Na koncu je prek odbornikov čestital tudi vsem občanom.

Po slavnostni seji so odborniki in gostje skupaj položili venec pred spomenik NOB na trgu pred gradom. (Na sliki: gostje in člani občinske skupščine med slavnostno sejo. Foto: Drago Mohar)

VOLIVCI SO Z VELIKIM ZANIMANJEM RAZPRAVLJALI O STATUTU

V ospredju ustanavljanje krajevnih skupnosti

Pred nekaj dnevi so bile končane razprave volivcev o osnutku občinskega statuta. Za statut, predvsem pa za formiranje krajevnih skupnosti, so se občani močno zanimali, razen tega pa so se na zbirih volivcev podrobno pogovorili še o številnih krajevnih problemih. Dober uvod v razpravo o najaktualnejših problemih s področja gospodarstva, gozdarstva, kmetijstva ter družbenih služb so bile uvodne besede statuta, v katerih je nakazan na kratko nadaljnji razvoj te dejavnosti. Ob tem in ob členih statuta so potem volivci nizali svoje misli in predloge, od katerih je marsikateri vreden premisleka in upoštevanja. Poglejmo, kako so potekali nekateri zbori volivcev v občini:

Volivci vasi Sušje so pooblastili krajevni odbor Socialistične zveze, naj pripravi vse potrebno za ustanovitev krajevnih skupnosti za vasi Sušje, Zlebič, Slatnik, Zapotok in Vinice. Na tem območju živi okrog 800 ljudi, imajo skupno šolo, trgovino, vodovod, prosvetno društvo itd.

Dolenja vas: Statut pravi, da morajo občani skrbeti za čim kulturnejšo podobo naselij, volivci pa so menili, da je to tudi dolžnost občine in krajevnih skupnosti. Kjer statut določa, da je treba uvajanje novih davčev predhodno praviloma obravnavati z volivci, so bili mnenja, da je treba take stvari nujno obravnavati z občani na zbirih volivcev. Predpisi naj ne veljajo samo 8 dni po objavi v Glasniku, ampak jih je treba oditi tudi uporabljati (ne pa za nazaj!). V zvezi s statutom so govorili še o šolstvu, kmetijstvu, gozdarstvu, stanovanjski izgradnji ter obrtništvu, ki ga je treba s primernimi davki stimulirati. Zavzeli so se tudi za ustanovitev krajevnih skupnosti za območje bivše občine Dolenja vas. To so potrdili tudi volivci v Rakitnici, Prigorici in Lipovcu. V vseh vajah so izvolili po nekaj članov in pripravljali odbor, ki naj do konca oktobra pripravi

osnutek statuta krajevnih skupnosti.

Zamostec: Strinjali so se s krajevnimi skupnostjo v Sodražici, boje se le, da v čem ne bi bili prikrašani. Poudarili so, da bi moral biti temelj delovanja krajevnih skupnosti dobro pripravljen program, ki bi zajemal vsa področja in ne bi bil noben kraj zapostavljen. Zanimalo so se tudi, kako določa statut povezavo med Obs in volivci oziroma odgovore na pripombe volivcev na zbirih. Povezava bi morala biti po njihovem mnenju, reševanje pršenj in vlog pa hitrejša.

Lipovčica, Ravni dol, Nova Sifla: Občani so se predvsem zanimali za pomen in namen referendumov kot oblike sodočlovanja volivcev pri posameznih vprašanjih. Zanimali jih je tudi način financiranja krajevnih skupnosti.

Volivci v Hrovači pri Ribnici so obravnavali predvsem mesto zasebnega kmetijskega proizvajalca, pokojninsko zavarovanje kmetov in njihov doseženi prispevek v primerjavi z delavcem, status zasebnega kmeta in gozdnega posestnika v novi organizaciji gozdarstva službe ter možnosti njegovega sodočlovanja v gozdarski proizvodnji ter pogodbeno sodelovanje v kmetijstvu in gozdarstvu. Vaščani so se odločili, da njihova vas ne bi spadala v KS Ribnica, pač pa bi imeli skupaj z Goričo in Nemško vasjo svojo krajevno skupnost. Prav tako so se odločili še v Goriči vasi, Nemški vasi in Otavcih. Volivci v Hrovači so še poudarili, da morajo imeti občinski uslužbenci boljši odnos do strank.

V Nemški vasi nimajo niti odbornika, niti krajevnega odbora, niti odbora SZDL. Enoglasno so se izrekli za krajevno skupnost v Goriči vasi. K statutu niso imeli posebnih pripomb, želeli so je, da bi njegova določila dosledno

Iz Breg, Dolenjih lazov in Zapuž želijo v ribniško krajevno skupnost

Prebivalci vasi Breg, Dolenji Laz in Zapuž pri Ribnici sestavljajo eno volilno enoto. Struktura prebivalstva je taka, da je več delavskih družin kot pravih kmetov. Vasi dajejo precejšnje število delovne sile, ki je v glavnem zaposlena v ribniških podjetjih. Ljudje so tod pridni in delavni.

18. marca so imeli na Bregu zbor volivcev, kjer so se podrobno pogovorili o osnutku občinskega statuta. Razprava je pokazala živo zanimanje občanov za občinsko in njihovo ustavo, kakor bi lahko imenovali statut občine.

Ko so prišli na razpravo o krajevnih skupnostih, so bili soglasni, da zaradi vezi, ki jih imajo z Ribnico, ne bi bilo koristno, da bi ustanovili svojo krajevno skupnost. V Ribnico pošiljajo otroke v šolo, tam so trgovine, zdravstveni dom itd., skratka, vse imajo v Ribnici. Krajevna skupnost Ribnica uspešno deluje, zato je soglasna odločitev volivcev, da se njihove vasi vključijo v krajevno skupnost Ribnica, razumljivo.

Na zboru so se pogovorili tudi o popravilu potov in drugem.

Robert Merle SMRT JE MOJ POKLIC

16

Na hodniku sem zaslišal korake. Prvi je vstopil Hageman. Obraz je imel blede in zmeden. Za njim je prišel taboriščni zdravnik Hauptsturmführer Benz. Lueck je šel za njim, za celo glavo visji od zdravnika.

Hageman je nenehno mrmrljal: »Le kako?... Kako?... Ne morem in ne morem razumeti...«

Benz se je sklonil, privzdignil mrtvečeve veke in skimal z glavo. Nato se je vkraval, vzel v roke očala, jih obrisal, si jih nataknil nazaj na nos, se z dlanjo pogladil po belih, bleščočih se laseh in brez besede beždel.

Rekel sem: »Lahko odidete, Lueck. Če vas bomo potrebovali, vas bom poklical.«

Lueck je odšel. Hageman je nepremično stal sredi sobe. Strmel je v truplo. In rekel sem:

»Zares strašna nesreča...«

Nato sem dodal:

»Prebral vam bom Lueckovo poročilo.«

Opazil sem, da sem pozabil na cigareto, ki mi je gorela med prsti. V zadregi sem se obrnil in jo brž ugasil v pepelniku.

Prebral sem Lueckovo poročilo, potem pa sem se obrnil k Benzu.

»No, kako se vam zdi, Benz?«

Pogledal me je. Bilo je očito, da me je razumel.

»Po mojem,« je počasi rekel, »gre za nesrečo.«

»Ampak kako?... Kako je to mogoče?« je mrmrljal Hageman z zmedenim obrazom.

Benz je s prstom pokazal na steklenico.

»Malce preveč je proslavljaj, In šel je ogrevat motor. Stisnil ga je mraz, omedlel je in ni se več prebudil.«

»Ne gre in ne gre mi v glavo,« je mrmrljal Hageman. »Saj ponavadi ni dosti pil...«

Benz je skomignil z rameni.

»Kar povohajte ga.«

»Ampak, če mi dovolite neko pripombo,« je sopol Hageman, »stvar je vseeno... silno čudna... Zakaj ni Setzler poklical soferja, kakor je pač v navadi? ... Ne vem, zakaj bi bil šel in sam užgal motor...«

In brž sem se oglašil:

»Sam dobro veste, da je bil Setzler posebej.«

»Ja, ja,« je rekel Hageman, »numetnik je bil, da tako rečem...«

In krakoma me je pogledal.

»Seveda, tudi jaz sem prepričan, da gre za nesrečo...«

Vstal sem.

»Dajem vam nalogo, da gospo Setzler odpeljete domov in jo obvestite b dogodku. Vzemite avto, Benz. Takoj jutri zjutraj bi rad imel v rokah vaše poročilo, da ga priključim svojemu.«

Benz je vstal in se poklonil. Ko sta odšla, sem telefonom v ambulanto, naj pošljejo bolniški avto, nato sem sedel nazaj za mizo in pričel tipkati svoje poročilo.

Brž ko so bolničarji odnesli truplo, sem vstal, prizgal cigareto, odprl okno in nadaljeval z delom.

Malo nato sem dvignil slušalko in Obersturmführerja Ficka, poklical na dom. Odzval se je ženski glas.

In rekel sem:

»Tukaj Sturmbannführer Lang. Bi mi poklicali svojega moža, Frau Pick?«

Slišal sem, da je slušalko odložila na mizo in potem se hrup korakov. Koraki so zamrli, nekje so zaplopinila vrata in v slušalki je zavladala tišina. Nenadno pa se je čisto blizu odzval hladen in miren glas:

»Obersturmführer Pick.«

»Sem vas zbudil, Pick?«

»Ne, Herr Sturmbannführer. Pravkar sva se vrnila domov.«

»Ze veste?«

»Ze, Herr Sturmbannführer.«

In nadaljeval sem:

»Pick, jutri ob sedmih vas pričakujem v svoji pisarni.«

»Fridem, Herr Sturmbannführer.«

Pristavil sem:

»Nameravam vam zamenjati službo.«

Za hip tišina, a že je glas rekel:

»Na vaše povelje, Herr Sturmbannführer.«

Dva velika dvojnina krematorija sta bila narejena nekaj dni pred rokom in dne 18. julija 1942 je Himmler sam prišel k slovesni otvoritvi.

Državni avtomobili bi morali pripeljati v Birkenau ob dveh popoldan. Toda ura je bila že pol štiri, avtomobilov pa od nikoder. Grozilo je, da bo ta zamuda povzročila resne nevarnosti.

Zel sem seveda, da bi posebna akcija pred oči Reichsführerja potekala brez motenj. Za to prilžnost nisem nameraval uporabiti nesposobnih za delo iz našega taborišča. Z osebami iz našega taborišča sem imel čedalje večje težave, ker so že dobro vedele, čemu služijo te nove naprave, zato sem se odločil za novince. Uredil sem vse potrebno, da so mi iz nekega poljskega geta poslali dva tisoč novih Židov. Transport je brez večjih okrnitev prispel malo pred dvanajsto. Zastrážena z escovci in psi sem dal odpeljati na veliko notranje dvorišče krematorija I. Deset minut pred drugo so Židom oznanili, da se bodo šli okopal, ker pa Reichsführer še ni prispel in se je čakanje vleklo v neskončnost, so Židje, ki jih je bolj in bolj mučila huda vročina, postajali nestrpni. Razburjali so se, zahtevali višji in jesti. Mnogiča je valovila, razlegalo se je kričanje.

Pick je ostal hladnokren. Telefonom mi je. Nato je skozi eno izmed oken krematorija imel za jetnike kratek govor, ki ga je tolmač sproti prevajal.

Pošljite peharčke, petelinčke, vezenine in druge domače izdelke na razstavo v Brežice!

Delo za brežiško razstavo ljudskih ročnih izdelkov lepo napreduje. Razstava bo bolj zanimiva, kot marsikdo zdaj misli! Te dni je prof. Miro Kugler spet obiskal nekatere pletilce vitric in šibja, slame in ličja, lončarje in domače rezbarje. Marsikdo se še ne more odločiti, da bi poslal svoj peharček, glinastega petelina ali košek, ki ga je naredil po vzorcu očetov in stricev.

Zadnjih omenjeni vsoti 200.000 dinarjev, ki bo razdeljena v obliki nagrad za najboljše izdelke, je priložil tudi naš Dolenjski list 20.000 dinarjev: za najizvirnejši ročni izdelek iz Spod. Posavja in za najlepši ročni izdelek, ki bo poslan v Brežice iz Bele Krajine. Brežiško trgovsko podjetje »KRKA« je prav tako že določilo za 6 najlepših izdelkov domače obrti 6 prekrasnih nagrad, ki so za zdaj še skrivnost! Sklep delavskega sveta podjetja »KRKA« kaže, kako pravilno razumejo pomen razstave in kako vrednotijo lepoto dela! Nagrad bo torej zadosti.

Se zadnje navodilo: svoje izdelke oddajte v prosvetnem domu v Brežicah ali v pisarni kiva v Brežicah. Če je komu od rok, naj odda svoj izdelek najbližji šoli. Ponovno prosimo vse prijatelje kulture, prosvetne delavce in druge, da svetujejo ljudem.

Za zgled vsem pa naj postavimo mojstra lončarja Lojzeta Kržana iz Zaloke, ki bo za razstavo izdelala, kar majhno zbirko posod tako, kot jih je delal njegov oče. Upamo, da tudi drugi lončarji ne bodo zaostajali — in nihče naj se ne skesa: pokažimo naše umotvore in dejavnost izvirne domače obrti!

5 medvedov manj v kočevskih gozdovih

Na področju lovske zveze Kočevje, ki zajema območje vsega caraja Kočevje tja do Turjarske in Dobrepolje ter gojitenjskega Rog in Snežnik je nad dvesto medvedov, se pravi, da Kočevska nudi zelo ugodne pogoje za lovski turizem. Lovci na Kočevskem, Rabušem in drugod z vso ljubeznijo skrbijo za godno divjad. Samo na področju lovske zveze je sedemdeset stalno oskrbovanih medvedjih krmilnic.

Za enega medveda, ki ga ustrelj tuji turist-lovec, dobi lovska zveza povprečno 750 dolarjev. V tej lovski sezoni (do maja) je predvidenih na območju lovske zveze osem medvedov za odstrel, kar znaša skupno z odstrelom ostale divjadi 13.214 dolarjev.

Prav zdaj poskušajo lovske srečo nad medvedom štirje mladiči.

NAJKRAJSE IN...

Pred kratkim umrlj prvak zahodnonemške socialdemokratske stranke Erich Ollenhauer je veljal za uglednega politika. V neki družbi je dejal: »Najpogostejši in najkrajši besedi »da« in »ne« pogosto temelji največ razmisljanja.«

Nemci in Italijan, aprila pa pričakujejo še štiri tuje. Prvi medved na področju lovske zveze je padel v petek zvečer na Travnj gori. Več sreče so imeli štirje nemški turisti v gojitenjskem lovskega Rog, ki so ustrelili štiri medvede; dva teža, dva pa lahka. S tem je lovišče že izpolnilo

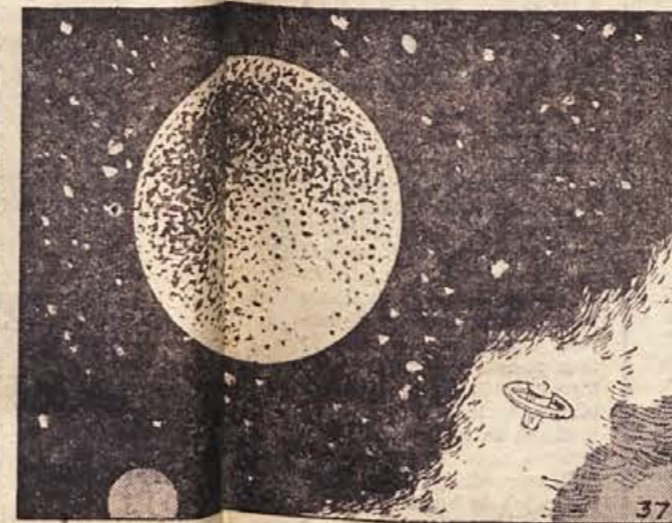
»plane za to sezono — odstrel dvanajstih medvedov.

Prihodni teden bomo, zaradi objavljanja na tej strani podlistek »Noči med medvedov«, v katerem nam bo tovariš Tone Ožbolt iz Kočevja povedal marsikaj zanimivega o teh prebivalcih prostornih host na Kočevskem.

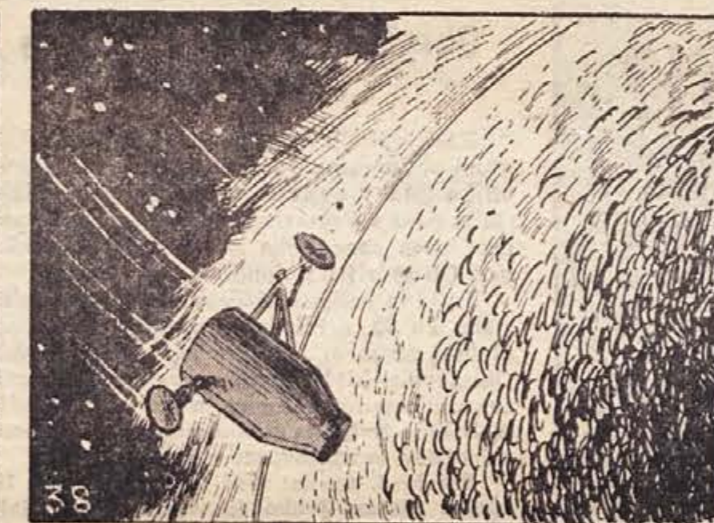

V kočevskih hostah lovci pogostokrat srečujejo večje in manjše kosmatince, to izredno zanimivost zahodne Dolenjske

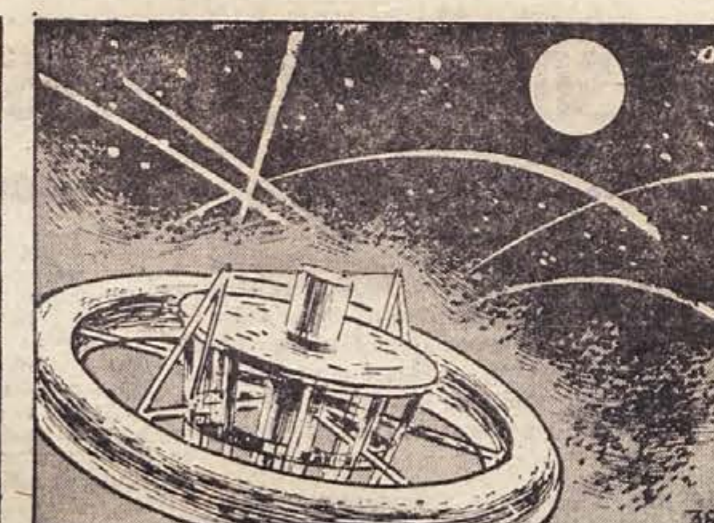
DEČEK DUB V VESOLJU

37. Okrog Zemlje požiha že dve vesoljski postaji, vsaka z določeno nalogo. Prva postaja, tista, ki kroži okrog ekvatorja, je namenjena predvsem opazovanju. Na Zemlji ni več vojske, orožje so vrgli med staro železo. Ob koncu 20. stoletja so prenehale še majhne lokalne vojne. Zemljo upravlja svetovna vlada, v kateri so predstavniki vseh držav. Ves svet je postal velika zvezna država.

38. Svetovna vlada je kljub temu sklenila, da bo uvedla nekakšno nadzorstvo na Zemlji. Vesoljska postaja, ki kroži okrog ekvatorja, je naprimernejša za opazovanje. Z nje lahko opazovalci z močnimi daljnogledi vidijo šestkrat v štirindvajsetih urah vse, kar se dogaja na Zemlji. Pravočasno lahko opozorijo tudi na poplave, snežne plazove, brodolome in vrsto drugih nesreč.

39. Druga vesoljska postaja pa je »odskočna deska« za polet na Mesec. Raketne z Zemlje priletijo najprej do nje, tu se oskrbijo z gorivom in nadaljujejo pot na Mesec. Na tej postaji gradijo tudi tiste vesoljske ladje, ki zaradi velikosti ali nenavadnih oblik sploh ne bi mogle poleteti z Zemlje. Sestava dele zanje prinesejo z Zemlje. Kasneje se ladje vračajo k vesoljski postaji kot v matično pristanišče.

Letos več novih družin Počitniške zveze

Izvršni odbor Počitniške zveze Črnomajske občine snuje načrte, kako bi se dale moči mladih izkoristiti za vzgojne namene, spoznavanje domovine in medsebojno prijateljstvo. Odborovi načrti so bogati. O njegovem delu je povedala predsednica izvršnega odbora FZ Jožica Furjan naslednje:

»Najvažna naloga naše organizacije je nuditi mladini razvedrilo in naravi ter jo tako dvrtniti od kriminala, gostiln itd.«

Kako ste uspehi prvo leto?

»Ob ustanovitvi Počitniške zveze v naši občini preteklo leto se je v organizacijo vključilo 108 mladincev in mladink. Na potovanja po domovini je odšlo 30 članov, 12 članov pa se je udeležilo taborjenja ob morju.«

— Kaj je nudila organizacija svojim članom?

»Vsi, ki so taborili ob morju, zlasti tisti, ki so bili v Arbanasih pri Zadru, so plačali dnevno le 400 dinarjev.

V treh urah iz Evrope v Ameriko

Francoski in angleški letalski konstruktorji pripravljajo nov model nadzvočne letala tipa »Concord«, ki ne bo samo hitreje od vseh dosedanjih potniških letal, ampak bo tudi dalj časa vdržalo v zraku. Ameriška družba »American Airlines« je že naročila pri francoskem proizvajalcu prvi izdelek iz nove serije.

Jožica Furjan je predsednica izvršnega odbora Počitniške zveze v Črnomlju

Taborjenje pod šotori v borovnjaku tik ob obali. Društvo mladih po ostalih letih domovine, so prednostno in se hranili v domačin postojankah Počitniške zveze. Ustrezne ugodnosti je izkoristilo premalo mladih.

— Kajni so načrti za v bodoče?

»V Počitniško zvezo nameravamo letos vključiti najmanj 200 novih ljudi. Družini bi omogočili v vseh večjih vseh podjetjih in šolah. Organizacijo bomo izlete na Polono, v Kumrovec, Martuljek in Sodevali pa bomo imeli prireditve mladinskega poletnega centra na Vintca. Organizacijo bomo predvajanje naše domovine, v tuzarbo na Mirni gori. Veden seminar za predstavnike in sekretarje

družin Počitniške zveze. Na seminarju bo predaval znani turistični delavec prot. Hubad iz Ljubljane.

— Kaj pa finančna sredstva?

»Sredstva niso zagotovljena na niti s proračunom niti s dotacijami. Za nas se pramo zanimajo, čeprav opravi-

vijamo odgovorno delo pri vzgoji mladine. Mislim, da smo upravičeni pričakovati večjo pomoč od družbenih in poklicnih organizacij, pa tudi občinske skupščine. Največ sredstev bomo zbrali sami s prostovoljnimi delom.«

Jože Škof

Pitna voda — svetovni problem

Svetovni program za borbo proti pomanjkanju pitne vode je priporočilo 170 zdravnikov in specialistov svetovne zdravstvene organizacije na 17. zasedanju v Ženevi. Omenjeni zdravniki in specialisti so povabili svetovno zdravstveno organizacijo, naj posreduje je pri vseh državah članicah, da določijo del svojih proračunov za program preskrbovanja z vodo.

Iz diskusije je razvidno, da predstavlja pomanjkanje pitne vode enega izmed glavnih problemov človeštva, Zlasti v deželah in razvoju Azije, Afrike, in Latinske Amerike. Bolezni, ki se širijo z uporabo nepitne vode, pomorijo vsako leto okrog pet milijonov otrok in so vzrok bolezni najmanj 500 milijonov bolnikov. V manj razvitih deželah sveta skoraj 90 odst. prebivalstva nima pitne vode na domu. V 60 državah Afrike, Latinske Amerike in Azije živi okrog 250 milijonov oseb v mestnih skupnostih in samo 5 odst. jih je dobro preskrbo-

jenih z vodo. Za ostalih 95. odst. so razmere nezadostne ali pa komaj zadostne. Polovica ljudi v vsaki državi, ki živi zaradi pravega demografskega roka po svetu: leta 1975 bo na svetu nič manj kot 3 milijarde 800 milijonov ljudi, okrog leta 2000 pa jih bo 6 milijard 900 milijonov.

BREZ BESED

»Radovedni« ravnatelj

Ravnatelj nekega deklilskega liceja v Franciji blizu Pariza je bil nedavno kaznovan, ker so ga zasledili, da je motne šipe na oknih v spalnici svojih že dokaj odraslih gošenk zamenjal s prozornimi. Tako je lahko sleherni večer uživale iz svoje sobe, ki je bila ravno nasproti deklilski spalnici, ko so se dekleta spravljala v postelje. Odkrili so ga je po naključju. Vendar ga niso mogli kaznovati za nič drugega kot samo za to, ker je z zamenjavo motnih šip poškodoval državno imetje za približno 110.000 dinarjev v našem denarju. Včasih imajo tudi sodniki težave z iskanjem vzroka za obsodbo.

Naročite DOLENJSKI LIST sorodnikom v tujini — hvalenji vam bodo za pozornost!

Josip Jurčič: SIN KMEČKEGA CESARJA

Koj potem se ti grozni sodniki razkropi in odidejo k drugim ognjem, kjer so tovariši medtem večerjo, pečenega ukrađenega vola, razsekavali in delili. Kosoman gre v jamo ujetnikoma vsakemu posebej naznaniti, naj se na strahovito smrt pripravita. Ni dolgo, in ognji so zavrstjo pogasnil. Zaviti v svoje plašče in halje so bili pospali vsi, le stražniki vrh doline so dremaje stali vsak na svojem mestu, pri vsakem gibljaju v grmovju zdramil se. Vse je bilo tiho. Kvečjemu se je iz skulovja sem ter tja oglašala ponočna sova ali lisjak se je tiho iz luknje priplazil in pazno odhajal na ponočni rop.

XVII. NA POSLEDNJI ČAS

Le trije v tej pustjnji niso spali to noč, Kosoman in dva za smrt namenjena ujetnika, oče in sin, katera so bili razbojnik za namišljeno poslednjo noč skupaj deli. Kosoman, ki se je bil kakor za stražo ulegel pred jamo, ni mogel zaspati. Prihajala mu je ura, ko se je imela spopiniti njegova pregrešna prirega, s katero se je bil pred leti zarotil, da ne bode miroval, preden krvavo in grozno ne maščuje smrti svojega

očeta. Vendar zdaj te ure ni mogel vesel biti. Zdelo se mu je, kakor da bi tam v temi senci videl podobo svojega očeta, ki mu odkimuje, naj tega ne stori, domislil se je strica, ki mu je govoril: maščevanje in pravico si je Bog pridržal. In vendar ni hotel, po svoji misli ni mogel drugače delati. »Da bi zdaj, ko sem toliko časa en namen imel, eno misel v srcu nosil, toliko prestal — da bi zdaj, ko sem ga v roke dobil s silo in težavo, ko sem se z nedolžno krvjo oskrnil, odstopil in kakor baba sam sebe in svoje sence ustrašil se? Ne! Mora se zgoditi. Kakor so oni mojega očeta za strahilo vsem kmetom neumljeno usmrtili, postavil bom še jaz strašilo za plemenitaše, da ga bo svet pomnil.« Tako si je mislil in zatiral poslednji sled oglašajoče se vesti. Stari baron in njegov sin sta se pripravljala na zadnjo uru. Skušala sta drug drugega tolažiti in ohraniti si pogum. Videlo se je, da bi bil vsak izmed njih dal življenje, da bi bil drugega otel. Sin je videl očeta, ki je v vojski nekatero krat neustrašen šel smrti nasproti, tukaj poniznega pod oblastjo surovih rok; očetu se je milo storilo, ko je videl svojega ljubljena od mlade neveste odtrganega, ki je videl, da bo moral življenje, od katerega je imel toliko veselega še pričakovati, tako žalostno končati. Dolga noč je bila. Začela je zarja v jutru rumeneti, čedalje bolj se je razsvetlevalo. Kosomanova četa je bila pokonci. Začno se pripravljale delati za smrt plemenitih in za odhod. Nobeđen ni vedel kam, v kateri smeri se bodo potem obrnili, še Kosoman sam ne. Vsem je bilo nekako čudno in marsikateri bi bil rad videl, da bi bila plemenitaša že mrtva in bi bili že daleč od tega kraja. Zakaj, dasiravno so bili večidel precej ut-

jeni v padelstvu in se jim posebno plemenitaš v nadlogi si smilil, vendar ni dopadalo, da Kosoman tako neumno slovesne priprave dela, da bi ta dva s sveta sprijel. No Kosomanovo povelje zakurijo velik ogenj in vržejo naj omenjeni železni obroč, krono za starega barona. Cela krdel močnejši obstopi. Ženo je razbeleženo, sonce se v vsej lepoti pokaže iz zaor. Kosoman in trije drugi gredo po jetnika. Najdejo ju v polni noči, v hitro opravita, pravi Kosoman, poreže jima vezi na nogah in ju opominja, naj vstaneta. Sin je dozdaj molčal kakor oče, ni mogel solz obel je očeta in jokati. Kosoman ju nekaj časa gleda, oben roke na križ in čaka. »Zdaj je razbeleženo, sonce se v vsej lepoti pokaže iz zaor.« Sin si je mislil in zatiral poslednji sled oglašajoče se vesti. Stari baron in njegov sin sta se pripravljala na zadnjo uru. Skušala sta drug drugega tolažiti in ohraniti si pogum. Videlo se je, da bi bil vsak izmed njih dal življenje, da bi bil drugega otel. Sin je videl očeta, ki je v vojski nekatero krat neustrašen šel smrti nasproti, tukaj poniznega pod oblastjo surovih rok; očetu se je milo storilo, ko je videl svojega ljubljena od mlade neveste odtrganega, ki je videl, da bo moral življenje, od katerega je imel toliko veselega še pričakovati, tako žalostno končati. Dolga noč je bila. Začela je zarja v jutru rumeneti, čedalje bolj se je razsvetlevalo. Kosomanova četa je bila pokonci. Začno se pripravljale delati za smrt plemenitih in za odhod. Nobeđen ni vedel kam, v kateri smeri se bodo potem obrnili, še Kosoman sam ne. Vsem je bilo nekako čudno in marsikateri bi bil rad videl, da bi bila plemenitaša že mrtva in bi bili že daleč od tega kraja. Zakaj, dasiravno so bili večidel precej ut-

ca, ki se ga loti; ko pa ga jih več napade, ubeži jim, umakne se za grmovjem in pleza od skale na skale, naposled zginje. Eni so trdili, da je ranjen. Res se je krvav sled poznala za njim, dokler so ga mogli slediti. Čez pol ure ni bilo nobenega razbojnikov v orožju v celih dolini. Vsi so bili ali pobiti ali ujeti ali so ubežali. XVIII. KONEC Kake tri tedne pozneje je šel ribič, katerega naš bralec iz začetka naše povesti pozna, v gozd šiva dva v pobirat. Nabral si je bil precej veliko butaro, in ko si je šel v brezovo goščo trio rezat, da bi butaro zvezal, je preplašen osdočil. Tam za grmom na resi je človek znak ležal in križ — božje razpelo — v roki držal. Počasi in strahoma se mu ribič približa. Ne gane se. Lice je blede, na prsih je obleka krvava, roko ima obvezano, mrtvec je! »Jeziš! To je Iljev sin Kosoman!« zavpije mu, strah ga obide, pusti butaro in teče v bližnjo vas po kmete, da bi šel po mrlca. Stari baron Jošt Turen po svoji in svojega sina čudni rešitvi ni dolgo živel. Strah in bolečina, ki jih je v Kosomanovem jetništvu prestal, nakopale so mu dolgo snahu v kateri je v naročju svojega sina in mlade snahu v Srajbarskem turnu umrl. Njegov sin, gospodar na Srajbarskem turnu, ni strahovitih ur med upornimi kmeli nikdar pozabil. Bile so za poduk in vedel je, da pri podložnih le s prizanesljivostjo in ljubeznijo zadobi spoštovanje in ljubezen.

— Nocoj ob pol desetih jo pobrišemo, povej naprej!

KJE SO POMANJKLJIVOSTI?

Gospodarski razvoj občine je v osnutku preskopo obdelan — Premalo o odnosih med občinsko skupščino in gospodarskimi organizacijami

Zbori volivcev so mimo in plod razprave o ustavi občine Brežice so številni predlogi in dopolnitve. Občani so povedali, kaj mislijo o tem občinskem aktu, ter dodali svoje želje in zahteve, ki jih zdaj proučuje statutarna komisija. Zanimalo nas je, kaj sodi o vsebini statuta predsednik občinske skupščine Milan Šepetavc, zato smo ga zaprosili za nekaj pojasnil.

»Čas za javno obravnavo osnutka statuta je bil kratko odmerjen. Ali menite, da so imeli občani dovolj možnosti za temeljito proučitev tega pomembnega gradiva?«

»Statut predolgo ni bil napravljen in tako je res manjkalo časa za razpravo. Vendar je bil način obravnave zelo učinkovit. Vodstva vseh organizacij in društev od Socialistične zveze do gasilskih društev so razpravljala o statutu še pred zbori in pripravila vrsto koristnih predlogov. Na ta način so pri obravnavi sodelovali vsi tisti volivci, ki so pri družbenem delu najbolj aktivni. O občinskem statutu so razen tega razpravljale vse sindikalne podružnice in tako je občinska statutarna komisija dobila veliko umestnih predlogov tudi iz delovnih organizacij. Razprava, ki je bila razpršena po vseh vaških društvih in organizacijah, je bila intenzivna in je nadoknadila prekratko odmerjeni čas. Volivci so prišli na zbor, da se pripravijo na predlogi, ki ne sodijo več v statut in bi z njimi kršili pravice krajevnih skupnosti oziroma delovnih organizacij.«

»Ali so v osnutku statuta dovolj jasno nakazani obrisi nadaljnjega gospodarskega razvoja občine s poudarkom na najznačilnejših gospodarskih panogah?«

»Pri sestavljanju statuta smo težili za tem, da bi bil

Turizem je podrobneje obdelan. V občini Brežice naj bi razvijali zlasti zdraviliški in izletniški turizem. V vseh turističnih krajih bo treba poskrbeti za prenočišča in prehrano turistov, urediti ceste, kampinge, pospeševati lov, ribolov in podobno.

Omenjeno orientacijo razvoja bodo morali upoštevati

»Osnovno načelo nadaljnjega razvoja naše občine bo pospeševanje industrializacije,« nam je med drugim dejal predsednik Obs tovariš Milan Šepetavc

vsj dolgoročni in kratkoročni programi občine in gospodarskih organizacij

»Kako je v statutu obdelano medobčinsko sodelovanje?«

»Glede na specifičen položaj naše občine smo temu vprašanju namenili precej pozornosti. Statut predvideva, da se z občinami Zapršič, Klanjec in Samobor sporazumno ustanovi stalni medobčinski odbor, katerega sestavljajo predsedniki teh občinskih skupščin. Glavni namen je usklajevanje različnih predpisov obeh republik in se zelo negativno odražajo zdaj na eni, zdaj na drugi strani. V obmejnih vaseh je tudi veliko dvolastnikov, kar povzroča težave pri podružljanju kmetijskih površin.

S sosednjimi občinami v okraju (Šmarje pri Jelšah, Videm-Krško in Sevnica) pa je predvideno predvsem ustanavljanje skupnih medobčinskih služb in ustanavljanje skupnih skladov za šolstvo, zdravstvo, zavarovalno službo, ceste in drugo. S sosednjimi občinami se nadejamo lahko organizirajo skupne akcije, združujejo sredstva in ustanavljajo druge oblike medsebojne pomoči.«

»Kaj menite o poglavju, ki govori o zadovoljevanju skupnih potreb občanov?«

»Mislim, da je prav, če pojasnim, da tu občina ne more prevzeti obveznosti, ki jih ne bo mogoče uresničiti. V osnutku je navedeno, da bo pospeševala stanovanjsko izgradnjo, ne pa da bo vsakega občanu oskrbevala stanovanje, ker tega ne bi mogla izpolniti. Občina se nadalje obvezuje, da bo zagotavljala in dajala posojila za gradnjo stanovanj, da bo v ta namen pospeševala združevanje

sredstev in spodbujala delovne organizacije, da bodo same gradile stanovanja za svoje delavce.

Največji del tega poglavja je namenjen komunalni dejavnosti, ker se tu najbolj kažejo potrebe našega občana. Volivci so s tega področja poslali komisiji še veliko dodatnih pripomb.«

»Kaj pa šolstvo in prosveta?«

»Osnovno šolstvo je v osnutku najboljše obdelano, premalo pa je govora o srednjih šolah in predšolskih ustanovah. Komisija je prejela več dobrih predlogov, ki jih bo naknadno vključila v statut. Pomankljivo sta obravnavana tudi izobraževanje odraslih in vloga delavske univerze. Telesna kultura in šport imata v statutu zagotovljeno ustrezno mesto in v zvezi s tem ni bilo posebnih pripomb.«

»Ali poglavje, ki govori o odnosih med gospodarskimi organizacijami in občino, kaj omenja sodegovornost občinske skupščine za razvoj gospodarstva in proizvodnih sil v občini?«

»V osnutku je to poglavje pomankljivo obdelano in komisija je nekatere stvari celo namerno opustila, da bi dobila kar največ predlogov iz delovnih organizacij. V statutu je v glavnem res omenjena samo nadzorna vloga občine nad gospodarstvom in v delovnih organizacijah, ne pa tudi njene dolžnosti. Pričakovali smo precej dopolnitev iz posameznih delovnih kolektivov, a jih prav za to poglavje ni bilo mnogo. Komisija bo morala še sama ta del bolje obdelati.«

»Kako bi na kratko strnili vaše mnenje o statutu brežiške občine?«

»Statut, kakršen je zdaj po javni razpravi, je gotovo realen odraz stanja v občini, ki hkrati nakazuje njen nadaljnji gospodarski in družbeni razvoj. S tem pa še ni rečeno, da ga ne bo treba dopolnjevati.«

J. Teppey

Manjši dogon prašičkov

Na sobotni brežiški sejnem za prašiče je bilo pripeljanih 935 prašičkov. Manjših so prodali 720 po 750-800 din kilogram živih tečajev, večjih pa je bilo prodanih le 25, in sicer so najdražji veljali 330 din kilogram.

Obiščite klubske večere v Brežicah

Klub v Brežicah je končno le zaživel. Program posameznih večerov je pester in privabil bo ljudi z najrazličnejšimi interesi. Klubski prostor v Prosvetnem domu je odprt vsak dan razen ponedeljka in srede od 17. do 22. ure. Ob nedeljah ga odpro že ob 16. uri.

Torki in petki so običajno namenjeni šahistom. Po 20. uri so na sporedu organizirani klubske razgovori. Za ples je določen četrtek. Obiskovalci kluba imajo na razpolago televizor, radioaparati, časopise in revije. Ljubitelje klubskega življenja seznanjamo s programom prireditvev in razgovorov v aprilu.

Torek, 3. aprila: Naš turizem. Petek, 10. aprila: Simon Jenko (program pripravljajo gimnazijci). Petek, 17. aprila: Razgovor o dramski dejavnosti. Petek, 24. aprila: Gostovanje kluba Celuloze Videm-Krško. Torek, 28. aprila: Razgovor o zunanjepolitičnih dogodkih.

LJUDSKA POTROŠNJA obnavlja trgovski lokal v Brežicah

Trgovsko podjetje Ljudska potrošnja v Brežicah je ta teden začelo obnavljati trgovino z živili in pohištvo v središču mesta. Lokal bodo povečali za 150 kvadratnih metrov, ga sodobno opremili in napeljali vanj centralno ogrevanje. Delo bo potekalo v etapah, ker trgovine ne morejo zapreti. V Brežicah že tako primanjkuje špecerijskih trgovin, zato prodaja ne sme biti prekinjena. Proračunska vrednost za gradbena dela in opremo nove trgovine je 30 milijonov dinarjev. Lokal bo obnovljen do konca maja.

Promet se bo v novourejeni trgovini povečal predvidoma za 30 odstotkov. Število zaposlenih bo ostalo pri starem. Večjo prodajo si obetajo predvsem zaradi funkcionalnejše povezanosti prostorov.

RUDNIK GLOBOKO: »Zastareli notranji transport podražuje proizvodnjo«

Za izobraževanje vsako leto več sredstev — Še letos pričakujejo prehod na 42-urni delovni teden

Rudnik Globoko povečuje letošnji plan za 10 odstotkov. Lanska realizacija je znašala 144 milijonov dinarjev. Letos nameravajo povečati izkop peska, kar bodo dosegli ob boljšem delovnem učinku. V Rudniku Globoko kopljejo razen peska še glino, pred leti pa so pridobivali tudi premog. Kopanje premoga so opustili, ker ni bilo donosno. Povpraševanje po glini in pesku je veliko. Podjetje dela v pogodbenem sodelovanju s Kremenom iz Novega mesta, katerega oskrbuje s peskom. Potrošniki glinice so šarmotarne. Njihove zmogljivosti se širijo, zato želi delovni kolektiv rudnika, da bi tudi njihovo podjetje na račun večjega povpraševanja po glini prišlo do možnosti za ureditev pomožnih obratov (za sušenje in žganje glinice).

V Rudniku Globoko dela 108 ljudi. Delovne sile, ki bi bila sposobna za delo v rudniku, primanjkuje. Za usposabljanje članov kolektiva vsako leto namenijo precej sredstev. V tečajih v podjetju so usposobili 39 kvalificiranih in 64 polkvalificiranih delavcev. Po letu 1960 so poslali v dveletno nadzorno rudarsko šolo v Ljubljani enega visokokvalificiranega in dva kvalificirana kopača. Program štipendiranja imajo sestavljen in v njem predvidevajo le šolanje članov kolektiva. S tem se bo izognili

stanovanjskemu problemu. Dva člana kolektiva bodo poslali v nadzorniško šolo, enega na visoko tehniško šolo za obratnega inženirja, enega na tehniško srednjo šolo — oddelek za rudarstvo, dvema pa bodo omogočili dopisno šolanje na ekonomski srednji šoli. Do leta 1970 bodo potrebovali za izobraževanje približno 4 milijone dinarjev, ki jih bodo ustvarili sami.

Proizvodno Rudnika Globoko podražuje zastarel notranji transport. O tem že dalj časa razmišljajo. Za rešitev je predvidenih več variant. Z mehanizacijo transporta bodo zmanjšali tudi število oziroma stopnjo poklicnih obolenj. Boleten, ki ogroža zdravje globoških rudarjev, je silikozna. Še letos

nameravajo zgraditi novo obratno poslopje, v katerem bodo slačilnice, umivalnice, soba za reševalno moštvo, prostor za prvo pomoč in tehnična uprava. Namen gradnje je torej predvsem ta, da bi delavcem nudili čim ugodnejše higienske pogoje in poskrbeli za uspešnejšo zaščitno službo. Ta investicija bo veljala približno 15 do 16 milijonov dinarjev.

Rudnik Globoko je v občini Brežice verjetno edino podjetje, ki mu uvedba skrajšanega delavnika ne bo delala težav. Komisija je ugotovila, da je način dela takšen, da zadnja ura že sedaj ni bila izkoriščena. Vse kaže, da bodo za skrajšan delavnik zaprosili še letos. Jt.

Spet nagradno žrebanje za potrošnike

Ljudska potrošnja Brežice že drugič prireja nagradno žrebanje za svoje potrošnike. Udeležiti se ga lahko vsak kopec, ki nakupi v eni izmed poslovalnic Ljudske potrošnje za pet tisoč dinarjev ali več. Za vsakeh pet tisoč dinarjev kupljene vrednosti bo dobil nagradni kupon, ki bo veljal kot srečka za udeležbo pri žrebanju. Če bo kupil na primer predmet vreden 20.000 dinarjev, bo zato prejel štiri kupone. Pri zadnjem žrebanju kupci te možnosti niso imeli.

Izžrebanci bodo tokrat prejeli denarne nagrade in bodo lahko izbrali po željah.

Zrebanje bo v drugi polovici maja v prosvetnem domu in bo združeno z zabavnim programom. Razpisanih je 100 nagrad po pet tisoč dinarjev, 50 nagrad po deset tisoč dinarjev, 10 nagrad po dvajset tisoč dinarjev, pet nagrad po 30 tisoč dinarjev in po ena nagrada za 40.000 dinarjev, 50.000, 60.000, 80.000 in za 100.000 dinarjev.

S POSVETOVANJA KOMUNISTOV IZ BREŽIŠKE, KRŠKE, SEVNIŠKE IN LAŠKE OBČINE

Potrebno predkongresno razpravljanje

V Vidmu-Krškem so se v ponedeljek, 30. marca, zbrali na predkongresnem posvetovanju komunisti iz brežiške, krške, sevniške in laške občine. Med njimi so bili odgovorni delavci iz gospodarstva in družbenih služb ter predstavniki občinskih skupščin. Posvetovanju o aktualnih družbeno-ekonomskih problemih Posavja in občine Laško so prisostvovali: član CK ZKS France Klimovc-Ziga, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Riko Jerman ter predstavniki okrajnega komiteja ZK, okrajne skupščine in okrajne Gospodarske zbornice Celje.

Uvodno besedo je imel Jože Marolt, predstavnik okrajnega komiteja ZKS Celje. Nakazal je vrsto perečih vprašanj, o katerih naj bi spregovorili udeleženci. Med najvažnejšimi vprašanji je naštel problem standarda, premajhno izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti, nerazvito samoupravljanje, nizko akumulativnost gospodarstva zaradi majhne proizvodnje, pomankanje strokovnih kadrov, neizdelana merila za delitev osebnega dohodka, neutemeljeno investiranje na račun življenjske ravni delovnega človeka, majava zasnovano kmetijsko politiko in drugo.

Razprava se je v glavnem omejila na

ekonomske probleme in delno tudi na težave v šolstvu in zdravstvu, ki izvirajo iz slabe materialne osnove posameznih občin. Diskutanti so odkrito spregovorili zlasti o težavah v svojih delovnih organizacijah oz. občinah in izrekli tudi več kritičnih pripomb na račun pogojev gospodarjenja in sistema nasploh.

Vlado Trampuž, direktor Celuloze, Videm-Krško, je v razpravi poudaril, da je treba zaostri odgovornost posameznika do družbe in družbene lastnine. Probleme »standarda moramo reševati predvsem z zmanjševanjem investicij, ki žal še marsikdaj nosijo politično obeležje in ekonomsko niso utemeljene. Saj imamo npr. podjetja v izgradnji, ki že zdaj delajo elaborate za razširitev, da bi bila rentabilna. Za nepravilno naložene investicije mora nekdo odgovarjati in odgovarjal bo, če bomo zahtevali od ljudi več odgovornosti. Tov. Trampuž je nadalje poudaril, da naš gospodarski sistem ni dovolj uskladen s težnjami, da je človek na prvem mestu. Spregovoril je tudi o težavah pri nabavi surovin za celulozo, o dirigiranih cenah, o izvozu, o odkrivanju notranjih proizvodnih rezerv ter delitvi dohodka.

Diskutantka iz Sevnice, ki dela v službi družbenega knjigovodstva, je kritizirala počasno pot k samoupravljanju v bančni stroki. Sprašuje se, zakaj služba družbenega knjigovodstva še nima statuta, zakaj so vsi pravilniki in drugi predpisi le začasní in zakaj celo predlog novega zakona o bankah predvideva še dobršno mero centralnega urejanja posameznih zadev.

O problematiki v gozdarstvu je kritično spregovoril Ivan Videnič, direktor Kmetijsko-gozdarskega podjetja Brežice. Dejal je, da gozdovi močno izžrpani in da je njihova površina izkoriščena le 28-odstotno, torej manj kot tretjina. Za pogozdovanje so potrebne dolgoročne investicije, ki jih podjetje samo ne zmore, čeprav nalaga v ta namen precej svojih sredstev. Obnova gozdov je naloga celotne družbe. Omenil je tudi nestimulativne cene in nenačrtno planiranje predelovalne industrije. Perspektivnega plana ne bi smeli kar tako obiti, kajti če ne upoštevamo njegovih smernic, ga ne potrebujemo.

Tov. Videnič se je dotaknil tudi problemov v kmetijstvu, ki so slični v Brežicah in v Vidmu-Krškem. Predlagal je širše reševanje teh vprašanj v obliki poslovnega sodelovanja. Območja

BREŽIŠKE VESTI

programski. Da pa nismo popolnoma uspeli, sodimo po posameznih predlogih, ki jih bo skušala komisija naknadno vnesti vanj. Gospodarski in družbeni razvoj občine usmerjajo perspektivni načrti in letni družbeni plani. Prvotno smo v statutu namenili prvo mesto kmetijstvu, drugo turizmu in šele tretje industriji, nakar smo se odločili za drugačno prioriteto. Osnovno načelo gospodarskega in družbenega razvoja občine je pospeševanje industrializacije. Statut pravi, da je treba uvajati tiste panoge industrije, za katere so ugodni naravni in drugi pogoji. To pojasnilo je pomankljivo in treba bo jasneje povedati, da računamo predvsem na predelovalno industrijo kmetijskih proizvodov. Izkoriščati bomo morali tudi vse zmogljivosti obrtnih delavnic, med katerimi imajo nekateri obstoječi obrati prav lepe razvojne možnosti.

Statut nadalje predvideva pospeševanje kmetijstva in gozdarstva, vendar tudi tu ne omenja nič konkretnega. Menim, da bomo morali dodati, da pridejo za našo občino v poštev živinoreja, vinogradništvo in sadjarstvo.

SPODNJE

Statut – obvezen priročnik za delo

31. marca je bila v Sevnici razširjena seja občinskega odbora SZDL. Na dnevnem redu je bila razprava o pripombah na osnutek občinskega statuta in analiza zborov volivcev.

Obisk zborov o statutu je bil slabši kot obisk zborov volivcev o družbenem planu. Na zadnjih zborih je bilo prisotnih 12 odstotkov volivcev, v razpravi pa jih je kljub temu sodelovalo 400. Tu niso mišljene samo razprave na zborih, ampak tudi obravnava statuta v političnih aktivih, na seminarju prosvetnih delavcev, v delovnih organizacijah in drugod.

Največ spreminjavalnih predlogov so izrekli volivci v zvezi s krajevnimi skupnostmi. Člani plenuma soglašajo s tem, da je treba ustanovljati krajevnih skupnosti bolj prepustiti občanom, ne pa že v statutu določati zanje stroge meje. Vrsto pripomb so volivci imeli k referendumu. Osnutek statuta predvideva referendum v dveh primerih: za razpis ljudskega posojila za urbanistični načrt. Po in za urbanistični načrt. Po predlogih občanov in plenuma naj bi urbanistični načrt sprejemala občinska skupščina, ker so osebni interesi ponekod še zelo živi in vplivni. Zaradi tega bi lahko marsi-

kraj nastala velika gospodarska škoda.

Občani so nadalje predlagali, naj bo občinski praznik vsako leto 12. novembra, in ne 11. novembra, kot predvideva statut. Predlog so utemeljili s tem, da je bila na ta dan akcija osvoboditve zapornikov, ki jo je izvedel Dušan Kveder. S poglavjem o obveznostih občine za zadovoljevanje skupnih potreb občanov so bili volivci v glavnem zadovoljni, vendar so poudarili, naj bi občinska skupščina te obveznosti res izvajala v praksi.

V zaključkih priporoča plenum občinski statutarni komisiji, naj se čimprej sestane in dopolni statut s pripombami, izrečenimi na plenumu in na zborih. Statut je nato treba natisniti in ga razdeliti občanom. Vsako gospodinjstvo naj bi prejelo po en izvod. Člani plenuma so še posebej opozorili na to, da bi se določbe statuta resnično izvajale.

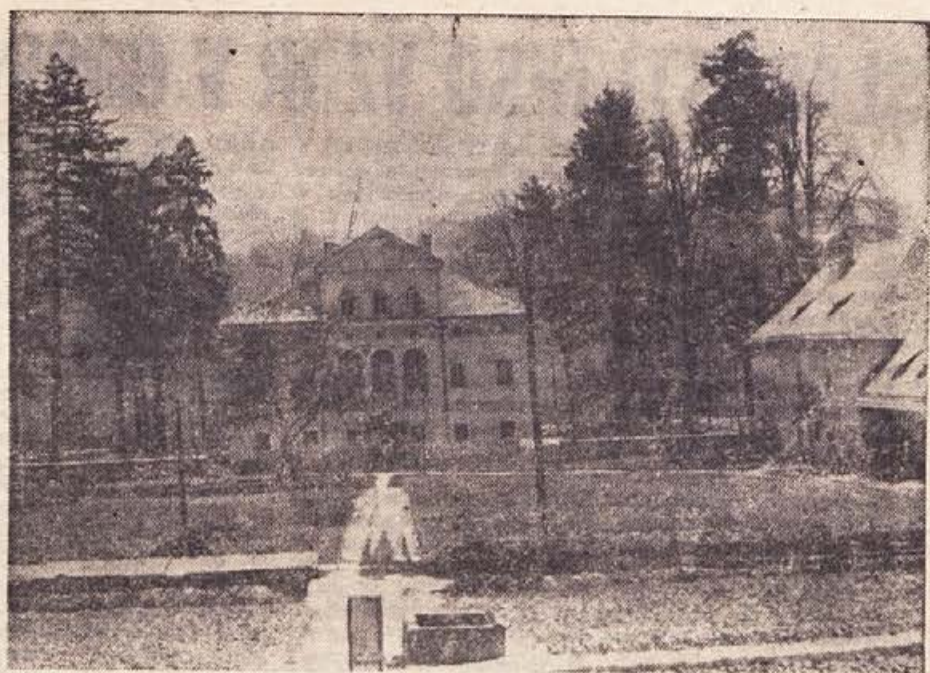
—EY

Socialistična zveza povečuje članstvo

Delo Socialistične zveze v občini Brežice je zelo razgibano. Njen vpliv je bilo čuti pri vseh političnih in drugih akcijah v preteklem letu; pri ustavnih razpravah, pripravah na volitve, pri akciji za posojilo Skopju in drugih manjših nalogah. Napredovale so tudi krajevne organizacije in podružnice. Te organizacije se vsepovsod zavzemajo za korist občanov in so zato postale res njihove organizacije.

Uspehi bi bili prav gotovo še boljši, če bi bilo v njihovih vrstah včlanjenih več ob-

čanov. Članstvo bodo skušale v naslednjih mesecih organizacije in podružnice še povečati in doseči vsaj okrajno povprečje. V občini Brežice, ki ima 17.447 volivcev, je včlanjenih v Socialistično zvezo delovnega ljudstva le 9.231 volivcev ali 52 odstotkov. Po številu članstva v Socialistični zvezi je občina Brežice na predzadnjem mestu v okraju. V občini Sevnica je v Socialistični zvezi 66,2 odstotka vseh volivcev, v občini Laško 71,3 odstotka in v Velenju 78 odstotkov. Treba se bo torej potruditi, da se bo občina Brežice približala sosednjim.

To je dom počitka na Impoljci: miren in navidezno brez življenja. Toda življenje je kljub temu. Vzklilo bo, ko bo odlezel sneg. Takrat bodo prišli ven tudi starčki in starke, ki preživljajo tu večer svojega življenja. Sedli bodo na klopec v parku pod košatimi smrekami in počivali. Življenje v naravi jim bo spet vrnilo voljo in moči...

Mir in počitek na večer življenja

Ob cesti, ki pelje iz Sevnice po desnem bregu Save proti Krškemu, je Impoljca. Pešec iz Sevnice pride semkaj v dobri uri, ne da bi se preveč dvizal.

Impoljca je znana širom po Sloveniji. Za narava, sredi katere je naselje, je sama po sebi zanimiva in mikavna, tako da bi se ob morebitni ureditvi tistega »najosnovnejšega« tu lahko razvnel turizem. Vendar pravi turist sem le redko zaide, morda samo mimogrede. Pogosteje prihajajo na Impoljco navadni popotniki. To so svojci, znanci in prijatelji ostarelih in onemoglih ljudi, ki so tu v posebnem domu.

Dom onemoglih oziroma dom počitka na Impoljci že več let sprejema ostarele in onemogle ljudi. Vsako leto pa je življenje tu lažje, bivanje udobnejše; vse to obeta biti še boljše.

V domu je trenutno 90 ljudi; 54 moških in 36 žensk. Povprečna starost oskrbovancev je med 65. in 70. letom. Največ oskrbovancev je iz krške občine (26), takoj za njo pa je sevnška občina (22); iz brežiške, ljubljanske, kočevske in drugih občin jih je manj. Vsi oskrbovanci razen štirih dobivajo občinske podpore, ki se skladajo s povprečnimi življenjskimi stroški v domu. Oskrbi dan velja okrog 600 dinarjev. Življenjski pogoji se še izboljšujejo.

Ko človek obišče te ljudi

in se sprehodi po njihovem novem domovanju, z zadovoljstvom ugotavlja, da je primerno poskrbljeno za stare in onemogle državljane. V vsaki sobi je kaj posebnega: od cvetlic do papirja in karnarčkov, sicer pa radijski sprejemniki, slike, časopisi, revije in podobno. Za razvedrilo. To je povsem razumljivo, saj pravijo tudi v upravi: »Vsa skrb, vse naše prizadevanje je namenjeno ljudem, ki so v tem domu našli svoj drugi domači kotiček. Če je kaj vredno omenjati, je to naš smoter, da bi oskrbovancem na jesen njihovega življenja nudili vse, kar je v naših možnostih. Veliko krivico bi jim napravili, če jim življenja ne bi olajšali.«

In kako si zamisljajo, da bi dom še boljše uredili?

Predvsem bi radi dobili centralno kurjavo, ker porabijo zdaj za kurjavo letno 1.200.000 dinarjev. To za zavod s samostojnim financiranjem, kar je dom, ni majhen izdatek. Centralna kurjava bi precej spremenila način življenja v domu, če lahko tako rečemo. Ne le da bi bile vse sobe (spalnice in jedilnica) zmerno ogrevane, ampak bi dobili poleg tega še okrog 1000 litrov tople vode — toploto bi porabili tu za sušenje perila v sušilnici s toplim zrakom. Povsem gotovo je, da bo prizadevanj kolektiv doma na Impoljci ob primernejši pomoči družbe to le mogoče urediti. Do 1. maja letos bo v jedilnici zgrajena čajnica, ki bo veljala okrog 500.000 dinarjev.

Se marsikaj ni tako, kot bi moralo biti, pa vendar: izboljšave se obetajo. Tako bo prenekatere soba, kjer pod preperera, kmalu dobila podoliti, tam, kjer še ni zavese, pa jih bodo v kratkem

namestili. Vse zavoljo tega, da bi se oskrbovanci res udobno počutili!

Kmalu bo pomlad. Takrat se bodo v parku okrog doma na Impoljci pojavile klopi vseh barv. Na njih bodo sedeli starčki in starke in opazovali življenje okrog sebe. Živo bo tudi na njivah in vrtovih, ki jih ima dom. Na njih pridelajo krompir, solato in druge pridelke. To je dobrodošlo za domsko kuhinjo, ki poskuša oskrbovancem vedno ustreči z izbranimi in okusnimi jedmi. Obdelovalnih površin ima dom 2,5 ha. Razen tega ima svoj hlev z dvema kravama (za mleko) in več prašičev. Kolektiv pa bi rad še več. Rad bi postal »ngodvisena«.

Očitno je in na mestu, da je postala velika stavba na Impoljci zatočišče ostarelih in onemoglih. Tu je mir, tu je dovolj časa in prostora za počitek, ki so ga na večer svojega življenja premnogi potrební. Zaslužili so ga.

Ivan Zoran

Kovinske delavnice naj bi se združile

Občinska skupščina v Sevnici je dala pobudo za ureditev vprašanja, kako v občini rešiti kovinsko stroko. Kovinske delavnice so namreč razmetane po raznih delovnih organizacijah in še majhno samostojno kovinsko podjetje imajo. Tako imajo lastno kovinarsko delavnico Kmetijska zadruga, Mizarška zadruga, Kopitarna in Jugotanin. Kadri in osnovna sredstva, oboje je razdrobljeno, zato meni občinska skupščina, da bi se vse te sile združile v eno podjetje, ki bi v bližnji prihodnosti zaposlovalo 50 do 60 delavcev.

Novice iz Šentjanža

Nečavno tega so v Šentjanžu pokopali 17-letnega Toneta Cvelbarja iz Gomile, ki ga je doletela smrt pod kolesi lokomotive v Zidanem mostu, ko se je vračal s strokovnega tečaja. Mirnega in delavnega Toneta bomo močno pogrešali!

29. marca je v Krmelju gostovalo prosvetno društvo iz Brestanice z dramo »Globoko so korenine«. Vloge so bile dobro odigrane, gledalce je motila le pretih izgovorjava.

Tudi v Šentjanški dolini je

gripa močno razsajala. Skoro ni bilo gospodinjstva, kjer ne bi zbolel vsaj en član družine, vendar smrtnih primerov razen pri starejših ljudeh ni bilo. Za vso skrb v tej bolezni se lepo zahvaljujemo zdravniku dr. Stefanu Humarju.

Izredno slabo vreme močno zavira delo na poljih in vinarstvih. Ljudje so zaskrbljeni glede letine, saj so imeli drugo leto ob tem času že vse glavno delo opravljeno, letos pa še trt niso mogli obrezati.

L. P.

V Loki že 252 članov Rdečega križa

Pred nedavnim je imel občni zbor krajevna organizacija RK v Loki pri Zidanem mostu. Udeležba članstva ni bila zadovoljiva, pač pa so bili prisotni zastopniki nekaterih množičnih organizacij in tajnik RK Sevnica tov. Mešiček.

Iz poročil je bilo razvidno, da je bil letni delovni načrt povsem uresničen. 16 članic je obiskovalo tečaj za prvo pomoč in nego bolnika, junija pa je RK v Loki počastil 100-letnico mednarodnega RK z mladinsko igro. Ob tej priložnosti so bile izročene trem

naseljem omarice za prvo pomoč.

Zadnja krvodajalska akcija ni tako uspela kot smo pričakovali, zato smo že zdaj začeli zbirati prijave za letošnjo akcijo. Organizaciji je uspelo pridobiti tudi nekaj novih članov, tako da vključuje že 252 ljudi.

V razpravi so pohvalili delo tajnika RK v Loki, na katerem je slonelo največ dela. Upravni in občinski odbor sta predlagala priznanje za njegovo 12-letno delo v tej organizaciji.

Na občnem zboru si je RK zadal nalogo pomagati občanom na Radežu, da bodo končno dobili vodovod. S prostovoljnimi delom jim bo prišlo na pomoč tudi mladinski aktiv v Loki. Med drugim so sklenili tudi, da bodo med letom organizirali posvete članstva v nekaterih naseljih, posebno pa v Račici in na Bregu; v teh dveh krajih bodo še letos dobili omarice za prvo pomoč. Po uspelem občnem zboru je bila skromna pogostitev.

I. P.

S. Sk.

Kaj pravijo na Bučki

Tukajšnji prebivalci nimajo nobenega pravega razvedrila, zato močno pogrešajo potujočega kina iz Sevnice, ki jih je večkrat obiskoval. Ljudje želijo, naj bi se sevniki potujoči in tajnik RK Sevnica tov. Mešiček.

predstave v sosednjem Skočjanu.

Krajevni odbor SZDL Bučka je na zadnji seji razpravljal o Vajsovi žagi v Dolenjih Raduljah, ker se ljudje pritožujejo nad poslovanjem. Sklenjeno je bilo, naj žaga še nadalje obratuje, žagar pa naj vestneje kot doslej opravlja svoje delo.

Za nekaj let smo se pritoževali glede domače trgovine, pred kratkim pa je bilo domenjano, da bo poslej delovala v sklopu kmetijske zadruge Sevnica. Upamo, da se bo tako izboljšala preskrba s kmetijskim reprodukcijskim materialom.

Matični urad Studenec

Rojstev v marcu ni bilo. — Pokrop ni bilo. — Umrli so: Matija Mavrič, vojni invalid iz Studenca, 74; Mišel Ratajc, preužitkar iz Rovišč, 81; Ana Mikar, gospodinja iz Hudaga Brezja, 65; Terezija Mencin, kmetovalka iz Male Hubajnice, 77; Joža Levstik, kmet iz Studenca, 85; Marija Omerzu, oskrbovanka Doma počitka Impoljca, 79; Terezija Blatnik, gospodinja iz Gornjih Orel, 61.

od Radeč do Sotle naj ne bi prekinjale občinske meje. Tu ne gre za združevanje občin oz. združevanje podjetij, ampak le za enotno in načrtno gospodarjenje na tem geografsko povezanem predelu.

Podpredsednik občinske skupščine Brežice Franc Bukovinski je razpravljal o kadrovskih težavah na posavskem področju. Posamezne občine v kadre sorazmerno precej investirajo, vendar nimajo možnosti, da bi jih zaposlile. Ko bi se štipendist po končanem študiju moral vrniti v domačo občino, ta zanj ni več privlačna. Pogoji, ki mu jih nudijo drugod, v razvitejših podjetjih in občinah, so bolj vabljivi in večina se zaposli tam, kjer več nudijo. Tako so nerazvite občine nehote rezervoar kadrov za razvitejše predele.

Drugi problem, s katerim se vsak dan srečujemo, je koncentracija kadrov v večjih mestih, v raznih institutih, zbornicah, združenjih in podobno. V občinah pa sedijo na odgovornih mestih nestrokovnjaki in usmerjajo njihov gospodarski razvoj. Tako npr. občinska skupščina Brežice na večkratni razpis ne dobi inženirja agronoma, kljub temu da jih ni tako malo. Če bi visokokvalificirane strokovnjake imeli tudi v operativni, pri praktičnem vodenju gospodarstva, bi to pomenilo za vsa nasveta območja mnogo hitrejši napredek. Težave nastopajo tudi pri štipendiranju, kajti občine bodo ob sedanjih pogojih gospodarjenja le težko zagoto-

vile študentom eksistenčni minimum 18.000 din, ko so celo prejemki zaposlenih delavcev nižji.

Tov. Milan Šepetave, predsednik občinske skupščine Brežice, je opozoril na neskladnost zakonskih predpisov, ki povzročajo težave pri podružbljanju kmetijskih površin. Zadruga ima npr. za odkup zemlje določeno ceno, zasebnik pa jo lahko nakupi po prosti ceni. Razumljivo je torej, da to otežuje odkup. Tov. Šepetave je tudi omenil, da so odkupne cene za zemljo preniske. V razpravi je med drugim dejal, da uživajo občinske skupščine marsikdaj precejšnjo podporo tiska, kajti za mnoge akcije oz. zbiranje sredstev (samoprispevkov občanov) se odločajo le zaradi teže finančne situacije.

O kmetijstvu sta obsežno razpravljala še upravnik kmetijske zadruge Videm-Krško Stane Nunčič in upravnik sevnške kmetijske zadruge Rudi Gimperšek. Kmetijstvo zaostaja v splošnem razvoju, proizvajalca je majhna in akumulativnost izredno nizka. Vse to povzroča nestalnost na tržišču. Krivdo za takšno stanje nosijo nedvomno tudi subjektivne sile, ki se premoalo zavzemajo za večjo proizvodnjo, za modernizacijo, za strokovno zasedbo delovnih mest in uveljavitev samoupravljanja. Med objektivne vzroke pa sodi predvsem nedograjnost kmetijskih objektov, pomanjkanje mehanizacije in stanovanj za strokovnjake.

Težave nastajajo tudi pri podružbljanju

nju kmetijskih površin, pri programiranju, ki naj bi bilo za posavski bazen v prihodnje bolj načrtno in enotno. Potrebno je torej sodelovanje. V razpravi sta oba diskutanta razpredla še mnogo zanimivih misli in predlogov, s katerimi bomo bralce seznanili v eni izmed prihodnjih števil.

V razpravi so diskutanti govorili še o težavah pri uvajanju 42-urnega delovnega tednika, o materialnih problemih šolstva in zdravstva, o izorpanosti zalog v rudnikih Senovo in Laško, o razvijanju samoupravljanja, o nagrajevanju in številnih drugih zadevah.

Tov. Riko Jerman je v razpravi povzel najznačilnejše gospodarske probleme oz. skupine problemov, ki jih srečujemo pri vsakdanjem delu, in deloma tudi odgovoril diskutantom na nekatere njihove pripombe.

Zaključno besedo je imel tov. Kimovec, ki je naglasil, da posvetovanje v Krškem šele odpira dolgo verigo predkongresnih razprav. V njih naj se komunisti kar najbolj angažirajo in realno ocenijo vse, kar je v naši družbi dobro, in tudi vse tisto, kar ni v redu in je treba izboljšati in spremeniti. Tov. Kimovec je tudi opozoril na to, da v razpravi ni nihče spregovoril o moralnih odnosih, to je o odnosih, ki se manifestirajo v organih delavskega samoupravljanja, čeprav bi ob obilici gospodarskih težav teh stvari ne smeli zanemariti.

JOZICA TEPPEY

SLABOSTI NISO VZOR V GOSPODARJENJU

Nedeljska konferenca komunistov, ki so zaposleni v industriji, rudarstvu in gradbeništvu črnomaljske občine, je opozorila na dobre in slabe strani gospodarjenja v podjetjih in v občini sploh ter posebej obravnavala delo samoupravnih organov in osnovnih organizacij Zveze komunistov. Med drugim je bilo poudarjeno, da morajo komunisti usmerjati svojo aktivnost v izkoriščanje notranjih rezerv gospodarskih organizacij, proučiti vprašanje nagrajevanja po delu, predvsem pa vplivati na smotrno investiranje. Konferenca je menila, da je treba hkrati s tem krepiti vlogo samoupravnih organov, ekonomskim entitam pa zagotoviti takšno materialno osnovo, da bodo lahko začele. Celotna razprava je bila v duhu smernic za VIII. kongres ZKJ.

Za razpravo na nedeljski konferenci so služili nekateri važni rezultati gospodarjenja v podjetjih. Tako velja za vso industrijo črnomaljske občine, da je do zdaj slabo izkoriščala osnovna sredstva. Med najslabšimi so bili podjetja »Beita«, rudnik Kanžarica in »Belsada«, kjer je dal dinar, naložen v osnovnih sredstvih, 0,50, 0,47 in 0,15 dinarja osebnega dohodka. Vse to potrjuje, da investicijski dinar ni dal ustrezne proizvodne vrednosti. Zdej se je treba vprašati, zakaj ne. Deloma je odgovor zelo kratak: zaradi neizgrajenosti industrije.

Podjetja nimajo pravih razvojnih konceptov. Investicijski načrti so slabo preštudirani. Da je to res, dokazuje primer: nov stroj, ki ga je podjetje nabavilo, da bi moderniziralo strojni park, leži včasih leto in več v zaboju. Če bi v podjetju vprašali zakaj, bi dobili navadno takde odgovor: ker čaka stroj na kompletno strojno linijo, ker ga nihče ne želi uporabljati (ali pa ne zna), ker še ni

ustreznih surovin itd. Kakšna bi bila naloga komunistov v takem podjetju, morda ni treba posebej naglašati. Toda komunisti do zdaj marsikje niso odigrali ustrezne vloge. Če se je že slišal njihov glas, pa so zadržjo besedo prepustili organom izven podjetja.

Dva primera povesta, da so komunisti ubrali pot najmanjšega odpora, ko so ugotovili, da je za slabo gospodarjenje kriv direktor. »Občina ga je postavila, občina naj ga odstavi,« se je glasil njihov odgovor. V istih dveh primerih delovna kolektiva nista nič vedela, za kaj gre, vse dotlej, dokler ni prišel »akt o odstitviti«. Kakšno je bilo obveščanje v teh kolektivih, je jasno. Kakšno je bilo prizadevanje slihernega zaposlenega, je tudi jasno. Nič čudnega ni, da podjetje »ugotovi«, da je imelo lani za toliko in toliko odstotkov nižjo storitnost, nižjo proizvodnjo. Komunisti ukrenili pri vsem tem, pa je dovolj razvidno iz samih dejstev.

Komunisti so nadalje ugo-

tavljali, da se proizvodni stroški ne znižujejo, ampak celo zvišujejo. Na postavljeni »Zakaj?«, je odgovor malo daljši. Prav gotovo ga je treba iskati v naslednjem: v neizkoriščenosti notranjih rezerv, v slabem proizvodnem konceptu in preslabo preštudiranih potrebah trga, vplivu etapne investicijske politike ter slabi kadrovske zasedbi. Če k temu dodamo še nezainteresiranost delavcev v tistih kolektivih, kjer ni obveščanja in spodbudnega (pravičnega) nagrajevanja po delu, smo bržčas dobili vse potrebno za oblikovanje odgovora.

Skodljivost etapnega investiranja je v več primerih očitna, zato so se komunisti spraševali, ali ne bi naposled kazalo napraviti red. Ta red si zamišljajo tako, da naj bi

NOVICE ČRNMALJSKE KOMUNE

podjetja ne investirala samo v zidove in opremo, ampak tudi v kadre. Strokovni kadri so pereč problem vseh industrijskih podjetij. Vrsta negativnih pojavov v gospodarskih organizacijah je izbruhnila prav zato, ker so vodilni marsikje (iz ljubosumnja?) podcenjevali vlogo strokovnjakov. Vse to pa v nemajhni meri vpliva na razne podrazitve (predvsem izdelkov), spričo katerih se možnosti, da bi podjetja ugodno plasirala svoje proizvode na zunanem tržišču (izvoz), zmanjšujejo. Zategadelj so lani izvozila podjetja kar 45 odstotkov manj kot leto dni prej!

Razumljivo je, da v takih okoliščinah ni treba pričakovati izboljšav v življenjski ravni občanov, zakaj podjetja, ki bolehalo za vsemi temi nepravilnostmi, niso sposobna dati dinarja več za standard. Dokler ne bodo rešena vprašanja, o katerih je bilo prej govora, še zlasti, dokler ne bo prišlo do izraza delav-

sko samoupravljanje, je tudi kaj težko pričakovati, da bi se izboljšali osebni dohodki zaposlenih. To pa se ne da urejati administrativno. Če ni ekonomskih pogojev, tudi spodnje meje osebnih dohodkov (25.000 dinarjev) ne bo možno doseči. Tu bi se morali zavzeti komunisti in opozoriti na vse tiste momente, ki so bistvenega pomena tako v proizvodnji kot v odnosih.

Komunisti v organih samoupravljanja (tu so zastopani 80-odstotno!) so pokazali tu in tam preveč strpnosti, čeprav je bila njihova naloga znana in razumljiva. Premalo odločni so bili zlasti v večjih podjetjih, kjer so večje osnovne organizacije ZK. Konferenca jim je zato naložila nalogo, da se morajo večkrat sestajati in obravnavati posamezna pereča vprašanja.

Vse to in še marsikaj, kar so obravnavali komunisti na nedeljski konferenci, je dokazalo, da decentralizacija gospodarjenja in upravljanja v gospodarskih organizacijah črnomaljske občine še ni takšna, kot bi morala biti. Prav gotovo tudi zato ne, ker napak in pomanjkljivosti ne rešujejo sproti. Komunisti niso imeli prav, ko so čakali, da so se napake kopičile in začele dušiti, oziroma ovirati razvoj. Zato so sklepi, sprejeti na konferenci, važno napotilo, kako delati v bodoče. Nedvomno pa so ti sklepi tudi tehten prispevek k predkongresnim razpravam.

Skoraj 600 deklet in fantov na območju občine Črnomelj in Metlika bo kmalu končalo šolsko obveznost in se napotilo na novo življenjsko pot. Kam? To vprašanje je pomembno, a tudi težko za otroke in starše. Marsikdo se niti ne zaveda, kako važna in težka je izbira poklica, saj si poklica ne izbiramo le za nekaj mesecev, temveč za vse življenje. Prepozno je odločati se zanj šele takrat, ko teče voda v grlo. V ta namen je Zavod za zaposlovanje delavcev v Črnomlju stopil v stik z vsemi šolami in s vsem območju in jim poslal program poklicne vzgoje. Tako naj otroci že v prvem razredu zvedo nekaj o poklicih. Seveda je poklicna vzgoja v nižjih razredih vzgoja v širokem pomenu besede. Važno je, da otroci spoznajo, da je poklic neobhoden, da pravilno vrednotijo umsko in ročno delo. Šele ko si otrok pridobi dovolj priložnostnega

MLADINA IN POKLIC

znanja o poklicih, se začne sistematično izpopolnjevanje njegovo znanje o poklicih. Že v šestem in sedmem razredu naj bi si bili otroci na jasnem glede področja, na katerem si mislijo izbrati poklic.

Zavod za zaposlovanje delavcev v Črnomlju je tudi letos izvedel anketo o poklicnih željah mladine za učence osnovnih šol, ki končujejo obvezno šolanje. Anketa je bila izvedena na osnovnih šolah v Črnomlju, Metliki, Dragatušu, Vinici, Adlešičih, Starem trgu, Podzemlju in Suhorju. Anketiranih je bilo 562 učencev (298 deklet in 264 fantov). Samo nekaj več kot polovica učencev (296 — 122 fantov in 174 deklet) končuje šolsko obveznost v osmem razredu. Od 266 učencev, ki končujejo šolsko obveznost v sedmem, šestem in celo v petem razredu, pa se jih je kar 133 odločilo, da bodo še obiskovali osnovno šolo. 52 odstotkov učencev iz osmih razredov se je odločilo, da bodo nadaljevali šolanje na srednjih šolah. Ostali učenci osmih razredov pa so se odločili za vaješke šole in za takojšnjo zaposlitev, nekaj jih bo ostalo doma ali pa se še niso odločili.

Veliko vprašanje so sredstva za nadaljevanje študija, saj je večina učencev v anketi odgovorila, da je glavna ovira za doseg poklica pomanjkanje sredstev. Zato je nujno sodelovanje štipenditorjev, šole in Zavoda za zaposlovanje delavcev. Zavod za zaposlovanje v Črnomlju je že začel zbirati podatke o štipendijah in prostih mestih za vaje. Da se bodo učenci še laže odločili za poklic, je Zavod organiziral tudi predvajanje kratkih filmov o poklicih in predavanje v zvezi s tem. Doslej smo obiskali osnovno šolo v Podzemlju in na Suhorju, obiskali bomo tudi še ostale šole.

D. T.

Črnomaljski sodniki so preobremenjeni z delom

Odkar se je občinsko sodišče preselilo iz Metlike v Črnomelj, so se bistveno izboljšali tudi pogoji za uspešno delo. V primerjavi s prejšnjimi leti se kriminaliteta na območju tega sodišča ni posebno spremenila, pač pa je zadnje čase vedno več kaznivih dejanj zoper čast in dobro ime. V letu 1963 je nekoliko poraslo tudi število kaznivih dejanj mladoletnih oseb. Zanimiva je ugotovitev, da delikventna mladina ne izhaja samo iz socialno ogroženih ali nepopolnih družin, temveč tudi iz na videz urejenega družinskega okolja, v katerem pa so se starši premalo zanimali za vzgojo otrok. Skrbstveni organi bi morali pazljiveje spremljati mladoletniško kriminaliteto, razen njih pa naj bi pri odpravljanju vzrokov za tako stanje še več storila tudi mladinska organizacija.

Pred belokranjskim sodiščem je vse manj tipičnih kmečkih pravn, ki so bile včasih značilne za zaostala področja, več pa je preživinskih sporov, katerim sodišče posveča vso pozornost in jih skuša kar najhitreje rešiti.

Posebnost pravn, ki se odvijajo na tem področju, predstavljajo zapuščinske zadeve, v katere so vpleteni Belokranjci, živeči v inozemstvu. Precej zapuščinskih postopkov pa se konča z dednim dogovorom, po katerem eden od dedičev prevzame zapuščino, ostali pa se deležu od povedo ali pa ga zahtevajo v drugi obliki.

Na območju občinskega sodišča Črnomelj deluje 9 poravnalnih svetov, ki so lani obravnavali 270 primerov. Največ dela so imeli na Vinici, najmanj pa v Gradu. Od vseh predlaganih sporov je uspelo poravnalnim svetom rešiti 168 zadev, kar dokazuje uspešno delo teh organov. Večina poravnalnih svetov je svojo vlogo pravilno razumela, nekateri pa se niso prav znašli, zato bi morali njih vlogo in delovanje opredeliti v statutih krajevnih skupnosti. Občani se v večini primerov obračajo na poravnalni svet takrat, ko že sami pričakujejo poravnave. V prihodnje pa bi bilo treba člane teh organov izmenjati po krajšem obdobju kot doslej, izbrati pa bi morali take ljudi, ki res uživajo ugled in zaupanje prebivalstva.

Največji problem za črnomaljsko sodišče predstavljajo dajanje pravne pomoči. Svoj čas je na območju občine delovalo več odvetnikov in notarjev, zdaj pa je v vsej Beli krajini le ena odvetniška pisarna, zato občani iščejo pravne pomoči na sodišču. Lani so sodniki med uradnimi dnevi nudili pravno pomoč 4000 neavbljenim strankam, razen tem pa tudi delovnim organizacijam, ki svojih pravnih nalogov nimajo, in sestavili 316 pogodb. To delo pa je dodatno obremenitev za sodnike, saj imajo že rednega dela toliko, da ga komaj zmagujejo. Pravno pomoč v občini bi bilo treba čimprej organizirati, na tak ali drugačen način. O tem pa bo razpravljala še občinska skupščina na eni prihodnjih sej.

Pri vsem svojem delu je iskalo sodišče tiste oblike in načine reševanja spornih zadev, ki so najbolj učinkovite, praktične in življenjske, upošteva načelo, da je vedno najboljša sporazumna rešitev določenega problema.

Štiri lestvice občinskih doklad

Na zadnji seji so odborniki črnomaljske skupščine sprejeli odlok o uvedbi nove občinske doklade na dohodke od kmetijstva, ki predvideva 4 različne lestvice za plačilo. Kmetovalci najbolj odročnih krajev, ki imajo najslabše delovne pogoje, bodo najmanj plačali; kmetje v nižinskih predelih, kjer je mnogo boljše zemlja, večja možnost

prodaje proizvodov na trg in večja možnost zaposlitve, pa bodo morali več prispevati.

1. Od 26 do 60 odstotkov znaša lestvica doklad za kraje: Svibnik, Kanžarica, Kočevje, Loka, Črnomelj-mesto, Vojna vas, Dragatuš, Sela pri Dragatušu, Golek, Kvasica, Dragovanja vas, Jerneja vas, Dobljice, Jelševnik, Blatnik pri Dobljicah, Griblje, Cerkvišče, Obrh, Podlog.

2. Za davčne zavezance iz Dolenje vasi, Tušovega doła, Dol. Pake, Vranovičev, Petrove vasi, Mihelje vasi, Rožanca, Gor. Pake, Lokev, Sela-Otavca, Ručetne vasi, Otavca, Čudnega sela, Breznika, Pustega gradca, Dragošev Tanče gore znaša lestvica od 22 do 42 odstotkov.

3. Vasi Blatnik pri Semiču, Naklo, Rožič vrh, Stražnji vrh, Taboji vrh, Zajčji vrh, Zastava, Brdarci, Sipek, Mali in Vel. Nerajec, Mala Lahinja, Pučkovci, Drenovec, Golek, Krvavčji vrh, Lipovec, Maline, Mladica, Movarna vas, Nestoplja vas, Omota, Zorenci, Kašča, Ogulin, Podklanc, Dol. Suhor, Vinica, Gor. Suhor, Drežnik, Stara in Nova Lipa, Brstovec, Brezje, Brezova reber, Brezovica, Cerovec, Coklovca, Črašnjica, Gaber, Gradnik, Podreber, Hrib, Kal, Kot, Stranska vas, Krupa, Osojnik, Praproče,

Praprot, Pugled, Sadinja vas, Sodčji vrh, Sela pri Semiču, Semič, Hrast, Vinji vrh, Starohov vrh, Strekljavec, Tražič, Trebnji vrh, Vrtača, Učakovci, Sečje selo, Grič, Butoraj, Desinc, Dobljiska gora, Vel. Lahinja, Maverlan, Trbušje, Bežji vrh, Zapudje, Vavpč vas, Rodine sodijo v lestvico od 11 do 30 odstotkov.

4. Kmetje iz Damlja, Drago Gorice, Perudine, Zilj, Brezja, Pribišja, Preloke, Polokov, Hriba, Rožnega doła, Gor. Laz, Sela-Vrčice, Vrčice, Srednje vasi, Brezovice pri Ormošnjicah, Miličev, Pstarni, Balkovce, Brega, Snjega vrha, Špeharjev, Marindola, Zuničev, Vukovec, Daljnihi nji, Bojanec, Črnošnjevca pri Dragatušu, Knežev, Deskove vasi, Dečinci, Kovačev vasi, Kola ob Kolbi, Močil, Prelesja, Gor. in Dol. Podgore, Dol., Sred. in Gor. Radencev, Sodevec, Starogorica, Zagozdca, Črnošnja, Kovačega grada, Bistava, Adlešičev, Bednja, Dolenje, Pobrežja, Purge, Pribinovec, Malih in Vel. Sel, Vrhovce, Gorenjev in Preloke pa bodo plačali občinsko doklad po lestvici od 7 do 18 odstotkov.

Pri navedenih dokladah se upoštevajo dohodki od kmetijstva, izvemši gozdne površine.

Semičani so hvaležni za odgovor

V odgovoru podjetja »Gorjanci«, objavljenem v zadnji številci Dolenjskega lista, je bilo sicer izlito malo solca, vendarle smo Semičani zadovoljni, da smo prejeli vsaj odgovor, na katerega smo že dalj časa čakali.

Se vedno pa je odprto vprašanje zveze Semiča z Ljubljano. Po sedanjih progih je vožnja v Ljubljano vsekakor predolga, pa tudi odhod iz Ljubljane je prekmalu. Potnike iz ostalih krajev to ne moti, ker imajo na razpolago tudi druge avtobusne zveze, za potnike iz Semiča in okoliških vasi pa je to problem. V Ljubljano pridemo nekaj po osmih jutraj, nazaj pa moramo že ob 13.30. Postavljeni smo pred dejstvo, ali se z napoli opravljenim potovanjem vrtni domov ali pa čakati vlak in priti v Semič šele ob 23.

Občni zbor krajevnih organizacij ZB Semič

Krajevne organizacije Zveze borcev v Beli krajini so večinoma že imele občne zbornice v Semiču pa se zanj nikakor niso mogli odločiti. Bili so se, da bo na občnem zboru ponesrečeno izvoljen novi izvršni odbor, ker se ljudje funkcij otepajo, organizacija pa kljub mnogim narešenim problemom spi. Na zadnjem sestanku nekaterih članov ZB Semič pa so se odločili za občni zbor v nedeljo, 5. aprila, ob 9. uri dopoldne v mali dvorani. Prosimo vse člane semiške organizacije ZB, naj se letnega občnega zbora gotovo udeležijo!

Franc Derganc

Delavska univerza iz Črnomlja je v zimskem obdobju priredila na Vinici dve predavanji za izvenarmadno vzgojo prebivalcev. Zaradi slabega vremena in gripe udeležba ni bila najboljša. Oficirji iz črnomaljske garnizona, ki predavajo, se zelo trudijo, zato so jim vsi poslušalci hvaležni. Predavanja so zelo zanimiva in poučna. Prav bi bilo, ko bi bilo med poslušalci več mladincev iz predvojaške vzgoje. Klubski prostor.

I. Z.

Nov odlok o socialnih podporah

Občinska skupščina Novo mesto je na seji 17. marca sprejela novi odlok o socialnih podporah, ki je zamenjal dosedanjega, že zastarelega iz leta 1958. Po novem odloku imajo pravico do socialne podpore nepreskrbljene osebe, ki niso sposobne za delo in nimajo premoženja in dohodkov. Socialne podpore so lahko stalne, začasne ali enkratne. Stalne ali začasne podpore starim in onemoglim, socialno in zdravstveno ogroženim ter odpuščenim iz kazensko-poboljševalnih zavodov se dajejo v zneskih od 2000 do 8000 din. Izjemnih primerih največ do 10.000 din. Podpore učencem in dijakom smejo znesti največ 12.000 din na mesec. Podpore za stare in onemogle osebe za otroke se dajejo v zneskih od 4000 do največ 12.000 din na mesec. Socialni organi lahko plačuje celotno oskrbino ali del oskrbnine za otroke ter stare in onemogle, ki so v zavodih. Enkratna podpora lahko znaša največ 15.000 dinarjev. Prošnje za socialne podpore se vlagajo na občini, v Centru za socialno delo ali na krajevni uradi.

Za lepšo podobo naselij v metliški občini

V zadnjem Glasniku, uradnem vestniku okraja Ljubljana (20. marca 1964) je bil objavljen odlok o komunalni ureditvi in zunanji podobi naselij v občini Metlika, ki naj zagotovi naseljem v občini higijensko-estetsko ureditev in lepo podobo.

METLIŠKI TEDNIK

prevažati gnoj in gnojnico po javnih cestah in ulicah v nezadostno zaprtih vozilih. Tudi svinjaki, kokošnjaki in podobno morajo biti postavljeni na krajih, kjer ne kvarijo naselja.

Zadnje velja še prav posebno za Metliko oziroma območje, ki ga zajema urbanistični načrt mesta. Tu je treba take objekte, ki kvarijo in motijo okolico, odstraniti. Prav tako je dovoljeno na območju ožjega gradbenega okoliša mesta gojiti perutnino in druge živali le v zaprtih prostorih. Po ulicah v

središču mesta tudi ni dovoljeno gojiti živino. Ta odločba začasno ne velja za lastnike živine, ki imajo hleve v mestu, vendar morajo to živino voditi po najkrajših poteh, po stranskih ulicah in cestah. Krmljenje vprežne živine je dovoljeno samo na določenih krajih, pri tem pa se ne sme onesnažiti javni prostor.

V odloku so natančneje navodila za varovanje parkov in javnih nasadov, prepovedano pa se je pozimi na vseh cestah, poteh, trgih in parkih sankati, drsati in smučati. Tudi parkiranje avtomobilov in drugih prometnih sredstev je dovoljeno le na krajih, ki so za to določeni. Kaznivo je tudi vsako poškodovanje ali uničenje ulične in cestne razsvetljave. Poseben člen odloka govori, da brez dovoljenja odseka za gospodarstvo nihče ne sme spreminjati pročelja hiš, izloženih oken, nameščati re-

klamnih in oglasnih desk, postavljati lop in ograj. Brez dovoljenja pristojnega organa občinske skupščine tudi ne sme nihče prezidavati stanovanjskih hiš, gospodarskih poslopij in preurejati hišnih fasad/zlasti, če to ni v skladu z urbanističnim načrtom.

Za razne vrste prekrškov so določene denarne kazni od 500 do 10.000 din; za prestopke mladoletnikov pa odgovarjajo starši oziroma skrbniki.

Morda bo novo objavljena odlok nekoliko prizadel tega ali onega prebivalca metliške občine, toda nujno je, da se prav vsi podredimo zahtevam odloka, če hočemo, da bodo Metlika in vsa naselja dobila prikopno podobo, ki bo v veselje in ponos prebivalcem in v zadovoljstvo vsem domačinom in tujim turistom, ki bodo prav gotovo v vedno večjem številu prihajali v naše kraje.

V trgovski poslovalnici v Trebnjem, urejeni preteklo jesen, je vedno dovolj obiskovalcev. Lokal posluje po nonstop načinu. Na sliki vidimo tudi kmetovalca, ki je pripeljal v Trebnje krompir. Ze nekaj dni odkupuje kmetijska zadruga krompir, kmetje pa nočejo zamuditi te priložnosti.

Statut bo sprejet 8. aprila

Vrsti razprav o osnutku statuta trebanjske občine bo sledila v sredo, 8. aprila, še ena, najpomembnejša. Tokrat bosta statut obravnavala na skupni seji občinska skupščina in občinski odbor Socialistične zveze. Kolikor bosta oba zbora z osnutkom soglašala, bo začel v občini veljati važen, temeljni samoupravni akt občanov, ali kakor ga nekateri imenujejo — občinska ustava. Omenjena seja bo v Mokronogu, pričela pa se bo ob 9. uri.

Na vseh dosedanjih razpravah je statutarni osnutek doživel več sprememb. Predlogi in mnenja, ki so jih povedali posamezni razpravljavci, so znatno vplivali na vsebino in obliko posameznih določil. Vsakdo je imel pravico, da je dal svoj prispevek k izboljšanju tega. Treba je priznati, da je zadnji, popravljeni osnutek bistveno drugačen, bolj poln ustreznih določil, kakor je bil pred razpravo. Vse to dokazuje, da izdelava statuta ni lahko opravilo. Če samo mimogrede omenimo, da je bil osnutek izdelan v več inačicah, od katerih je bila vsaka nadaljnja bolj temeljita in vsestransko prikladnejša za razpravo, imamo še eno potrjeno več, da je bilo zorenje statuta proces. Čeprav tudi v procesu ni bilo mogoče vsega zajeti, pa je v osnutku statuta vendarle na prvem mestu vsestransko obdelan človek — občan, tisti družbeni činitelj, kateremu bo statut temeljni samoupravni akt.

Zelo prav je, da bo statut nazadnje obravnavan in sprejet na skupni seji občinske skupščine in občinskega odbora Socialistične zveze. Tako bo mogoče ob zadnjem popravku upoštevati še tiste pripombe, ki jih bodo dali odborniki in predstavniki Socialistične zveze. Nedvomno je SZDL organizacija, ki usmerja občane v zavestno gospodarjenje z dobrinami oziroma v samoupravljanje. To pa je določeno tudi na straneh statuta.

Za kmečke borce vsaj zdravstveno zaščito!

Letos bodo občinski praznik trebanjske občine prvokrat praznovali v septembru, to je v spomin na dan, ko je bila na Trebelnem ustanovljena Gubčeva brigada

Trebanjska občina je dala narodnoosvobodilni borbi največ borcev iz vrst kmetov. To pa so do zdaj premalo upoštevali, ko je šlo za ugodnosti, ki so jih po osvoboditvi deležni udeleženci NOB; zakaj tisti, ki so se odločili obdelovati zemljo, za vrsto ugodnosti sploh niso vedeli.

težave tistih 39 kmetov — borcev, ki so še vedno poljedelci, vendar bo zemlja večine teh kmalu arondirana. Ker so ti kmetje brez perspektiv, jim bo treba pomagati. Udeleženci konference so predlagali, naj bi borci — kmetje imeli vsaj zdravstveno zaščito. Temu vprašanju so posvetili posebno pozornost tudi zato, ker so ugotovili, da dočakajo borci povprečno le 49 let. Komisija za borčevske skrbi je veliko napravila, ker pa ni bilo sredstev, težav ni bilo mogoče odpraviti ali jih vsaj ublažiti.

Poglavljina naloga organizacije je skrb za žive borce in njihove otroke, kakor tudi za otroke padlih. Šele drugo pomena so na primer izdelava fotografije, spominska obeležja, ureditev pokopališč in podobno. Letos

bodo med drugim zidali spominsko ploščo v trebanjskem gradu, kjer je bila v letih 1943 in 1944 partizanska bolnišnica. Na ureditev pa čakata predvsem partizanski grobišči v Sentlovrencu in na Čatežu, ki pa sta delno že urejeni.

Na konferenci je padla še

ena pomembna odločitev: po daljši razpravi so sprejeli predlog, naj bi se spremenil datum praznovanja občinskega praznika. Občinski praznik bodo v trebanjski občini od letos dalje praznovali 3. ali 4. septembra, to je na dan, ko je bila na Trebnjem 1942 ustanovljena Gubčeva brigada. Ta brigada je bojevala širom po Dolenjski, nemalo pa je pripomogla tudi k osvoboditvi ozemlja, ki ga zavzema trebanjska občina.

V spomin Marije Korele

14. marca je v novomeški bolnišnici nepričakovano umrla Marija Korelc, članica ZKS, SZDL in ZB, ki je bila do 14. leta bolničarka v bol-

pregreb svoje člane s praporom ZB Ljubljana in venci. Primarij bolnišnice dr. Niko Vondina je delo pokojne Minke orisal v lepih in ganljivih besedah, prav tako pa se je v imenu organizacije ZKS v tej bolnišnici poslovil od nje sekretar Stanko Jalovec.

PETER HERCIG

nišnice za duševne bolezni v Ljubljani. Kot poštena in zavedna Slovenka je na terenu Ljubljana-Polje v času narodnoosvobodilne vojne zbirala sanitetni material in zdravila, kakor tudi razne instrumente, ter jih dostavljala na Pugled, kjer je bila partizanska postojanka. To težko, a pomembno nalogo je opravljala zelo skrbno, zavedajoč se, da so zdravila in ostali sanitetni material neprecenljive vrednosti za borce. Za svoje požrtvovalno delo je prejela več odlikovanj: medaljo zasluge za narod, orden zasluge za narod III. stopnje in orden za delo III. stopnje. Ze februarja 1946 je bila sprejeta v Zvezo komunistov, kjer je vsa leta veljala za neoporečno komunistko. Še s 70. leti je aktivno delala v rojstnem kraju, kamor se je po upokojitvi vrnila.

Slovo od Marije Korelc pa ni bilo tako, kot je želela sama in kot smo želeli njeni sodelavci v organizacijah, da bi bila namreč pokopana tako, kot pripada komunistu. Hudo nam je, da smo se morali od naše Minke na Čatežu posloviti le z venci in nekaj govori, ostala pa nam bo v spominu kot prava komunistka, ki je niti starost ni ovrhala pri delu, pač pa v zadnjih mesecih bolezni.

Hvaležni pa smo kolektivno bolnišnice za duševne bolezni v Ljubljani, ki je poslal na

Srečanje z brigadirskim veteranom

Uvod v največjo letošnjo mladinsko dejavnost tega leta v Jugoslaviji je bilo naročilo, naj mladinske delovne brigade dogradijo jadransko magistralo. Ze nekaj tednov razpravljajo o tej delovni akciji aktivni ZMS širom po Sloveniji, hkrati pa vpisujejo brigadirje, ki bodo letos odšli na zvezno delovišče.

Pogovorov o jadranski magistrali so polni tudi mladinski sestanki v trebanjski občini. Čeprav bo letos mladina te občine na zvezni akciji slabše zastopana kot prejšnja leta (vzrok: potrebujejo manj brigad), ta osrednja brigadirska dejavnost le ne bo šla kar tako mimo nje. Koikor se mladinci sami ne bodo udeležili raznih del, jih bodo podprli z manifestacijami. Ena takih manifestacij bo tudi veliko mladinsko — brigadirsko zborovanje na Mirni 5. aprila, s katerim bo mladina trebanjske občine počastila brigadirski dan (1. april). Zborovanje bo združeno s proslavo, na kateri bodo brigadirji in mladinci sodelovali s posebnimi sporedi iz brigadirskega življenja. O življenju in delu v MDB jim bo govoril brigadirski veteran Darko Kristof.

Darko Kristof, ki je zdaj predsednik občinskega sindikalnega sveta v Trebnjem, je preživel na mladinskih delovnih akcijah celih štirinajst mesecev! Kot brigadir, brigadni funkcionar in nekajkrat komandant MDB se je delovnih akcij udeleževal zaporedoma od 1946 do 1950. Za to je dobil javno priznanje oziroma najvišje

odlikovanje, ki ga lahko dobi brigadir — spomenico mladinskih delovnih brigad.

Svojih brigadirskih dni se Kristof vedno rad spominja in skoraj ni pogovora, v katerem ne bi omenil tudi kakšne delovne akcije. Kot pravi, je preživel med brigadirji najlepše trenutke svoje-

ga življenja. »Tista leta so mimo, spomini pa ne. Še bi šel v brigado, če bi mi to dovoljevalo zdravje in delo.« Ta volja je zanj značilna in spodbudna za mnoge mladince, ki se ne morejo odločiti za delovno akcijo, čeprav so današnji pogoji neprimer- no lažji kot tisti, recimo pred petnajstimi leti.

Vse to in še kaj več bo izvenelo tudi iz tistih njegovih besed, ki jih bo govoril na mirenskem zborovanju. Brigadirsko življenje je bilo od nekdaj pestro in zanimivo, spomini nanj pa toliko bolj dragoceni.

Zamenjava semenskega krompirja v brežiški občini ne bo obvezna

Na predzadnji seji občinske skupščine v Brežicah je svet za kmetijstvo predložil v razpravo spremembo odloka o agrominimumu. Dopolnili naj bi ga s predpisom o obvezni zamenjavi semenskega krompirja. Skupščina je o tem predlogu razpravljala in se zanj ni odločila. Zahtevala je, naj svet za kmetijstvo vse skupaj ponovno temeljito prouči. Razprava se je namreč ustavila pri visokih cenah semenskega krompirja, ki so nekako trikrat večje kot cene merkantilnega krompirja. Odborniki so menili, da bi bilo razmerje cen 1:2 za kmete sprejemljivo, razliko pa naj bi križala občinska skupščina

oziroma kmetijska zadruga. Svet za kmetijstvo se je po ponovni obravnavi odločil, naj bi bila zamenjava semenskega krompirja še naprej prostovoljna. Napredni kmetje se tako že sami več let odločajo zanjo. Dolžnost obeh kmetijskih združenj pa je, da izboljšata semensko službo in oskrbita vsako leto dovolj krompirja za seme. Občinska skupščina je na zadnji seji dne 17. marca ta predlog potrdila.

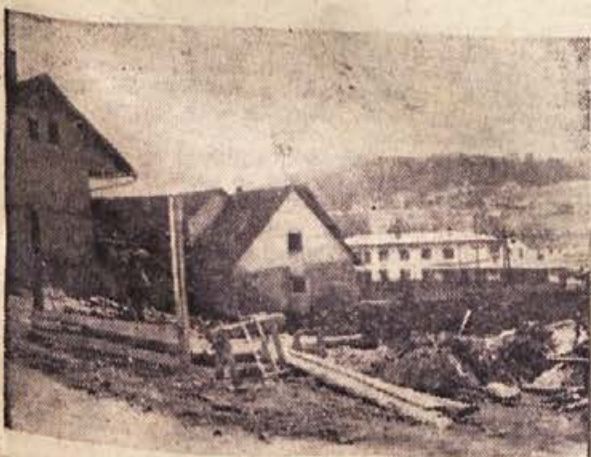
DOLENJSKI LIST v vsako hišo Bele krajine, Spod. Posavja in Dolenjske!

TREBANJSKE NOVICE

Velik pomen krvodajalstva

Pred dnevi je bil v Trebnjem seminar, na katerem je predstavnica Zavoda za transfuzijo krvi iz Ljubljane govorila o pomenu krvodajalstva in ustreznih vlogi Rdečega križa. Udeleženci seminarja, predstavniki krajevnih organizacij RK, so dobili bogate napotke za krvodajalsko akcijo, ki bo v maju med drugim zajela vso trebanjsko ter grosuljsko občino. Da bi vedeli, kako je treba ravnati pri pridobivanju krvodajalcev, jim je predstavnica iz Ljubljane pripovedovala o tem, kdo lahko da kri.

Do sedaj so imeli v nekaterih krajih te občine tudi nekaj zdravstvenih predavanj. Slabše je bilo obiskano predavanje v Trebnjem. Občinski odbor RK pa ima v programu še več poljudnozdravstvenih predavanj.

Na tem mestu, kjer je še pred kratkim stala manjša stavba, bo do jeseni zrasel 16-stanovanjski blok. V pritličju velike moderne stavbe bo ob dnevu republike »stekla« avtomatska telefonska centrala, kar bo velika pridobitev za občino. Poleg pošte bosta v stavbi še sodobna trgovina in postaja Ljudske milice.

V DVEH LETIH: 40 STANOVANJ ZA BORCE

V novomeški občini živi v neustreznih stanovanjih 40 družin nekdanjih borcev NOV in svojcev padlih. Ti ljudje niso v delovnem razmerju, pač pa dobivajo bodisi osbne ali družinske invalidnine, bodisi pokojnine. Ko smo tudi pri nas, na Dolenjskem, začeli graditi stanovanja, so imeli prednost strokovnjaki in zaposleni. Družine, ki jih imam v mislih, so ostale pozabljene, ker naša gospodarska moč pač ni dopuščala reševati njihov stanovanjski problem. Izraz »Neustreznost stanovanja ni najprimernejši, če želimo oceniti stanovanja, v kakršnih družine teh borcev živijo. Med njimi so tudi takšni, ki živijo v prostorih, ki niti zdaleč ne izpolnjujejo naziva stanovanja, ker so vse prej kot to. Samo to velja reči, da je ta problem zelo star in da je več kot žalostno, da ga v 20 letih po osvoboditvi nismo rešili.

Tako je načel razgovor o stanovanjih za borce tovariš Jože Padonvan, član ObO ZZZB iz NOV Novo mesto in nadaljeval:

— Na sejah občinskega odbora ZZZB smo velikokrat razmišljali, kako in s kakšno plačati načeti to zadevo, da bi jo kar najhitreje rešili. Občinska skupščina daje za stanovanja borcev vsako leto do 10 milijonov iz proračuna,

po 10 do 15 milijonov pa dobimo iz občinskega stanovanjskega sklada. Ta prispevek je za skupščino precejšnje breme, z njim pa lahko zgradimo le 4 stanovanja na leto. Celotni problem bi torej lahko rešili šele v 10 letih.

Ugotovili smo, da bi bilo veliko boljše, ko bi se občinska skupščina krepko zadolžila in sredstva, ki jih sicer daje iz proračuna, uporabljal za odplačilo kredita. Posojilo iz stanovanjskega sklada ne pride v poštev, ker bi sicer ta sklad v celoti porabili in s tem onemogočili gradnjo stanovanj podjetjem. Kaj borej storiti, od kod dobiti denar?

Potuhali smo rešitev: stanovanja za borce lahko gradimo z oročnimi sredstvi. Bolj preprosto: kolektivni podjetij naj bi posodili občinskemu stanovanjskemu skladu del svojih sredstev. Občinska skupščina bi jim v 5 letih ta sredstva vrnila. Ko smo zadevo načeli tako, je bil že prvi izračun močno obetajoč. Letos bi iz občinskega proračuna dobili za gradnjo stanovanj za borce 8 milijonov, naslednjih 10 milijonov bi bil prispevek iz rednega stanovanjskega sklada, 10 milijonov pa je ostalo lani neizkoriščenih v stanovanjskem skladu. Vsega skupaj je na ta način toroj

za zbranih 24 milijonov. Nato smo obiskali 19 kolektivov in tam so nam direktorji z velikim razumevanjem brez posebnih pogojarjav obljubili kratkoročna posojila kakršna smo prosili. V 19. kolektivih imamo obljubljenih 58 milijonov dinarjev. Začetna glavnica 23 milijonov se je s tem povečala na 81 milijonov din

Za 40 stanovanj, ki jih bo treba zgraditi, pa potrebujemo 140 do 160 milijonov dinarjev. Preostanek bomo dobili iz republiškega proračuna, ki daje dotacijo v višini 25 odstotkov zbranih sredstev, ter iz drugih republiških virov. Do pomoči iz republike smo vsekakor upravičeni, saj živi na našem področju, ki je nerazvito, največ borcev in te problema zato sami najtežje rešujemo. Letos bomo zgradili 11 stanovanj, prihodnje leto pa vsa ostala. V dveh letih bo preči stanovanjski problem nezaposlenih borcev in njihovih družin rešen. V vseh kolektivih, ki smo jih obiskali, smo našli na takojšnje razumevanje in smo bili tega prav veseli. 58 milijonov pa smo zbrali brez posebnih težav. Zdej imamo obljub-

bo direktorjev, prepričani pa smo, da bodo organi samoupravljanja razumeli, da pomagajo reševati stanovanjsko vprašanje 40 družin, ki ga ni doslej mogel nihče rešiti, čeprav je tako star, da je vse družbi v sramoto. Veseli smo, ko lahko povemo: v dveh letih bo v novomeški občini zgrajenih 40 stanovanj in bo v celoti odpravljen stanovanjski problem nezaposlenih borcev!

Branko Suhy ml.: Pogled z okna

Kaj menijo Stopičani na sestankih

Na vseh sestankih v Stopičah že zelo dolgo razpravljajo o tem, kdaj bodo Stopiče spet dobile gostišče, ki je bilo pred nekaj leti zaprto. Kot je videti, se rešitev obeta, ker je sklenila kmetijska zadruga Novo mesto vložiti nekaj sredstev za ureditev prostorov. Gostišče bo prevzel zasebnik, ki se je že prijavil. Problem gostišča je toliko bolj pereč zato, ker prosvetni delavci in drugi uslužbenci iz Stopič nimajo kam hoditi na hrano, prav zato pa Stopiče zapušča. Morda bi kdo rekel, da si ponekod kuhajo sami. To drži, toda v Stopičah ni kruha, ne zelenjave in

ne mesa, brez tega pa ne more nihče živeti. Hoditi v Novo mesto po takšnih nakupih pa se nikomur ne izplača, saj bi precej zapravil za vožnjo in tudi izgubo časa je treba upoštevati.

Tudi vprašanje preskrbe bi bilo treba v Stopičah rešiti, ne pa samo govoriti, razpravljati in areševati, kot delamo že nekaj let. Avtobusna proga Stopiče—Novo mesto je svojevrstna posebnost, saj se na ta avtobus pozimi ne more nihče zanesti. Čeprav je cesta dobro zorana, v Stopičah nemalokrat zaman pričakujemo avtobus. Zgodí se, da ga sploh ni, ker bodisi ne odpelje iz Novega mesta ali pa pelje samo do Težke vođe. Vprašujemo: kako naj nekdo, ki je pol ure ali uro daleč prišel peš v Stopiče zato, da bi se od tam peljal z avtobusom, ve, če bo avtobus prišel ali ne? Prebivalce zanima, če za takšen vozní red avtobusa ve uprava podjetja »Gorjanec« ali pa je to morda le samovolja tistih, ki za to pro-

go odgovarjajo. Ugotavljamo tudi, da sta tako sprevodnik kot voznik avtobusa, ki delata na progi Novo mesto—Stopiče, včasih čudno razporejena do potniškov.

Sestanek SZDL v Beli cerkvi

Pretekli teden je krajevna organizacija SZDL v Beli cerkvi sklicala množični sestanek, na katerem so razpravljali o številnih krajevnih problemih. Dosedanja praksa je pokazala, da delovanje političnih organizacij v preteklem obdobju ni bilo najboljšo. Ta sestanek naj bi pripomogel, da bi občani videli rešitev lokalnih težav v skupnem prizadevanju in spoznali, da ne kaže več drobiti stle in sredstva. Dogovorili so se, da bodo poslej najvažnejša vprašanja obravnavali na javni tribuni in jih tako skušali kar najhitreje reševati. Sd.

Čestitke Lojzetu Lovku

V ponedeljek se je srečal z Abrahamom tovariš inž. Lojze Lovko, agronom na novomeškem kmetijskem posestvu. Rodil se je 30. marca 1914 v notranjskem Brezju, služboval pa je kot kmetijski inženir na raznih vodilnih in odgovornih delovnih mestih, tako med drugim na okrajnem ljudskem odboru v Mariboru in na nekdanjem ministertvu za kmetijstvo LRS. Prvega maja 1950 je prišel na okrajni ljudski odbor v Novo mesto, kjer je delal vse do lanskega marca. Čeprav je bil zaposlen kot kmetijski stro-

kovnjak v upravi okrajnega ljudskega odbora, je imel tako prej kot zdaj nenehne živje stike s kolektivni različnih kmetijskih organizacij in jim je vedno rad in uspešno pomagal. Dobro ga poznata vsa Dolenjska in Bela krajina.

Ob 50-letnici življenja mu želi kolektiv kmetijskega posestva v Novem mestu vse najboljše z željo, da bi tudi vnaprej pomagal reševati težke probleme, ki so zdaj pred kmetijskimi organizacijami.

KOLEKTIV KP
Novo mesto

Še o otroškem vrtcu v Žužemberku

V Dolenjskem listu z dne 26. marca ste v članku »Od gospodarske moči je veliko odvisno« med drugim objavili del moje razprave na seji občinske skupščine 17. marca o problematiki otroškega vrtca v Žužemberku. Nikjer nisem rekel, da je vrtce že ustanovljen, pač pa sem dobesedno takole izjavil:

»V Žužemberku že tri leta razpravljamo o ustanovitvi otroškega vrtca in ga šele zdaj spravljamo v življenje. V nadaljevanju razprave pa sem rekel tako: »Lahko na-

stane vprašanje, kakšna bo sodelovanje pri sofinanciranju prehrane, koliko bo mojih in koliko tvojih otrok.«

Brez dvoma bi v preteklih letih že lahko prišlo do realizacije želja delavk obeh gospodarskih organizacij, če bi bilo med obema več sodelovanja in manj trenja.

Ustanovitev otroškega vrtca pa je upravičena zahteva in želja zaposlenih mater, pa naj si bodo zaposlene v tej ali oni gospodarski organizaciji. Milan Bratož

V spomin Karlu Butari

Kakor ugasne lučka, tako se je utrnilo življenje starega viničarskega veterana Karla Butare na Vinjem vrhu, kjer je 18. marca v 80. letu življenja mirno izdihnil. Njegova življenjska pot je bila polna bridkosti in trnja, vedno pa je ostal nasmejan in dobre volje, pripravljen vsakomur pomagati z nasveti in dejanjem. V srečnem, čeprav revnem zakonu se mu je rodilo 11 otrok, ki sta jih z ženo vzgojila v poštene in

napredne ljudi. Po 30 letih hudega garanja so ga dolenski fevdalci vrgli na cesto čisto brez podpore. Tudi takrat ni klonil; v najtežjih dneh je zlagal celo pesmice, kot na primer tole, ki jo ima shranjeno tudi Dolenjski list: »Sem oče v družini desetih otrok, graščini sem služil, pa zdaj sem ubog; kam hočem z družino, z nosečo ženo, drugam kot pod milo nebo...«

Srečno je prestal tudi zadnjo vojno; trpel je predvsem zaradi domačih izdajalcev. Skrival je ranjenega partizana, pa so ga izdajalec mučili in pretepali. Za svobodo sta z ženo darovala sina Karla in Milana, Lojze pa je šel skozi pekel v Mathausnu. Karel Butara je dobil spomenico maršala Tita, za požrtvovalno delo pa tudi medaljo za zasluge II. stopnje, na katero je bil nadvse ponosen.

Pri odprtem grobu se je od njega poslovil v imenu ZB Mirko Bele. Prijaznega starčka in dobrega človeka bomo ohranili v lepem spominu. MARTA TOMAZIN

Umrl je aktivist Matija Poglajen

21. marca so na Drganjih selih pokopali domačina in aktivista NOB 78-letnega Matija Poglajena. Poglajen je bil oče petih partizanov, od katerih je Rude padel kot komandir čete v Gubčevi brigadi. Na zadnji poti so se od njega poslovili številni preživelci borci in aktivisti NOB ter darovali vence. Matija Poglajen bo ostal v spominu kot borec za napredno mišljenje in pravično stvar.

Krajevni problemi na zboru krajevnih skupnosti

26. marca je bil zbor volivcev krajevnih skupnosti v Dolenjskih Toplicah, na katerem so največ razpravljali o rekonstrukciji zdravilišča. Zbranih je bilo precej domačinov, razen njih pa je bil navzoč tudi Marko Ivanetič, načelnik oddelka za gospodarstvo občine Novo mesto, ki je v obširnem poročilu nakazal potrebo po rekonstrukciji zdravilišča. Ker regulacijski načrt še ni izdelan, je tov. Ivanetič samo nakazal teren, ki je določen za zdravstvene namene, opisal drugi del namenjen stanovanjski izgradnji, in tretji del Toplic, kjer je predvidena obrt in industrija. O osnutku načrta so predvidene tudi ceste iz Novega mesta do Toplic in dalje proti Podturnu in Uršnim selom. Volivci so govorili tudi o vodovodu. Načrtov za gradnjo no-

vega vodovoda je več, sprejet pa bo tisti, ki bo najbolj ustrezal potrebam kraja. Tudi za ureditev Sušice je več predlogov, verjetno pa bo obveljal načrt, po katerem je treba strujo poglobiti in jo tlakovati s kamnitimi ploščami in mivko.

Edino perišče pri iztoku termalne vode iz zdravilišča so hoteli podreti, na zboru volivcev pa so bili domačini zelo proti temu. Zedinili so se tako, da bodo perišče odstranili šele potem, ko bo urejeno novo perišče drugje. D. G.

Matični urad Šmarjeta

V marcu ni bilo rojstev in porok. — Umrli so: Karel Butara iz Vinjevraha, 60 Neža Gregorič, udlikarica iz Dol. Kronovega, 78; Jožefa Korenič, gospodinja iz Bele cerkve, 58.

Novomeška kronika

● 6. aprila bo ob 19.30 v Domu JLA predaval znani novomeški zdravnik primarij dr. Ivo Smrečnik. Predavanje »S tuberkulozo ni premirja« bo spremljal poučen in zelo zanimiv film. Večot je s pomočjo mestnega odbora RK organizirala delavska univerza v počastitev svetovnega dneva zdravja, ki je letos posvečen boju proti tuberkulozi. Vabimo k čim večji udeležbi!

● Novomeški kino »Krka« je 1. aprila prenehal s poslovanjem po zimskem urniku. Poslej so predstave spet ob 18. in 20. uri, ob nedeljah pa tudi popoldne ob 15. uri.

● Nedavno tega so na kandidatskem križišču namestili prvo prometno zrcalo v Novem mestu. O njem smo že dalj časa govorili, končno pa se je le izpolnila želja voznikom motornih vozil, ki prihajajo iz smeri bolnišnice in zavijajo levo na most. Stavba »Zelenišine« je zastirala pogled na nasproti prihajajoča vozila, zato bo novo zrcalo precej pripomoglo k bolj varnemu prometu v tem križišču, ki je eno najbolj obremenjenih v vsem mestu.

● Na ponedeljkovem živliskem trgu je bil precej živahen promet. Najbolj so šla v promet semena, razen teh pa tudi zgodnja zelenjava. Prodajali so radič in regrat, merico po 50 din, čebulo po 80 din, krompir po 45 din, jabolka po 100 din, mleko po 70 din, jaja po 35 din, suhe gobe po 1000 din kilogram ter šopke spomladanskih rož po 10 in 20 dinarjev. Kot običajno so tudi tokrat prodajali volnene jope, ceno konfekcije, lončarske izdelke in rože lončnice. Pripomniti pa je treba, da so v zgodnjih jutranjih urah cene nekoliko višje,

NESNAGA NAJ NE ČAKA POMLADI!

Zima je minila, snega pa tudi ni več. Toda, če bi pogledali na vrtove, vrtičke in sadovnjake prebivalcev našega mesta, bi lahko sklepali, da so ti pripravljani na naslednjo zimo. Sneg, ki se je v minulih dneh naglo stalil, je pustil za seboj smeti in ostalo navlako. Nedvomno se ta ne bo stalila in jo je treba odstraniti. Stanovalci in lastniki vrtov, sadovnjakov in drugih zemljišč naj bi počistili okolico. Podobno opravilo čaka tudi komunalno podjetje, ki bo moralo počistiti vsa javna mesta in mestna cestišča. Pomlad je tu in turisti so že začeli prihajati k nam. Ne bi bilo lepo, če bi že po zunanji podobi mesta sodili, da so Novomeščani slabi gospodarji...

Trebanjska mladina se že pripravlja

Na seji komisije za gospodarstvo in družbeno samoupravljanje pri občinskem komiteju Zveze mladine v Trebnjem so 23. marca obravnavali nekatera vprašanja, o katerih bo spregovorila tudi prva konferenca slovenske mladine jutri in poju-trišniem v Ljubljani.

Ko je komisija razčlenjevala možnosti v gospodarskih organizacijah, ki zaposlujejo mladino, je ugotovila, da se bo letos lahko mladina iz vseh večjih gospodarskih organizacij udeležila okrajnega tekmovanja za dvig delovne storilnosti, ker je to podaljšano do dneva mladosti. Dolej je bila trebanjska občina ena izmed redkih v okraju, da takega tekmovanja ni sprejela. Razen tega bo komisija priporočila občinskemu komiteju ZMS, naj razpíše tudi tekmovanje za samo občino.

Kot je ugotovila komisija, je v času predvolilne aktivnosti za izbiro kandidatov v nove samoupravne organe delovnih organizacij osrednja naloga vse mladine ta, da o ustreznem vprašanju temeljito razpravi in se vse do volitev zavzema, da bo izvoljen delegat, ki ga bo izbrala. Pri tem si bo prizadevala spraviti na kandidatsko listo res najboljšega člana ZMS. Seveda kandidati iz mladinskih vrst ne bodo nekakšni predstavniki ZMS v samoupravnih organih, ker bodo mladi ljudje zastopali vse zaposlene v kolektivu, ne le svoje vrstnike. Razumljivo, da si bodo mladi med drugimi prizadevali uveljaviti vse pravice mladih, ki jih zdaj zaradi tega ali onega razloga niso uspeli. Predvsem pa pričakujejo, da bodo s pomladitvijo samoupravnih (in drugih) organov vnesli v razprave novega poleta in volje. Prav gotovo je naloga mladi-

dine, da zavestno sodeluje v vse teh in podobnih razpravah. Njena naloga je tudi, da sodeluje v obravnavanju in pri sprejemanju statinov delovnih organizacij. Pa tudi

Pred občnim zborom sevniškega Partizana

Partizana (TVD) v Sevnici, ki šteje med najbolj delavne v Zastavi, bo imel 4. aprila ob 19.30 letni občni zbor. Posebno v zadnjih letih se je njegova dejavnost zelo razširila. Razen telovadbe, ki jo v društvu redno goje vsi od delci od ceticanov dalje, ima zelo delovne sekcije: za odbojko, košarko, rokomet, judo, namizni tenis, smučanje, nogomet in lahko atletiko. Po vajah se mladina in starejši radi zbirajo v klubu ob televizorju. Lani je zaživela tudi rekreativna dejavnost. Okoli 20 pionirjev in pionirk je 14 dni letovalo na morju. To je omogočilo gostoljubje novomeškega Partizana. Letovanja, izleti, taborjenja in zimovanja ima društvo v svojem programu.

Lani je društvo porabilo precej sredstev za razne pripomočke, za opremo kluba (z delno pomočjo SZDL), obnovo doma in ureditev športnega igrišča. Napraviti pa bo treba še veliko. Za to ima društvo lepe načrte, vendar premalo sredstev. Bremejnijo ga anuitete posojil za večje investicije v zadnjih letih. V upravnem odboru je bilo veliko starejših in izkušenih članov, dve tretjini pa mladih odbornikov. Ti so prihili iz telovadnice in igrišč in so se že prej vključili v vodenje društva. Sodelovanje med upravnim in strokovnim odborom je bilo tesno in plodno. Bilo je več skupnih sej. Upravni odbor je imel dober posluh za želje in predloge načelnistva in strokovnega odbora, strokovni odbor pa je znal upoštevati težave upravnega. Vzgoji vodniškega kadra je bila posvečena nenehna skrb. Mnogo mladih vodnikov in telo-

načrtovanje nalog in trošenje sredstev tako v delovnih organizacijah kot v občini je področje, kjer bo morala mladina reči svoje. Kot ugotavljamo, področij, ki zadevajo mlade občane, ni malo. Prav tako pa ni manj možnosti, da bi se povsod uveljavili mladi ljudje. Nedvomno bo uspeh tem večji, čim bolj se bo mladina na vse to pripravila.

vačev so poslali na razne tečaje za orodno telovadbo, športne igre itd. Predvsem je razveseljivo, da število članstva iz leta v leto slabe počasi, toda stalno narašča. Želimo, da bi občni zbor dal nove pobude ter podlago za plodnejše in uspešnejše delo.

Športni drobž iz Brežic

V trening tekmi z rokometarji iz Brežicani zmagali s 37 : 12. Tekma je bila v dežju.

Rokometarje, ki so odlično zaigrale na tekmovanju zimske republiške lige, se marljivo pripravljajo na spomladansko tekmovanje. Če bodo tudi tokrat zaigrale tako dobro, se ni treba bati, da bi izpadle iz republiške lige.

Sodniški odbor zasavskega rokometnega centra s sedežem v Brežicah je na zadnjem sestanku s predstavniki občinskih zvez za telesno kulturo obravnaval vprašanje sodniškega kadra. Sklenili so, da vsaka zveza pošlje na sodniški tečaj v Radeče nekaj svojih predstavnikov.

Po prvem nastopu krepko vodi Mrzлак

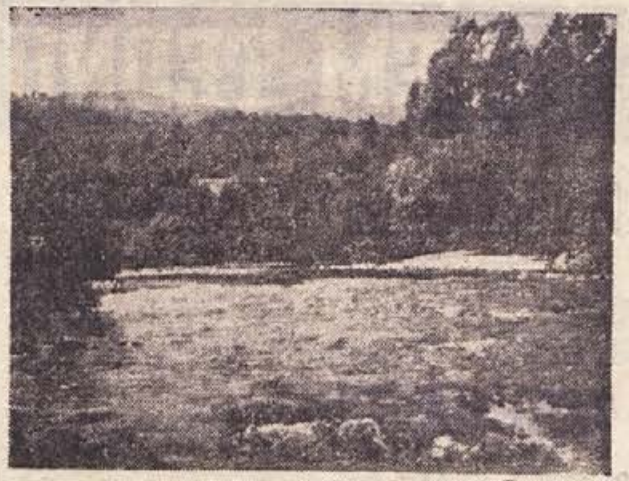
V Kanižarih se je pričelo finalno tekmovanje za naslov kegljskega prvaka Dolenjske. V finalu nastopa 11 posameznikov: Štirje

Loški strelci so se izkazali

Mlada strelška družina v Loki pri Zidanem mostu je pred kratkim zaključila 9 kol okrajnega strelskega tekmovanja, ki se je začelo že 12. januarja. Tekmovanje se je odvijalo sredi zime vsako nedeljo dopoldne v dvorani prosvetnega doma, kjer so strelci močno občutili mraz, vendar so bili doseženi kar lepi rezultati. Od 200 možnih zadetkov so nekateri Ločani dosegli 130 do 151 zadetkov, s čimer je bil dosežen rekord. Najboljši so bili domačini Lado, Nande, Ljubo, Jože. Zal se nihče od teh ni udeležil tekmovanja za zlato puščico v Sevnici.

4. aprila bo imela strelška družina v Loki prvi občni zbor, na katerega so vabljani vsi člani, pa tudi ostali ljubitelji strelskega športa. Ob tej priložnosti bodo tudi razdeljene nagrade trem najboljšim strelcem.

S. Sk.

Sotočje Kolpe in Čabranke: prva priteče z leve, druga z desne, kraj pa je zelo primeren za taborjenje

Nekaj športnih drobtin iz Osilnice

Športna sekcija »Kolpa« ima letos v načrtu vrsto tekmovanj in bodo z njo osilniški športniki dostojno proslavili petletnico svoje sekcije. Na običnem zboru v januarju so sprejeli vrsto sklepov in nalog, da bi tako pritegnili v svoje vrste čim več mladine in odraslih. Za najmanjše so celo ukinili članarino. Zanje bodo pripravili precej tekmovanj. Starejši so že imeli lani nekaj nastopov. Med najbolj marljivimi so namiznoteniški igralci, ki so imeli že pet turnirjev. Udeležba je bila precejšnija, le škoda da nimajo prave mize. Se najboljše pogoje imajo za vaje člani sekcije, ki študirajo v Ljubljani. Ti so se tudi pripravili za tekmovanje za namiznoteniški pokal Jugoslavije. V predtekmovanju občine Ljubljana-Center so odigrali tekmo s Prulami in jo odločili v svojo korist. Najbolj zaslužen za Osilničane je bil Anton Sercer, dober pa je bil tudi Janez Ožura. Zdal se pripravljajo za dvojbo s Kočevjem.

Sahisti so imeli do zdaj dva turnirja. V bližnji prihodnosti bodo začeli vaditi in tekmovati še odbojkarji in nogometaši. Nogometaši bodo imeli letos več dvojbojev s Pleščami, Cabrom, Gerovim in morda s Kočevjem ali Delnicami.

Atleti nameravajo organizirati I. atletsko prvenstvo Osilnice in bodo v goste povabili vrstnike iz Cabra in Kočevja.

Razen tega bodo še druge prireditve. Sekcija ima že okoli 60 članov in članic. Pri organizaciji prireditve jim bo najbolj trda predla zaradi pomanjkanja denarja. 30.000 dinarjev bodo dobili od občinske zveze za telesno vzgojo, nekaj pa bodo morda prispevale krajevne organizacije. Slej ko prej bodo v Osilnici morali zgraditi športno igrišče, s čimer bo kraj veliko pridobil.

VIII. Zlet bratstva in enotnosti bo leta 1965 v Karlovcu

Prejšnji teden so se v Novem mestu sestali športni delavci iz Karlovca in domači telesnovzgojni delavci, ki so sodelovali v pripravah na VII. zlet bratstva in enotnosti v Novem mestu. Namen tega sestanka je bil tovarišem iz bratske republike prosredovati izkušnje, razen tega pa uskladiti nekatera različna stališča in se pogovoriti o financiranju udeležencev te tradicionalne prireditve.

Prisotni so bili mnenja, naj bi športniki oziroma ekipe sodelovali v vseh razpisanih disciplinah in igrah, mimo teh naj bi vsaka občina ali okraj nastopil s samostojno sestavo, seveda vsak po svojih možnostih.

Tudi tradicionalna štafeta ne bo izostala. Prihodnje leto bo imela izhodišče ponovno na Bazi 20, na zletni dan pa bo prispela v Karlovac. Kljub temu da bo zlet šele v polletnih mesecih leta 1965, je treba takoj začeti s pripravami in izbranim sredstev, s katerimi bodo omogočili udeležbo najboljših športnikov dolenjskih občin.

Sd.

Prvi in trojkah Legiša, Hren in Juntés

Zaključeno je kegljsko tekmovanje v borbenih igrah. To tekmovanje je zajelo kar 18 trojk, ker je 10 trojk izpadlo v predtekmovanju. Preostalih osem ekip je nato igralo po izločilnem sistemu do finala.

Med osem ekip se je uvrstilo pet ekip Pionirja, dve ekipi Vseh devet in ena Zelezničarja. Tu bi kmalu poskrbeli za presenečenje Plantan, Venta in Hrovat, ki so vodili že 2 : 1 proti favoritom Mrzłaku, Krušiču in Veselu, vendar so slednji s težavo le zmagali 3 : 2. Huda borba je bila med Turkom, Cavlovičem in Dravincom ter devedkarij Zelnikom, Seničarjem in Gričarjem. Zmagal je Zelezničar s 3 : 1. Ostali dve trojki Pionirja sta zmagali po pričakanju.

V polfinalu sta se nato srečala Zelezničar in Pionir (Mrzłak, Kru-

šič, Vesel). Po naporni in hudi borbi je zmagala ekipa Pionirja s 3 : 2. V drugi igri so se srečali klubski kolegi. Po tekmi, ki se je le v prvi igri končala neodločeno, je gladko zmagala trojka Legiša, Hren, Juntés s 3 : 0 nad oslabiljeno trojko Barbič, Filipič, Štepec (manjkal je Vukšinič).

Tako sta se v finalni igri srečali dve Pionirjevi trojki. Igra je pritegnila tudi veliko število navijačev, ki so z zanimanjem sledili lepi igri. V zadnji odločilni je bila trojka Legiša, Hren, Juntés boljše in je osvojila prvo mesto v trojkah. Drugo mesto je osvojila ekipa Mrzłak, Krušič in Vesel, tretje mesto pa ekipa Zelezničarja (Turk, Cavlovič, Dravin).

V prihodnjem tednu pa se prične zanimivo tekmovanje posameznikov v borbenih igrah. Nastopilo bo kar 64 posameznikov.

(en)

Zmaga Brežičanov v prijateljski tekmi

26. marca so brežiški rokometarji pred okoli 300 gledalci premagali moštvo ljubljanskega Slovana, člana republiške rokometne lige. Čeprav Brežičani niso nastopili v najmočnejši postavi, so zmagali s 20 : 17. Pri domačinih se je nekajkrat občutilo, da nimajo dobre kondicije, vendar smo lahko tudi s tako formo zadovoljni. Igra Brežičanov je treba oceniti odlično, najboljše pa sta bila Dogan v obrambi in Šetinc v napadu. Igrali so in dosegli gole: Novak, Šetinc, Bošna 4, Rovani 1, Florjančič, Šetinc 7, Glogovšek, Avsec 2, Dogan 4, Juršič 2, Pleš in Kukavica. Sodil je Simčič.

V Velikih Poljanah potrebujejo telovadno dvorano

TVD Partizan v Velikih Poljanah je imel nedavno letni obračun dela. Tedaj je bilo ugotovljeno, da so telovadniška premajhna. Za večerne in zimske vaje potrebujejo dvorano. Z manjšimi stroški in prostovoljnimi delom članov bi lahko uredili take prostore v vaški zadržalni lopu. S kmetijsko zadrugo v Ribnici, krajevnim odborom in z občinsko zvezo TVD so se že začeli prvi pogovori o prej omenjeni zamisli. Na občinskem posvetu so objavili pomoč, »partizanovca« pa bodo lahko kmalu pričeli s pripravami.

Gostovanje Ljubljančanov v Dolenjskih Toplicah

V nedeljo, 22. marca, je v Dolenjskih Toplicah gostovalo KUD »France Prešeren« iz Trnovega v Ljubljani s komedijo »Cvrček za pečjo«. Kljub neugodnemu vremenu se je zbralo precej občinstva, ki je z burnim poskanjem izražalo gostom svoje zadovoljstvo nad prireditvijo. Topličani si želijo, da bi jih gostje iz Ljubljane še obiskali. D. G.

NESREČE

Z novim vozilom se je prevrnil

29. marca ob 1. uri je vozil strojni tehnik Radoslav Markovič nov osebni avtomobil po avtomobilski cesti proti Ljubljani. Vozilo se ni bilo registrirano. V okviru pri Karteljovem pa je avto zaneslo proti useku, in ko se je spet vrnil na cesto, se je prevrnil. Voznik ni bil ranjen, škodo na vozilu pa so ocenili na okrog 400.000 dinarjev.

Motorist ob voziško dovoljenje

Motoristu Matiji Brunskoletu s Hrastja pri Suborju so prometno varnostni organi odvzeli voziško dovoljenje, ker je 23. marca ob 17.15 zapeljal na kandijsko križišče v Novem mestu, ne da bi nakazal smer vožnje. Ker je vozil cilek, so ga odpeljali tudi na odvzem krvi.

Srečen padec z brzovlaka

28. marca ob 23.50 je padel z brzovlaka brzovlaka pri Blanci blizu Sevnice 17-letni Ivan Levračič. Do nesreče je prišlo, ko se je Levračič vrnil iz WC in so se nenadoma odprla vhodna vrata na desni strani. Sam je povedal, da ga je iz vlaka potegnil močan zračni tok. Pri padcu je bil Levračič lažje ranjen in so ga odpeljali v sevniško ambulantno.

TRGOVINA, INDUSTRIJA, OBRT IN USTANOVE!

Veletrgovsko podjetje

KOKRA - KRANJ

nudi

v svojih na novo urejenih grosističnih prodajnih prostorih v Kranju bogato izbiro manufakturnega, galanterijskega in drugega blaga iz uvoza in domače proizvodnje.

• Telefon: direktor 25-14, komerciala 23-57, Engros skladišče 23-74, 23-77.

PRIPOROČA SE KOLEKTIV

KOKRA, Kranj

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

PETEK, 3. APRILA: 8.55 Pionirski tehnik. 9.25 Popularne strani iz francoske orkestralne glasbe. 10.35 Novost na knjižni polici. 11.00 Pozor, nimaj prednosti! 12.15 Kmetijski nasveti - Filip Uratnik: Ekonomske možnosti intenzivnejše govedoreje zasebnih gospodarstev. 13.30 Glasbeni sejem. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 S knjižnega trga. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Iz življenja in dela Antonina Dvořaka. 18.45 Iz naših kolektivov. 19.05 Glasbene razglednice. 20.15 Tedenski znanstvenopopularni pregled. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 4. APRILA: 8.05 Vedre melodije za konec tedna. 9.45 Majhni zabavni ansambli. 10.15 Domače viže za sobotno dopoldne. 11.00 Pozor, nimaj prednosti! 12.15 Kmetijski nasveti - Filip Uratnik: Ekonomske možnosti intenzivnejše govedoreje zasebnih gospodarstev. 13.30 Glasbeni sejem. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 S knjižnega trga. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Iz opernega albuma. 18.10 Zvočni kalejdoskop. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Simfonični koncert Orkestra Slovenske filharmonije - dirigent Kurt Sanderling.

NEDELJA, 5. APRILA: 8.00 »Veseli tobogani. 9.05 Naši poslušalci

čestitajo in pozdravljajo. I. 10.00 Še pomnite, tovariši... 11.50 Godala v ritmu. 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. II. 13.30 Za našo vas. 14.10 Radi bi vas zabavali. 15.05 Koncertna glasba za vsako rabo. 16.00 Humoreska tega tedna - Vj. Kaleb: Priča. 17.05 Hammond orgle. 18.15 Glasba iz znamenitih oper. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Izberite svojo popevko.

PONEDELJEK, 6. APRILA: 8.55 Za mlade radovedne. 9.25 Pojeta mezzosopranistka Bogdana Stritar in tenorist Janez Lipušček. 10.55 Glasbena medigra. 11.00 Pozor, nimaj prednosti! 12.15 KN - inž. Dragan Honzak: Izboljšanje asortimenta s precepjanjem in starejših sadovnjakov. 13.30 Glasbeni sejem. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 S knjižnega trga. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Iz opernega albuma. 18.10 Zvočni kalejdoskop. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Simfonični koncert Orkestra Slovenske filharmonije - dirigent Kurt Sanderling.

TOREK, 7. APRILA: 8.55 Nakaj domačih. 9.25 Ritmi Latinske Amerike. 10.15 Sovjetska popevke. 11.00 Pozor, nimaj prednosti! 12.15 KN - inž. Jože Vengust: Raba in učinek motornih kosilnic. 12.15 Domače viže za prijetno opoldne. 13.30 Od Rameauja do Ravela. 14.35 Slovenske narodne za soli,

šbor in orkester v priredbi Lucijana Marije Škerjanca. 15.30 V torek na svidenje. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Koncert po željah poslušalcev. 18.45 Na mednarodnih križpotjih. 19.05 Glasbene razglednice. 20.20 Radjska igra - Hans Magnus Enzensberger: Temna dediščina, globoki Bayon.

SREDA, 8. APRILA: 8.55 Pisani svet pravljic in zgod. 9.25 Iz jugoslovanske produkcije vokalne in instrumentalne zabavne glasbe. 10.45 Človek in zdravje. 11.00 Pozor, nimaj prednosti! 12.15 KN - inž. Tone Zorc: Stalež krav in telic. 12.25 Lepe melodije. 13.30 Glasbena skrinja z domačimi skladbami. 14.35 Zabavni zvoki iz Budimpešte. 15.40 Komorni zbor RTV Ljubljana po pesmi jugoslovanskih narodov. 16.00 Vsak dan za vas. 17.35 Iz fonoteke Radia Koper. 18.45 Ljudski parlament. 19.05 Glasbene razglednice. 20.30 Skupni program JET - studio Beograd.

ČETRTEK, 9. APRILA: 8.05 S koncertnih in opernih odrov. 9.25 Na obisku pri pevcih in ansamblih zabavne glasbe vzhodnih del. 10.15 Pihalna godba Jindrič Bauer. 11.00 Pozor, nimaj prednosti! 12.15 KN - inž. Vukadin Šišaković: Varstvo češnje pred črtnjo muho. 12.25 Za prijetno razvedrilo. 13.30 Glasbeni sejem. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.15 Zabavna glasba. 16.00 Vsak dan za vas. 17.15 Turistična oddaja. 18.45 Ta teden v skupščinskih odborih. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov.

